

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE – 4. ČERVNA 2023

Chvályhodný a svrchovaně velebený navěky.

„MONIKO, JÁ TĚ KŘTÍM, VE JMÉNU OTCE I SYNA I DUCHA SVATÉHO“.

Svatost křtu - Monika Voldřichová - chrám sv. Benedikta v Pustiměři, svátek Povýšení Svatého Kříže, 14. září 2014.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, skrze našeho Pána Ježíše Krista máme vírou přístup k naději, neboť Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého. V tomto Duchu prosme:

L: BOŽE, V TROJICI JEDINÝ, VYSLYŠ NÁS.

- Prosme za všechny, kdo byli křtem svatým povoláni do společenství trojjediného Boha, aby svou životní sílu hledali v Bohu a jeho všemohoucnosti.
- Prosme Trojjediného Boha ať uvede na cestu pravdy všechny, kdo žijí ve lži, ať zastaví ruskou válku proti Ukrajině a posilní v naději ukrajinské uprchlíky a jejich rodiny.
- Prosme za děti, které letos poprvé přistoupí k svátosti smíření a přijmou eucharistii, aby s upřímností připravovaly svá srdce na den Tvého příchodu.
- Modleme se, aby se mezinárodní společenství zavázalo ke konkrétním krokům k vymýcení mučení a zajistilo podporu obětem a jejich rodinám.
- Modleme se za ty, kdo letos přijímají svátost biřmování, aby se stali šířiteli radostné zvěsti.
- Prosme za všechny věrné zemřelé, aby navěky patřili na slávu Trojjediného Boha.

K: Otče, pohleď na tvář svého Syna a přijmi modlitbu této své rodiny, aby posílena darem tvého Ducha byla znamením a prvotinou lidstva, které má účast na trojjediném tajemství tvé lásky. Skrze Krista našeho Pána.

L: Amen.

„PŘED SVÁTOSTÍ TOUTO SLAVNOU V ÚCTĚ SKLOŇME KOLENA, BOHOSLUŽBU STARODÁVNOU
NAHRAĎ NOVÁ, VZNEŠENÁ, DOPLŇ SMYSLY, KTERÉ SLÁBNOU, VÍRA S LÁSKOU SPOJENÁ.“

EUCCHARISTIE V KAPLI SVATÉHO KORPORÁLU V KATEDRÁLE V ORVIETU
Peregrinatio ad Miracula Fidei, Orvieto, Itálie, 12. června 2014.

EUCHARISTIE VE SVATYNĚ BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ V PARAY LE MONIAL. DOLE: OLTÁŘ SV. MARKÉTY MARIE ALACOQUE.
Peregrinatio ad Immaculatam Conceptionem, Paray le Monial, Francie, 27. června 2008.

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

TĚLA A KRVE PÁNĚ - 11. ČERVNA 2023

Jerusaléme, oslavuj Hospodina!

PRAŽSKÝ SVĚTÍCÍ BISKUP, MONS. THDR. ANTONÍN LIŠKA, CSSR (1924-2003), UDĚLUJE SVÉ PRVNÍ KNĚŽSKÉ SVĚCENÍ, katedrála sv. Václava v Olomouci, 25. června 1988.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, svátost Těla a Krve Páně je vrcholem a zdrojem veškerého života Církve. Modleme se, aby z tohoto tajemství lásky pramenil dar jednoty a pokoje.

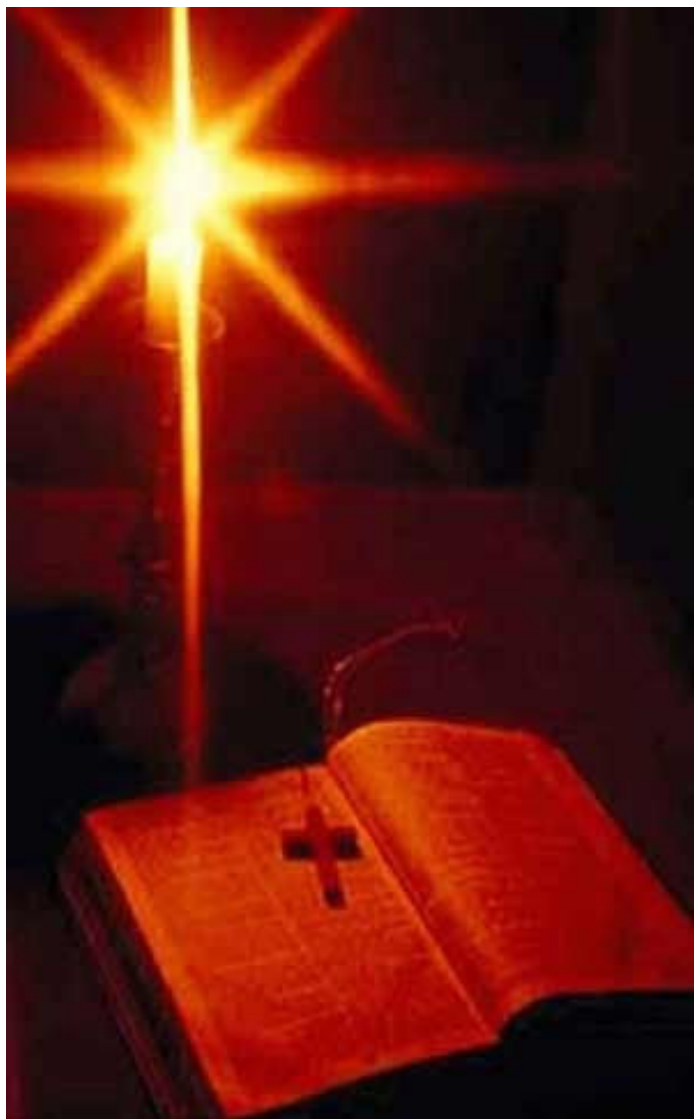
L: KÝRIE, KÝRIE, ELEISON.

- Prosme za Svatého otce Františka, aby jako 'svědek naděje' ukazoval cestu tvé pravdy uprostřed pohnutých dějin současného světa.
- Prosme Pána, ať uvede na cestu pravdy všechny, kdo šíří lži, ať zastaví ruskou válku proti Ukrajině a posilní v naději ukrajinské uprchlíky a jejich rodiny.
- Prosme za kněze, služebníky oltáře, aby se stále více stávali podobnými tajemství, které slaví k slávě Boží a k spáse lidí.
- Prosme za děti, které poprvé přistupují k eucharistickému stolu, aby přinášely do rodin i do společenství Církve svých farností tvou radost.
- Prosme za všechny, kdo se u tohoto eucharistického stolu živí Tělem a Krví tvého Syna, ať už nežijí sami sobě, ale stávají se svědky živého Boha, který v nich bydlí.
- Modleme se, aby se mezinárodní společenství zavázalo ke konkrétním krokům k vymýcení mučení a zajistilo podporu obětem a jejich rodinám.
- Modleme se za ty, kdo letos přijímají svátost biřmování, aby se stali šířiteli radostné zvěsti.
- Prosme za věrné zemřelé, ať mají účast na stole tvé hostiny v království Boha Otce.

K: Otče, tys všechno obnovil v Kristu. Dej, ať v nás, kteří se sytíme jeho Tělem a Krví, působí tvůj Duch. Neboť Ty žiješ a kraluješ na věky věků.

L: Amen.

LITURGICKÉ TEXTY SLAVNOSTI NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

1. ČTENÍ – EX 34,4B-6.8-9

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Mojžíš časně ráno vstal a vystoupil na horu Sinaj, jak mu přikázal Hospodin; v ruce měl dvě kamenné desky. Tu sestoupil Hospodin v oblaku, Mojžíš se tam vedle něho postavil a vzýval Hospodinovo jméno. Potom Hospodin prošel kolem něho a zvolal: „Hospodin, Hospodin, Bůh milosrdný a milostivý, shovívavý, velmi laskavý a věrný!“ Mojžíš se rychle vrhl k zemi, klaněl se a řekl: „Pane, jestliže jsem našel u tebe milost, ať jde Pán uprostřed nás. Ano, je to lid tvrdé šije, ale odpušť naši vinu i náš hřích a přijmi nás jako dědictví.“

ŽALM DAN 3,52-56

Požehnaný jsi, Pane, Bože našich otců, O: chvályhodný a svrchovaně velebený navěky. Požehnané je tvé slavné svaté jméno O: a svrchovaně chvályhodné a velebené navěky. Požehnaný jsi ty ve svém svatém slavném chrámě O: a svrchovaně chvályhodný a slavný navěky. Požehnaný jsi ty na svém královském

trůně O: a svrchovaně chvályhodný a velebený navěky. Požehnaný jsi ty, který shlížíš na hlubiny a trůníš na cherubech, O: a svrchovaně chvályhodný a velebený navěky. Požehnaný jsi ty na klenbě nebes O: a velebený a plný slávy navěky.

2. ČTENÍ – 2 KOR 13,11-13

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři, žijte radostně, zdokonalujte se, buďte přístupní napomínání, buďte svorní, žijte v pokoji, a Bůh, dárce lásky a pokoje, bude s vámi. Pozdravujte se navzájem svatým políbením. Pozdravují vás všichni věřící. Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství svatého Ducha s vámi se všemi!

EVANGELIUM – JAN 3,16-18

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl Nikodémovi: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen. Kdo v něho věří, není souzen; kdo nevěří, už je odsouzen, protože neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího.“

Nejsvětější Trojice

(zamyšlení Tomáše kardinála Špidlíka, S.J. čestného občana Pustiměře)

Před léty jsem na své pouti do Svaté země zabloudil i do starého Hebronu, El Chalil. V muslimanské mešitě nad hrobem Abrahámovým jsem se dal provést jejím strážcem. Protože jsme se přátelsky dohodli, muslim se dal se mnou do náboženské diskuse.

„My mohamedáni jsme jedinými pravými potomky Abrahámovými a věříme, že náš praotec byl první muslim. Na to jsem nic nenamítal, jenom jsem se pokoušel dát tomu tvrzení širší význam, proto jsem dodal: „Jisté je to, že byl Abrahám jeden z těch velikánů lidstva, který je praotcem těch, kdo vyznávají víru v jediného Boha. A proto sem na jeho hrob chodíme i my křesťané“. „Ale ne docela právem, dodal muezzin, vy totiž jste víru v jednoho Boha ztratili, a začali jste úctu Bohů třech, proto

nejste pravými syny Abrahámovými!“

Tak totiž mnozí muslimové chápali křesťanské učení o Nejsvětější Trojici. Ve skutečnosti každé dítě, které se naučilo několik prvních otázek z katechismu už ví, že je jen jeden jediný Bůh, který je ve třech Osobách: Otce, Syna a Ducha svatého. Jak je to možné, to už ovšem přesahuje možnost porozumění nejenom dítěte, ale i učeného bohoslovce, i světce, ba dokonce i rozum andělský. Pravda o Nejsvětější Trojici je totiž tzv. mystériem, tajemstvím víry, která jenom ze zjevení Božího jsou známa lidem. V Písmu svatém čteme od samého počátku, že je jen jeden jediný Bůh. První příkázání Boží nám nařizuje jako židům pod horou Sinaj: V jednoho Boha věriti budeš! Ale v tomtéž Písmu svatém se dočteme dějiny spásy světa, o tom, jak Otec poslal svého jednorozeného Syna k záchraně lidského pokolení a o seslání Ducha svatého. Proto křesťané jsou křtěni, z

výslovného rozkazu Spasitelova, ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého. To jsou tedy fakta, o která se opírá naše víra. Protože však lidský rozum se nedá popřít, protože zjevení nemůže být proti zákonům zdravého úsudku, vždycky se lidé ptali, a právem se ptali, jak je to možné. Jak sloučit tři a jedno. Matematicky bychom to řekli asi tak: Nikdy se tři nebudou rovnat jedné ani jedna třem! – Jak tedy odpovědět na takovou závažnou a věcnou pochybnost? Těžké pravdy si vždycky snažíme přiblížit nějakým obrazem, přirovnáním. Svátí Otcové ospravedlňují toto počínání. Ten, kdo se nemůže podívat přímo do slunka, protože má slabý zrak, má se podívat do vody, ve které se slunko odráží. V odlesku se snadněji pozná forma nebeského tělesa než v plném lesku. Dali se proto teologové do hledání odlesku, obrazu Nejsvětější Trojice. Nebylo ani tak těžké jej najít. Vždyť první a nejkrásnější obraz Boží namaloval sám Stvořitel. Stvořil totiž člověka k obrazu a podobenství svému. Je-li tedy člověk jakýmsi odleskem Boha, je i on jeden a troj, alespoň v určitém smyslu. Z lidské mysli, která je skryta kdesi v hloubkách srdce, vycházejí myšlenky a slova. Lidské myšlení pak se uskutečňuje silou vůle. Přirovnáme-li lidskou mysl k Otci, pak Syn se podobá slovu zjevujícímu Otce. Duch svatý pak je ona síla, která uskutečňuje a dokončuje dílo spásy, podobá se tedy vůli. Že to není pouhou hrou s pojmy dokazuje ta skutečnost, že sám svatý Jan evangelista nazývá druhou Božskou osobu Slovem: Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha... a Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.

Spisovatelé duchovní našli ještě jiný obraz Nejsvětější Trojice na zemi. Je jím sama církev. Na první pohled se nám to zdá jistě divné. Jak spolu souvisí jednota Boží ve třech Osobách s organizací a životem společnosti zde na zemi. Ale podobnost tu je, dokonce větší než ve všech ostatních obrazech. Abychom ji však odkryli, musíme si

zopakovat několik základních pravd z nauky o Bohu. Bůh je jen jeden jediný. To předpokládá, že v bohu je jen jedno poznání, jeden rozum, řekli bychom, a jedno chtění, jedna vůle. Osoby však jsou tři. Na zemi je něco podobného v plném slova smyslu nemožné. Jsou-li tři osoby, tři lidé, každý z nich má svůj vlastní rozum a svou vlastní vůli. Proto je to obvykle tak těžké, někdy nemožné, aby se shodli, aby společně jednali. Mluví se velmi často o jednotě a o vzájemné lásce. Řeči a kázání o tom nejsou těžká. Co je svízelné, to je uskutečnění ideálů. Všichni se povzbuzují navzájem: budme zajedno, táhneme za jeden provaz. Za chvíli však je hádka nebo rozladěnost. Jeden se na věc dívá tak, druhý jinak, každý má svůj rozum a své city, které mu druhý uráží. Dohodnou se někdy lidé doopravdy? Svatý Bazil, který tolik toužil po ideálu jednoty a pořádku, četl s velkým dojetím slova Skutků apoštolských, kde se praví o prvotní církvi v Jeruzalémě, že obec věřících měla jedno srdce a jednu mysl. Bylo to tedy možné. Mnoha lidem se

podářilo shodnout se tak, že stejně mysleli a stejně chtěli. To se stalo tehdy, když Bůh na ně vylil plnost Ducha svatého, když je učinil obrazem svého vnitřního života Božího. Tam v tajemství nebeských hlubin jsou tři Osoby, které mají skutečně jednu mysl a jednu vůli.

Proto tam, kde se Boží život vylije jako milost na zemi, nastává podobný účinek. Lidé se shodnou, dohodnou, jakoby zharmonizují, začnou pracovat pro společný ideál. Uskutečňovat tento obraz Boží, obraz Nejsvětější Trojice na zemi je zvláštním povoláním církve. Tam, kde se to podaří, můžeme být jisti, že Bůh skutečně sestoupil

na zemi. Církevní antifona zpívá: Kde je láska a shoda, tam je Bůh! Tato slova jsou ostatně ohlasem evangelia, které se často vrací ke stejnému námětu: Po tom poznají, že jste moji učedníci, když se budete navzájem milovat, když budete žít ve shodě.

Chápeme nyní, proč je tajemství Nejsvětější Trojice první a základní pravdou křesťanského náboženství. Je to zářivý obraz lidského soužití. Je tu rovnost osob, je tu láska, je svoboda, je tu štěstí, je tu vše, co si člověk může přát. Byli jsme pokřtěni ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého, nyní je povinností křesťana podle této pravdy žít.

Budete jako bohové

(úvaha Tomáše kardinála Špidlíka, S.J., čestného občana Pustiměře)

Do nemocnice přenesli jednoho pacienta z ústavu pro choromyslné. Po několika dnech se ho ptali, jak se tam cítí. Vyslovil se skepticky: „Tu je úplný blázeň. Ty sestry, které mě obsluhují, tvrdí, že jsou z řehole služebnic Božích a že jsou dokonce děti Boží. Ale přítom já, který jsem Bůh Otec, o tom nic nevím.“

Není ostatně jediný, kdo o tom neví anebo s tím nesouhlasí. Skutečnost vztahu mezi Bohem a člověkem je stálý problém náboženství. Každý jej řeší podle svého. Jak jej vidí Bible? Na prvním místě tu můžeme proti sobě postavit dvě trojice textů, které se zdají protikladné. Ta první trojice by se jevila takto: Ježíš byl odsouzen k smrti veleradou starozákonní, protože jako člověk o sobě tvrdil, že je Bůh. I sv. Štěpán, prvomučedník byl ukamenován, protože prohlásil, že vidí Ježíše ve slávě po pravici Otce (Skt 7,56). Nakonec pak při posledním soudu budou lidé odměněni nebo zavrženi podle toho, jestli viděli nebo neviděli Krista Boha ve všech ostatních lidech (Mt 25,31 násl.).

Člověk a nebeský Bůh se tu tedy zásadně sjednocují. Ale postavme proti tomu druhou trojici textů. V ráji se objevuje had pokušitel falešným slibem: Budete jako bohové (Gn 3,5). Po vyhnání z ráje jsou lidé stále pokoušeni udělat své vlastní bohy, modly, které by uctívali. A největší pokušení je dosáhnout nebe svými vlastními lidskými silami, postavit si babylonskou věž, která je začátek všeho zmatku na světě (Gn 11).

Jak tedy máme přistoupit k problému náboženství, jak se dívat na Boha lidskýma očima a myslí? Na prvním místě je jasné, že nemůžeme k otázce přistoupit tak, že vycházíme jenom z člověka, který by toužil po tom, aby

se stal bohem. Příslib hada v ráji je svůdný: „Budete jako bohové poznávat dobro i zlo“, tj. budete a sami rozhodovat o tom, co je dobré i zlé. Budete hledět vybudovat si nebe zde na zemi. Člověku tu můžete slíbit jenom krátký pozemský život. Je tedy k řešení lidského problému potřeba vyjít od Boha, přijmout řešení od něho jako milost. To s velkou vervou hájil sv. Augustin proti herezi své doby, proti tzv. Pelagiánům, kteří tvrdili, že člověk má sám v sobě dost síly k tomu, aby své lidské plány uskutečnil. Podle Augustina je naopak velké lidské dobro milost, tj. dobrovolný dar lásky Boží. Ale jak nám může Bůh něco dávat? Nemá nějakou pokladnici mimo sebe. Rozhodne-li se darovat, dá něco ze sebe samého. Tak to učinil už při stvoření. Stvořil člověka jako svůj vlastní obraz. I lidský umělec tvoří obrazy, ale není v pravém slova smyslu jejich otec. Zůstávají jako mrtvý předmět mimi něho. Bůh však je náš otec a my jsme jeho obraz živý, patříme k němu. To, co je živé, roste a svůj život bojuje. Proto i obraz Boží v člověku se musí vyvíjet a růst. Otcové církve ten vývoj vyjadřovali dvěma biblickými termíny: člověk byl stvořen „k obrazu a podobnosti“ (Gn 1,26). Obraz se chápe jakoby začáteční skica, která se pak uskuteční prací, v našem případě napodobením nejdokonalejšího obrazu Božího, kterým je Ježíš Kristus. Tak se postupně doroste k jednotě s Bohem Otcem, aby měl člověk podíl na Boží slávě a hodnotě.

To, co jsme řekli, jsou známé teologické pravdy, které církve po staletí vyznávají. Současně však se i ptáme, co znamenají pro praktický život a v jakém smyslu jsou aktuální pro dnešní dobu. Dobře víme, že je hlavní otázka dnešní společnosti ustanovení lidských práv a jejich uzákonění pro celý svět. Vzaly si to za svůj cíl spojené národy. Je to ovšem snaha ušlechtilá, řekli bychom i svatá. Ale právě proto se k ní připojilo i první pokušení:

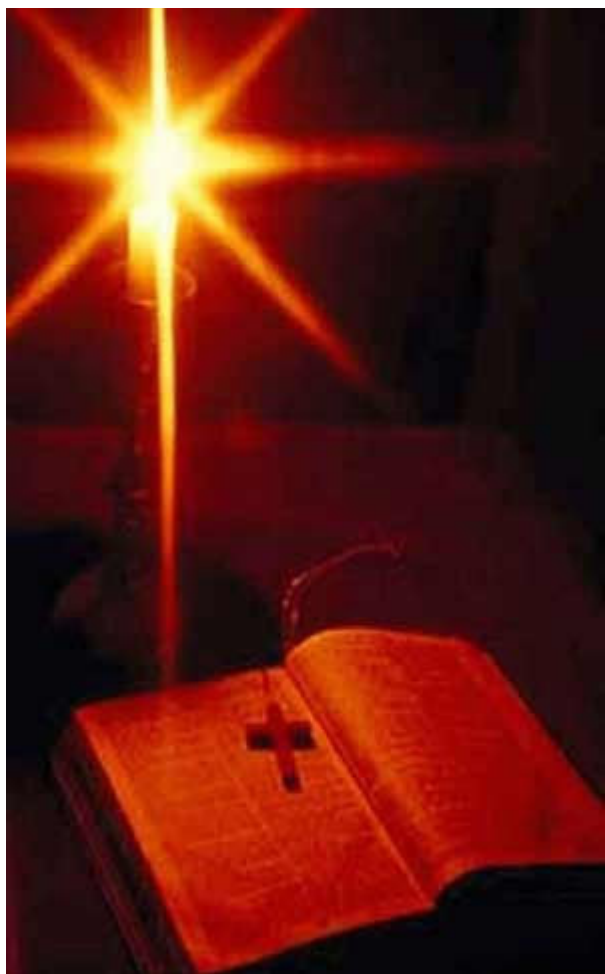

Budete jako bohové, tj. vy sami si rozhodnete, co je dobré a co je zlé, co lidské právo je a co není. Je-li to právo lidské, pak se k němu musí shodnout všichni lidé, bez rozdílu ras a národů. Je však potřeba právo také uzákonit. Nemá, jak se zdá, do toho co mluvit náboženství. Náboženských vyznání je totiž mnoho a ta se, jak se zdá, nemohou nikdy dohodnout v této základní otázce. Z toho se uzavírá, že musí být stát zásadně laický. Náboženství se ovšem nevylučuje, ale smí se praktikovat jenom v soukromí, nesmí zasahovat do veřejných sociálních vztahů.

Jaké z toho plynou důsledky pro sociální řád? Budou-li lidé poctiví a upřímně smýšlející, dosáhne se spořádaného soužití na zemi. Pro ty, kdo nevěří ve věčný život, by to mělo stačit. Pozemský život není dlouhý a přes všechno dobré úsilí není vždycky šťastný. Přejde např. dlouhá a bolestná nemoc. Má smysl to trápení prodlužovat, není-li žádné další vyhlídky. Už staří stoupcí filosofové přirovnávali takové žití k pobytu v zakouřeném bytě. Dokud je ten kouř snesitelný, sedí klidně. Kdyby to však bylo už nesnesitelné, vyjde z bytu ven, tj. spáchej sebevraždu! Moderně se to tlumočí v juridickém slovníku takto: k lidským právům patří euthanasie, sebevraždu ti musí umožnit lidským způsobem státní instituce. Je to nelogické? Nezdá se. Lidská přirozenost je smrtelná, proto patří k lidskému životu také právo lidsky zemřít. Tak mluví obhájci zákona euthanasie. Je to řecký výraz, který v překladu značí „dobrou smrt“. Ale jak se k tomu problému postaví křesťan, který věří ve věčný život? Podle Bible není žádná smrt dobrá. Biblický Bůh je Bůh živý, žije a kraluje po všechny věky věků. Smrt je následek hříchu. Je však vykoupěna Kristem. Pro ty, kdo umírají s Kristem a podle jeho prozřetelnosti, je i smrt vstup do života. Sebevražda ovšem není smrt s Kristem. Čím tedy svou úvahu o lidských právech zakončíme? Bez Krista jsou plně neuskutečnitelné. V tzv. laickém státě je ovšem užitečné, aby se lidé dohodli na tom, nač svým přirozeným rozumem stačí ke klidnému soužití v tomto dočasném pozemském životě. S tím každý dobrý křesťan rád spolupracuje. Ale bude se vždycky bránit, kdyby tato práva života dočasného byla formulována tak, že jsou proti právům života, které vyznáváme: „Věřím v hříchu odpuštění, těla vzkříšení a život věčný.“

LITURGICKÉ TEXTY SLAVNOSTI TĚLA A KRVE PÁNĚ

1. ČTENÍ – EX 8,2-3.14B-L6A

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

Mojžíš řekl lidu: "Pamatuj na celou cestu, po níž tě vedl Hospodin, tvůj Bůh, čtyřicet let na poušti, aby tě pokořil, aby tě zkoušel, aby poznal, co je v tvém srdci, zda budeš zachovávat jeho příkazy, nebo ne. Pokořil tě, dal ti pocítit hlad a nasýtil tě manou, kterou jsi neznal ani ty ani tvoji otcové, aby tě poučil, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk může žít vším, co vychází z Hospodinových úst. Nezapomeň tedy na Hospodina, svého Boha, který tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví, který tě vedl po velké a strašné poušti, kde byli ohniví hadi a štíři, po pustině bez vody, který pro tebe vyvedl vodu z nejtvrďší skály, který tě sytil na poušti manou, kterou tvoji otcové neznali."

ŽALM 147,12-13.14-15.19-20

Jeruzaléme, oslavuj Hospodina, chval svého Boha, Sióně, že zpevnil závory tvých bran, požehnal tvým synům v tobě. Zjednal tvému území pokoj a sytí tě jadrnou pšenicí. Sesílá svůj rozkaz na zemi, rychle běží jeho slovo. Oznamil

své slovo Jakobovi, své zákony a přikázání Izraeli. Tak nejednal se žádným národem: nesdělil jim svá přikázání.

2. ČTENÍ – 1KOR 10,16-17

Čtení z prvního listu svatého Pavla Korint'ánům.

Bratři! Kalich požehnání, který žehnáme - není to účast v Kristově krvi? Chléb, který lámeme - není to účast v Kristově těle? Protože je to jeden chléb, tvoříme jedno tělo, i když je nás mnoho, neboť všichni máme účast v tom jednom chlebě.

EVANGELIUM – JAN 6,51-58

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl zástupům:

"Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky. Chléb, který já dám, je mé tělo, obětované za život světa." Židé se mezi sebou přeli a říkali: "Jak nám tento člověk může dát jíst svoje tělo?" Ježíš jim řekl: "Amen, amen, pravím vám: Když nebudete jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v poslední den. Vždyť mé tělo je skutečný pokrm a má krev je skutečný nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já žiji z Otce, tak i ten, kdo jí mne, bude žít ze mne. To je ten chléb, který sestoupil z nebe; ne takový, jaký jedli naši otcové, a umřeli. Kdo jí tento chléb, bude žít navěky."

*„Slyšte Slovo, vyšlé od Boha, Slovo, jež krmí lidské duše,
Slovo, jež sílí srdce i rozum, Slovo, jež vede k poznání Boha“
(Proglas, č. 24–27)*

LITURGICKÉ MEZIDOBÍ

S TOMÁŠEM KARDINÁLEM ŠPIDLÍKEM, S.J., *čestným občanem Pustiměře*

a

P. FRANTIŠKEM BENÍČKEM

PONDĚLÍ 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 5. ČERVNA 2023

Ježíš začal mluvit (k velekněžím, učitelům Zákona a starším) v podobenstvích: "Jeden člověk vysázal vinici, obehnal ji plotem, vykopal lisovací nádrž a vystavěl strážní věž, pronajal (vinici) vinařům a vydal se na cesty. V určený čas poslal k vinařům služebníka, aby mu od vinařů vyzvedl (podíl) z výtěžku vinice. Ale oni ho popadli, zbili a poslali nazpět s prázdnou. Zase k nim poslal jiného služebníka; tomu rozbili hlavu a potupili ho. Dalšího poslal, a toho zabili. Stejně se vedlo mnoha jiným; jedny zbili, jiné zabili. Měl ještě jednoho: svého jediného syna. Toho k nim poslal naposled; myslel si: 'Na mého syna budou mít ohled.' Ale vinaři si mezi sebou řekli: 'To je dědic. Pojd'te, zabijme ho, a dědictví bude naše!' A popadli ho, zabili, a vyhodili ven z vinice. Co udělá pán té vinice? Přejde, vinaře zahubí a vinici svěří jiným. Copak jste nečetli toto místo v Písmu: 'Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kvádrem nárožním. Učinil to Pán a v našich očích je to podivuhodné?'" Hleděli se ho zmocnit, ale měli strach z lidu; poznali totiž, že tím podobenstvím mířil na ně. Nechali ho tedy a odešli. (Mk 12,1-12)

Poslal k vinařům služebníka, aby vyzvedl podíl z výtěžku. Podobenství se může někomu zdát zastaralým. Připomíná feudálního pána, který vlastní půdu a pronajímá ji pracovníkům. Je tedy proti modernímu heslu, že půda patří tomu, kdo na ní pracuje. Je však zbytečné, abychom tu řešili sociální problémy. Podobenství je obraz a ten se bere z prostředí, ve kterém kdo žije, z mentality doby. Je však zajímavé, že si už sv. Jan Zlatoústý všiml, že by mu mohl někdo špatně rozumět. On se totiž už ve své době stavěl na stranu pracujících. Proto dává na srozuměnou, že Pán Bůh není bohatý nečinný pán, který svěruje práci jiným. On sám je naopak prvním pracovníkem. On stvořil svět, zachovává ho, řídí. Lidem svěruje privilegium, že mohou s ním spolupracovat, dokončit dílo Boží. Malíř, který svěřil učedníkovi obraz, aby jej dokončil, dává ovšem dobrý pozor, aby to dělal správně, v jeho liniích. Učedník také nemůže vydávat obraz za svůj.

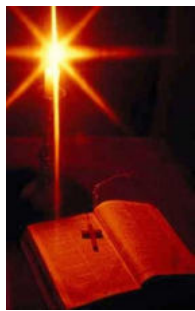
Zbili služebníka a poslali ho s prázdnou. Přivlastnit si to, co nám bylo svěřeno do ochrany, je stále lidské pokušení. Nepoctivost ve státních nebo velkých podnicích se vždy zakoření jako plevel. Dělají se proto časté kontroly. Jak kontroluje ve své dílně Bůh? Podobenství říká, že pán poslal služebníka. V našem případě je tímto služebníkem každý bližní, který od nás žádá pomoc. Snadno ho pošleme s prázdnou s odůvodněním, že naše je naše a že z toho nemůžeme nic dávat. Neuvědomíme si, že ho poslal pán, tj. že tu platí: „Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratrů, pro mne jste udělali (Mt 25,40). Přivlastněné cizí jmění ovšem nepřináší požehnání. Ukradne-li se na jedné straně, shoří na druhé. Ten, kdo odpírá bližnímu pomoc, ztratí jeho přátelství a zůstane osamocen, víc pozbyl, než nabyl. Snadno pak i „služebníka zbije“. Kde nejsou přátelé, tam jsou boje a násilí.

Syna zabil a vyhodil ven z vinice. Když mluvil Kristus o zabití pánova syna, podobenství se stalo temnou předpovědí, která se měla brzy vyplnit. Ale když zůstaneme ještě u podobenství a jeho symbolického smyslu, dojdeme k morální aplikaci. V pravém slova smyslu existuje pro nás jenom to, co máme v mysli a v paměti. To, nač jsme zapomněli, jako by zemřelo. Člověk, který si stále přivlastňuje věci světa jenom pro sebe bez ohledu na jiné, musí ovšem zapomenout na Krista, ten nesmí mít místo v jeho myšlení, jeho hlas ve svědomí se musí přehlušit. Je to tedy jakoby pokus zabít ho a vyhodit ven z vinice. Ti, co rozbíjeli kostely a ničili svaté obrazy, si byli dobře vědomi, že svět nebude docela jejich, dokud tam zbude jakákoliv vzpomínka na Boha. V takových případech už zbývá jen jeden dotaz: „Co učiní pán vinice?“ Naštěstí on pak vždy jedná.

Podobenství o zlých vinařích nám ukazuje vzájemný vztah Boha a člověka. Bůh přichází s láskou a dobrotou a ze strany člověka se odpovídá zlobou a brutální nenávisť. Tento příběh však není jen o prorocích a Ježíši Kristu, ale o tom, co se dnes a denně děje kolem nás. Bůh nám dává život, přírodu - člověk chce život zabít už v těle matky nebo když ho přestane bavit; příroda a její bohatství se využívá a ničí, budoucnost nikoho nezajímá. Povzbudme se k tomu, abychom se snažili aspoň my respektovat Boží řád a chovali se k sobě i k druhým i k věcem kolem sebe podle Božího řádu a ustanovení. Každého bližního máme ctít proto, že je stvořen podle Božího obrazu, tedy ctíme-li člověka, ctíme jeho Stvořitele. Bohužel víme, že právě v této rovině vztahu k druhým se dopouštíme mnohých hříchů. 1) TUPENÍ - nadávání na bližního nebo odmítání pozdravu. 2) OPOVÁŽLIVÉ POSUZOVÁNÍ - bezdůvodné špatné mínění o bližním - nesuďte ...; máme vidět druhého z jeho lepší stránky. 3) Pomluva a nactiutrhaní - pomluva je šíření nepravd o druhém a nactiutrhaní je bezdůvodné mluvení o chybách druhých. Důvodem těchto hříchů je často závist, žárlivost, nepřejícnost, zmenšení dobra druhého. Sem patří i donášení a poslouchání pomluv. Pamatujme také na to, že škoda způsobená pomluvou, nactiutrhaním, urážkou se musí nahradit omluvou, odvoláním nebo prosbou o prominutí. Pokud to dokážeme pak najdeme pokoj ve svém srdci.

ÚTERÝ 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 6. ČERVNA 2023

(Nepřátelé) poslali k Ježíšovi několik farizeů a herodovců, aby ho chytli za slovo. Ti přišli a řekli mu: "Mistře, víme, že jsi pravdomluvný a na nikoho nedbáš. Nehledíš na to, čím kdo je, ale učíš cestě k Bohu podle pravdy. Je dovoleno platit daň císaři, nebo ne? Máme ji platit, nebo nemáme?" On však prohlédl jejich pokrytectví, a proto jim odpověděl: "Co mě pokoušíte? Podejte mi denár, ať se podívám!" Podali mu ho a on se jich zeptal: "Čí je to obraz a nápis?" Odpověděli: "Císařův." Ježíš jim řekl: "Co je císařovo, dávejte císaři, a co je Boží, Bohu." A velmi nad ním užasli. (Mk 12,13-17)

Je dovoleno platit daně? Daňový systém je prastarý. Byl v různých formách. Ale princip je vždy stejný: jednotlivec žije v nějaké společnosti, používá její ochrany, má od ní nějaké výhody, je tedy povinen přispívat, aby se tato společnost udržela na důstojné úrovni. Když mluvíme o dani, myslíme především na příspěvek peněžní. Ale povinností, které z tohoto principu plynou, jsou daleko širší. Zahrnují celého člověka. Každý z nás přispívá k tvoření prostředí svým příkladem, svou řečí, svou náladou. Mluvením se například tvoří veřejné mínění, to pak ovlivňuje ostatní. Druhý vatikánský koncil upozorňuje zvláště žurnalisty, jak velkou mají odpovědnost za to, co se pak považuje za pravdivé. Jejich „daň“ je v tomto případě vysoká. V malých společnostech, v rodinách je důležitý daňový přínos ve formě trpělivosti a snášenlivosti. Veřejní úředníci platí dobrou daň, když zavčas a dobře vyřizují žádosti a povolení. Každý tedy dává svůj příspěvek na svém místě a svou formou.

Daň císaři. Císař byl hlavou společnosti, daně se tedy vybíraly jeho jménem. Ale v Palestině byla situace jiná. Císař byl symbolem cizí okupace, někoho, kdo se do přirozené společnosti násilně vetřel. Platit daň jemu považovalo mnoho Židů za výraz poroby. Riskantní bylo ovšem proti tomu mluvit. Veřejný dotaz Kristu ze strany farizeů byl záludný. Ale vidíme, jak Ježíš z léčky nenápadně unikl. Židé nesměli mít císařův obraz nebo sochu z náboženských důvodů. Ale na penězích v měšci ten obraz rádi snášeli. Ježíš jim tedy ukázal jejich nedůslednost. Katoličtí moralisté se však při té příležitosti ptají: Smí křesťan poslouchat tyрана, nelegitimní vládu, okupační úřady? Odpověď je teoreticky jasná, i když jednotlivé případy mohou být spletité. Smí se podřídit násilí v tom, co směřuje k dobru, k spořádanému soužití. Má se vzepřít, uniknout, vyhnout tam, kde by byla jeho spolupráce ke zlu. Za dobro se však nemusíme stydět ani vůči nepřátelům.

Co je Božího, dávejte Bohu. Všeobecně řečeno jsou Boží všechny věci, všechno tedy patří Bohu. Ale zvláštním způsobem je Boží to, co nosí Jeho obraz. Mezi těmi obrazy pak je nejdokonalejší ten, který vytvořil On sám. Je to člověk, stvořený k obrazu a podobnosti Božímu (Gn 1, 26-27). Ten se tedy nemůže propůjčit k ničemu jinému než k Boží službě. Ale z druhé strany tím nevýslovně stoupá jeho důstojnost. „Veliký je člověk,“ píše sv. Basil. I kdyby byl posledním žebrákem, i kdyby byl nemocný a neschopný síly, stále zůstává Božím obrazem. S takovým pak vždycky musíme zacházet s úctou. Vychovatelům dětí pak píše sv. Jan Zlatoústý: Ti, co vytvoří pěknou sochu císařovu, jsou za to dobře zaplacení, jak velkou odměnu dá Bůh těm, kdo pomáhají zkrášlit a zušlechtit obraz Boží.

Dnes se mluví o tzv. lidských právech. Je to dobrá iniciativa. Nezapomeneme však, že první právo člověka je být, čím je: Božím obrazem.

Ježíš dostává od svých nepřátel opět záludnou otázku, aby ho dostali do úzkých a usvědčili ho buď před úřady nebo lidmi. Všimněme si, jak rafinovaně na to jdou. Nejprve Ježíšovi pochlebují jak je pravdomluvný a nestranný. Z ničeho nic však ho chtějí dostat do pasti v otázce placení daní. Kdyby totiž řekl: 'daně neplatíte' - obžalovali by ho záhy u římského úřadu, že nabádá lidi proti vrchnosti. Kdyby řekl: 'platíte daně' pobouřili by lidi proti němu, že jde na ruku jejich okupantům a vykořisťovatelům, Římanům. Ježíšova jasná odpověď je však nenapadnutelná. Dávejte každému, co mu patří. Pamatujme si proto i my, že dobrým křesťanem je ten, kdo je také dobrým občanem.

STŘEDA 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 7. ČERVNA 2023

K Ježíšovi přišli saduceové, kteří tvrdí, že není vzkříšení, a otázali se ho: "Mistře, Mojžíš pro nás ustanovil: 'Zemře-li někomu bratr a zanechá po sobě manželku, ale žádné dítě, ať si tu manželku vezme jeho bratr a zplodí svému bratru potomka.' Bylo sedm bratrů. První se oženil, a zemřel bez potomka. Jeho manželku si vzal druhý, ale i on zemřel bez potomka. Stejně tak třetí. A nikdo z těch sedmi nezanechal potomka. Poslední ze všech zemřela i ta žena. Kterému z nich bude náležet při vzkříšení, až vstanou? Vždyť ji mělo za manželku všech sedm!" Ježíš jim řekl: "Jste na omylu, protože neznáte Písmo ani Boží moc. Až (lidé) vstanou z mrtvých, nebudou se ženit ani vdávat, ale budou jako andělé v nebi. A co se týká mrtvých, že budou vzkříšeni, nečetli jste v Mojžíšově knize (na tom místě, kde je řeč o hořícím) keři, jak mu Bůh řekl: 'Já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův?' On není Bohem mrtvých, ale živých! Velmi se mýlíte!" (Mk 12,18-27)

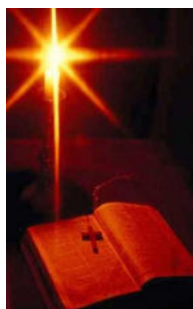

Až lidé vstanou z mrtvých, budou jako andělé v nebi. Těžko si dovedeme představit nebe a anděly. Malujeme je v lidské podobě jako děti nebo čisté jinochy a dívky. Evangelium nás ani nenutí k tomu, abychom si je představovali. Vyjadřuje jenom myšlenku, že manželství a plození dětí patří k životu zde na zemi, v čase, ale přestává v životě věčném, v Božím království. Tam se neumírá, nemusí nastupovat jedna generace po druhé. Děti v rodině jsou velkým Božím požehnáním, jsou pojátkem lásky mezi mužem a ženou, mají i přirozenou přitažlivost a líbivost. Ale přesto ohlašují tím, že existují a rostou, i jinou přírodní zkušenost. Jako by stále říkaly: „My rosteme, brzo zaujmeme vaše místo a vy budete muset zmizet z této země, která nemůže patřit přestárlým.“ Člověk, který je Božím obrazem a křtem se stal adoptivním synem nebeského Otce, tu podléhá přirozenému cyklu přírody,

který znamená rozpad a dočasnost. Slib, že budeme jako andělé, je ohlášení, že nás Boží moc od toho zákona rozpadu v životě věčném osvobodí.

Nebudou se ženit ani vdávat. Manželství je svátost lásky. Je to nejužší spojení mezi lidmi, jaké příroda zná. Ale protože je to spojení vázané na tělesný styk, znamená současně i rozdělení a odloučení. Spojí-li se dvě osoby v manželství, vylučují tím rovný vztah s osobou třetí a všemi ostatními. Takový je totiž zákon hmoty, neprostupnosti a výlučnosti. Zákon ducha je opačný. Hollywoodský populární kazatel F. Kelly to svého času vysvětloval názorně, po americku. Ty mi dáš dolar a já ti dám dolar. Nikdo z nás nezbohatnul, ačkoliv jsme oba dostali dar. Ale je tu i jiná možnost. Já ti dám dobrou myšlenku a ty mi dáš tvou dobrou ideu. Nyní já mám myšlenky dvě a ty máš dvě. Duchovním stykem se nechudne, neomezíme se. Jaké je křesťanské manželství? Je tělesné, ale musí být i duchovní. Tělesnost se umenšuje, duchovnost má růst. Doroste do plnosti na věčnosti, kde se každé manželství stane duchovním, ztratí svou uzavřenost a otevře se šíři lásky Boží.

Andělský život. Vzkříšení z mrtvých a věčnému životu sice věříme, ale umístíme je někam do daleké budoucnosti po posledním soudu. A přece evangelium mluví o věčném životě v čase přítomném. „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný“ (Jan 6,54). Je sice ještě skrytý, ale v náznacích se už projevuje. Světci pak se vyznačují tím, že přizpůsobují své jednání požadavkům věčného života. Proto ke svatosti patří nejčastěji i život v celibátě, v panenství. Řeholní život, ve kterém se tento slib skládá, se proto na Východě jmenuje i v právních a liturgických knihách „život andělský“. Upozorňují však autoři, že se nesmí podobat tomu, čemu se pohrdavě říká staromládenectví, staropanenství, co s sebou nese smutek života, který se nepodařil. Dobrovolně se zřiká manželství naopak ten, kdo pochopil, jaká je radost v tom, že už zde na zemi můžeme žít rytmem života věčného.

ČTVRTEK 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 8. ČERVNA 2023

Jeden z učitelů Zákona přistoupil k Ježíšovi a zeptal se ho: "Které přikázání je první ze všech?" Ježíš odpověděl: "První je toto: 'Slyš, Izraeli! Hospodin, náš Bůh, je jediný Pán. Proto miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou myslí a celou svou silou.' Druhé je toto: 'Miluj svého bližního jako sám sebe.' Žádné jiné přikázání není větší než tato." Učitel Zákona mu na to řekl: "Správně, Mistře, podle pravdy jsi řekl, že on je jediný a není jiného kromě něho a milovat ho celým srdcem, celým rozumem a celou silou a milovat bližního jako sám sebe je víc než všechny oběti a dary." Když Ježíš viděl, že (učitel Zákona) odpověděl rozumně, řekl mu: "Nejsi daleko od Božího království." A nikdo se už neodvážil dát mu nějakou otázku. (Mk 12,28b-36)

Láska k Bohu a bližnímu. Už jsme si navykli, že se láska k Bohu a láska k bližnímu nerozlučně spojují. Je to vlivem dvoutisícileté tradice křesťanské. Ale samy o sobě by se měly tyto dvě lásky vylučovat. Většina náboženství totiž umísťuje bohy někam daleko od lidských obydlí. Kdo chce mít s nimi kontakt, musí se proto vzdálit z prostředí, ve kterém žijí ostatní lidé. Jaký má tento postoj důvod? Je celkem prostý. Ve slově Bůh vidíme

souhrn všeho dobrého a krásného, všechny ideály. Je v něm to, co nenacházíme v lidech, ačkoliv bychom je rádi takovými měli. Bohužel jsme si vědomi, že ideály povzbuzují, ale jsou v tomto světě neuskutečnitelné. Proto je těžko sloučit lásku k Bohu a k lidem. Křesťanství však je radostné poselství, že se Bůh stal člověkem a že uskuteční při svém druhém příchodu všechny ideály na zemi. V Kristu se spojil v jednu osobu Bůh a člověk, a proto hlásá křesťanství jednotu mezi láskou k Bohu a k bližnímu.

Jako sebe. Slyšíme často krásné fráze, ve kterých se potírá egoismus. Tak píše např. La Rochefoucauld, že se v lásce k sobě všechny ctnosti rozplynou jako ve vodě. Nebo se říká: „Zapomeň úplně na sebe a mysl jenom na druhého!“ Evangelium je realističtější. Nečteme tam, že máme milovat bližního „místo sebe“ ani ne „více než sebe“, ale prostě „jako sebe“. Láska k sobě je totiž přirozený pud sebezáchovy. Je tak silný a tak přirozený, že Aristotelés neváhal tvrdit: „Neexistuje žádná jiná láska než k sobě.“ Říkáme, že milujeme hudbu? Máme rádi sebe a hudbu jenom proto, že je nám příjemná. A tak je tomu u všeho ostatního. Ale i Aristotelés uznal, že se naše „já“ může rozšířit. Milujeme přítele, stává se naším „druhým já“, patří k nám, a proto mu přejeme všechno dobré jako sobě. Křesťanství přenáší toto rozšíření vlastního „já“ na všechny lidi, protože nás všechny spojuje v jedno mystické Kristovo tělo. Kdo si je toho vědom, stane se mu přirozeným, že má mít rád všechny jako sebe.

To má větší cenu než všechny oběti dohromady. La Rochefoucauld, kterého jsme právě citovali, také dodal, že láska není možná bez oběti a že právě oběť jí dodává opravdovou hodnotu. Odpírá to tomu, co říká evangelium? I tu musíme předejít nedorozumění. V souvislosti textu evangelia se mluví o jiné oběti, totiž o starozákonních obřadech, o vnějším vykonávání náboženských povinností. Kristus několikrát v evangeliu zdůraznil, že jejich motivem a obsahem musí být láska. Jinak by byly jakoby tělo bez duše. Ale neplatí to jenom o vnějších úkonech. I osobní oběti musí inspirovat láska. Syrský autor Teodoret Cyrský popsal ve své *Náboženské historii* neobyčejné skutky askeze, které praktikovali staří mniši v okolí Antiochie: stáli na sloupech, uzavírali se v jeskyních, postili se neuvěřitelným způsobem. Žádá takové věci Bůh opravdu? Na tu otázku autor odpovídá v poslední kapitole knihy. Má titul „O božské lásce“. Kdyby totiž láska neinspirovala tyto skutky, i velká askeze by ztratila smysl.

V čem spočívá křesťanská dokonalost? To je otázka, na kterou se ptal Pána Ježíše jeden z učitelů zákona. Odpověď dostal jasnou - dokonalost křesťanského života je v lásce. Znovu se nám předkládá dvojjediné přikázání - Bůh, bližní. Patří velmi úzce k sobě, stejně jako dvě strany mince. Jestliže jednu stranu znehodnotíme, pak mince ztrácí hodnotu. Stejně je tomu i s láskou: nemůžeme oddělit lásku k Bohu a k bližnímu. Nemáme milovat bližního místo sebe nebo více než sebe, ale jako sebe. A sebe milujeme dostatečně - dokonce Aristoteles říká, že jiná láska než k sobě neexistuje. My ji však přesto máme rozšířit a to kvůli Bohu, Kristu, protože každý člověk je obrazu Boží a křesťan je navíc součástí tajemného Kristova těla.

PÁTEK - 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 9. ČERVNA 2023

Když Ježíš učil v chrámě, řekl: "Jak mohou učitelé Zákona tvrdit, že Mesiáš je syn Davidův? Vždyť sám David pravil v Duchu svatém: 'Řekl Hospodin mému Pánu: Zasedni po mé pravici, dokud ti nepoložím tvé nepřátele pod nohy.' Sám David ho nazývá Pánem, jak tedy může být jeho synem?" A lidé ve velkém počtu mu rádi naslouchali. (Mk 12,35-37)

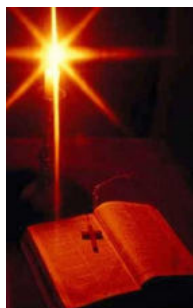

David ho nazývá Pánem, jak může být jeho syn? Dáme-li tuto otázku dětem při katechismu, sotva v tom budou vidět nějakou potíž. Ježíš je přece králem všech věků, tedy nejenom těch, co jsou po něm, ale i těch, co byli před ním. I když pochází z Davidova rodu, je Pánem Davidovým. Čím to je, že na tuto otázku nedovedli odpovědět Židé? Četli Písmo, ale nečetli je duchovně. Ten pak, kdo čte Bibli jen jako historický, literární nebo národní dokument, najde v textech mnoho nesrovnalostí. I dnes slyším často námitky, že to nebo ono nesouhlasí, že jeden text protičečí druhému atd. Na všechny všeobecně odpověděl už Órigenés. Autorem Písma je Duch svatý. Ten však používá lidských spisovatelů. Je tu tedy dvojí smysl: duchovní a lidský. Duchovní je jeden, jako je jeden Duch. Lidské smysly jsou různé, jako byli různí lidští spisovatelé. Duch pak vede lidi ke Kristu. Kdo čtou duchovně Písmo, najdou ve všem, co čtou, jeho tajemství spásy.

Ježíš je "syn Davidův". Židé nepochybovali o tom, že má být Mesiáš z Davidova rodu. Byli na to pyšní, i když to byl zatím jenom příslib. Měli totiž velkou soudržnost rodinnou a rodovou, kterou už moderní individualistický člověk těžko pochopí. Zásluhy i hanba jednotlivce se přičítaly celému rodu. Každý hřích se považoval tedy svým způsobem za „dědičný“ a každá sláva patřila všem. Ponenáhly vývoj k individualismu je vidět však už ve Starém zákoně. A na prahu Nového sv. Jan Křtitel bouří proti farizeům a saduceům, aby se zásluhami předků nepočítali: „Nemyslete si, že můžete říkat. „Naším otcem je Abrahám!“ (Mt 3,9). Chce tím propagovat individualismus, rozpad soudržnosti? Jistěže ne. Ale je na prahu vzniku nového Božího lidu, tj. církve spojené v Kristu. Tu pak platí mnohem dokonaleji společenství všeho dobrého i zlého. Zásluhy svatých se připočítají i nám, za hřích světa trpíme všichni a všichni musíme činit pokání.

David nazývá Krista Pánem. Kristus se tu odvolává na mesiášský Žalm 110: „Hospodin řekl mému Pánu: „Sed' po mé pravici, dokud nepoložím tvé nepřátele za podnož tvým nohám.“ „Pán“ nebo „Hospodin“ je titul, kterému říkají exegeti jahvistický, patří samému Bohu. Nazvat budoucího Mesiáše Pánem znamenalo, alespoň podvědomě, vyznat jeho božství. David sám byl králem v Izraeli. Jeho historie je nejrytější perioda v židovských dějinách. Z posledního místa se vypracoval na prvního v národě. Dopustil se i chyb a těžkého hříchu. Ale nikdy mu moc tak nestoupla do hlavy, aby zapomněl, že vládne jenom z moci Boží a na místě Božím jako předchůdce Mesiáše. Toto vědomí ho zachránilo ve všech úspěších i úskalích života. Proto je David velkým světcem a mystickým básníkem. Jeho žalmy se dodnes modlíme, abychom si stále uvědomovali hlavní motiv, který ho vedl: „Miluji tě, Hospodine, má sílo“ (Žl 18,2).

SOBOTA 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 10. ČERVNA 2023

Když Ježíš učil (zástupy), řekl: "Varujte se učitelů Zákona! Chodí rádi v dlouhých rízách, mají rádi pozdravy na ulicích, první sedadla v synagogách a čestná místa na hostinách; vyjídají vdovám domy pod záminkou dlouhých modliteb. Ty stihne tím přísnější soud." Potom se posadil proti chrámové pokladnici a díval se, jak lidé dávají do pokladnice peníze. Mnoho boháčů dávalo mnoho. Přišla také jedna chudá vdova a dala dvě drobné mince, asi tolik jako pár halířů. Zavolal své učedníky a řekl jim: "Amen, pravím vám: Tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice. Všichni totiž tam dali ze svého nadbytku, ona však dala ze svého nedostatku. Dala všechno, co měla, celé své živobytí." (Mk 12,38-44)

Díval se, jak lidé vhazují do pokladnice peníze. Nejen v kostelích, ale všude, kde se něco dobrého koná, jsou pokladnice na vybírání peněz. Jako by výmluvně kázaly: chceš něco dobrého vykonat? Pomož nám! Chrámové sbírky mají zvláštní účinnost. Při liturgii si člověk uvědomí, že on sám dostal všechno od Boha, kázání ho povzbudí ke konání dobra. Je tedy disponován k tomu, aby na dobrý účel přispěl, zvláště proto, že to dělají všichni a je těžké se tomu gestu vyhnout. Z druhé strany se málokdo chce dát vyprovokovat k přílišné velkodušnosti. Proto se dává do sbírky ten nejmenší peníz, který se ještě jakžtakž sluší. Ty peníze jsou většinou odleskem celého našeho postoje k Bohu a k dobru. Nechceme se přenáhlit. Teoreticky se tomu říká vlažnost v duchovních věcech. Svým způsobem uspokojí výčitky svědomí, ale nezbaví unuděnosti a malosti.

Chudá vdova vložila ze svého nedostatku, všichni ostatní z nadbytku. Je zajímavé slyšet motivy, které udávají chudí lidé, když dávají almužnu nebo příspěvek do pokladničky. Když se jich zeptáme, proč to dělají, sotva by uvedli důvod, že chtějí vykonat dobrý skutek. Obyčejně říkají: „Vždyť já také tolik potřebuji. Ať mně Pán Bůh požehná to málo, co jsem dal.“ Proto jsou almužny chudých požehnané. Od nich se tedy mají učit všichni, kteří něco dávají. Nemá tu mít místo povýšený pocit, že si ubírám velkodušně ze svého. Jedna stará ruská morální kniha dává tuto radu, jak se zachovat, když nás chudý o něco prosí: „Pokřižuj se, sáhni do měšce a řekni: „Poslyš, bratře, Pán Bůh mně požehnal. Přijmi z toho něco pro sebe a pomodli se za mne.“ Je zajímavé, že mají podobnou formuli i zbožní muslimové: „Alláh mi požehnal, rozdělte se se mnou o jeho požehnání.“ V této atmosféře se pak lidské pokladnice stávají částí nepřeborné pokladnice darů Božích.

Vložila tam dvě drobné mince. Někteří se pokoušejí vypočítat, kolik by to asi bylo v naší měně. Příliš drobné peníze tehdy neexistovaly. Nejmenší snad byla asi v ceně padesátihaléře. Ale to jsou jenom dohady, nejsou důležité. Ti naopak, co rádi dávají všem detailům v Písmě symbolický smysl, našli aplikaci uměle vytvořenou, ale přesto vhodnou pro život. Říká se, že čas jsou peníze. Kolik vydělá dobrý pracovník za hodinu, za dvě? A přece i ti, kdo si umějí denní práci dobře zorganizovat, mají mnoho tzv. ztracených okamžiků. Musí se čekat na autobus, na spojení při telefonním rozhovoru, na přijetí přede dveřmi šéfa atd. Jsou-li čas peníze, tyto okamžiky jsou drobné mince, které jsou ztracené, vypadly z peněženky denního programu. Ale mohou se vložit do pokladnice Boží, když

jejich prázdnotu zaplníme krátkými modlitbami. Čím prostší a jednodušší jsou, tím lépe jdou ze srdce.

PONDĚLÍ 10. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 12. ČERVNA 2023

Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu, a jak se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. Otevřel ústa a učil je: "Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království. Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni. Blahoslavení tiší, neboť oni dostanou zemi za dědictví. Blahoslavení, kdo lační a žízňají po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha. Blahoslavení tvůrci pokoje, neboť oni budou nazváni Božími syny. Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je nebeské království. Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vylhaně vám připisovat každou špatnost; radujte se a jásejte, neboť máte v nebi velkou odměnu. Tak přece pronásledovali prorocy, kteří byli před vámi." (Mt 5,1-12)

Konstituční proslov Božího království. Blahoslavenstvím uvádí sv. Matouš kazatelskou činnost Mesiášovu. I kniha Žalmů začíná stejným příslibem: „Blahoslavený člověk, který se bojí Pána...“ (Zl 1,1). Bázeň Boží je totiž podle Písma začátek moudrosti (Př 1,7). Moudrost pak je umění žít. Proto se Izraelitům slibuje úspěch. Bůh je blaženost a věčné štěstí. Slibuje je těm, kdo zachovávají jeho zákony a budou vzývat jeho jméno. Starý zákon neskrblí přísliby. Ke všem Božím příkázáním se hodí závěr, který recitujeme u čtvrtého v Desateru: „Abys dlouho žil a dobře ti bylo na zemi...“ Platilo-li to ve všech dobách, mělo se to zvláštním způsobem vyplnit v době mesiášské, při příchodu Vykupitele. Ale přesto všechno už Starý zákon oznamuje jakousi rezervu. Protože Židé, jako celek národa, smlouvu s Bohem opětovně nedodržovali, Bůh ohlašuje u pozdních proroků své stanovisko. Pošle svého Vykupitele, který přinese spásu, ale ne všem, ne těm zbohatlým, kteří ho opustili, ale těm zapomenutým, chudým, opuštěnému zbytku Izraele. Ježíš jim tedy ohlašuje splnění tohoto posledního příslibu: „Vy chudí, jste blahoslavení, k vám teď přichází Boží království.“

Zvrat hodnot - metanoia. Současně s ohlášením Božího království vybízí všechny jak Jan Křtitel, tak Kristus k tomu, aby se obrátili: „Čiňte pokání!“ (Mt 3,2). Řecké slovo metanoia má trochu jiný zvuk než české pokání. Slovo „obrácení“ spíše odpovídá termínu hebrejskému: vrátit se na cestě, změnit směr. Řecké metanoia znamená toto obrácení v myšlenkách: začít myslet jinak, opačně než předtím. Tak se také jeví osmero blahoslavenství. Považujeme za šťastné, kdo získali jmění, kdo žijí v klidu, kdo jsou tak spokojeni, že se smějí atd. V horské řeči je tomu všemu naopak. Blahoslaví se ti, kdo všechno pozbyli, kdo jsou chudí, které nespravedlivě pronásledují, kteří pláčou. Často se to pokoušejí vysvětlit přirozenou moudrostí. Tolstoj např. psal poučné povídky o tom, jak jsou chudí lidé daleko šťastnější než ustaraní boháči. Nedá se snadno říci, nakolik jsou tato

kázání přesvědčivá. Smysl evangelního poselství je hlubší. Království Boží je především vnitřní, a proto žádá změnu, opravdovou revoluci v myšlení, v cenění věcí, ve vidění světa jinak než brýlemi hříchu.

Blaženost Boží. Myšlení, má-li být souvislé, vychází z jistých základních principů. Má-li být naše hodnocení světa v souladu s Božím královstvím, musíme ovšem vyjít z Boha. Jeho říše je svět štěstí a blaženství, kde není nedostatek, ani pláč, ani strach z nepřátel. Kristovým vtělením však Bůh vstupuje do světa plného bídy, smutku a pronásledování. Ztrácí tím Bůh svou blaženost? Ve své lidské přirozenosti trpí všecku bídu světa. Ale je nerozlučně spojen v jedné osobě se svým božstvím. Tedy i při té bídě, při všem pronásledování zůstává věčně blaženým Bohem a svou blaženost nese všude tam, kde není, ale kde po ní lační a touží. Je to velké tajemství, ale dosvědčují je všichni světcí, že nebyli nikdy tak šťastni jako v těch okamžicích, kdy podle úsudku světa všechno ztratili. Napsal to např. jeden kněz, který se vrátil z dlouhého a těžkého vězení pro víru: „Bylo to zlé, ale přece jenom to byla krásná léta. Nevím, jak to vysvětlit!“ Jde tu o blahoslavenství, které se nevysvětluje, ale které zakusí ti, kdo přijmou poselství evangelia.

ÚTERÝ 10. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 13. ČERVNA 2023

Ježíš řekl svým učedníkům: "Vy jste sůl země. Jestliže však sůl ztratí chuť, čím bude osolena? K ničemu se už nehodí, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. Vy jste světlo světa. Nemůže se skrýt město položené na hoře. A když se svítlna rozsvítí, nestaví se pod nádobu, ale na podstavec, takže svítí všem v domě. Tak ať vaše světlo svítí lidem, aby viděli vaše dobré skutky a velebili vašeho Otce v nebesích." (Matouš 5,13-16)

Světlo. Světlo se v jazycích národů přirozeně spojuje s dobrem, krásou a životem. Tma znamená nevědomost, hřích, neštěstí a smrt. Stvoření světa začíná Božím rozkazem: „Budiž světlo!“ (Gn 1,3). V jednom starém patristickém spisku, zachovaném jako dílo učedníka Kristova Barsabáše, autor dává židovskému rabínovi tuto otázku: Jak to, že Bůh stvořil světlo hned na počátku, zatímco zdroje světla, tj. slunce, měsíc, hvězdy až později? Když ten nezná odpověď, dostane se mu poučení: Právě světlo světa je Kristus, prvorozený ze všeho stvoření (Kol 1,15), slunce, měsíc a hvězdy jsou jen odlesk jeho slávy a obraz jeho činnosti, proto se při druhém a posledním příchodu Kristově zase znovu zatmí, nebude jich už potřeba. Protože světlo znamená také poznání a křesťané dostávají osvícení Duchem svatým, řečtí Otcové vysvětlovali Žalm 36,10: „V tvé záři vidíme světlo“ – ve světle Ducha svatého poznáváme pravé světlo, osvěcující tento svět, tj. Krista, Pravdu a Život. „Kdo zná Krista, zná všechno,“ píše Tomáš Kempenský, autor knížky *Následování Krista*.

Světlo světa. V Novém zákoně se tedy jeví Kristus jako světlo, osvěcující celý svět. Tmy povstávají proti němu, ale přinese světlo i do říše temnot, do údolí stínů a smrti. Je to světlo, které se prozatím skrývá, probleskuje jenom částečně. Ale na hoře Tábor viděli

apoštolové Ježíše ve světle, tj. vítězství života, svět proniknutý světlem Božím. Nakonec dostali i oni poselství, aby nesli toto světlo do světa, pohrouženého ve tmy. Církev pak osvětluje svět svými svátostmi, svým učením, příkladem věřících. Když po Seslání Ducha svatého začali apoštolové v Jeruzalémě kázat, bylo hlavním tématem jejich řečí svědectví, že Kristus vstal z mrtvých. Mohli ovšem slyšet dotaz: Jestliže opravdu vstal z hrobu, kde je nyní? Kde ho můžeme vidět? Odpověď nám písemně zanechal sv. Pavel: Kristus žije v nás! „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus“ (Gal 2,20). Sama existence křesťanů po dva tisíce let osvětluje dějiny lidstva, ukazuje, jak všechno ostatní pominulo, jenom pravda Páně vítězí.

Sůl země. Sůl sice všichni používáme, ale nevážíme si jí dostatečně, jak to ukazuje známá pohádka Sůl nad zlato. V době, kdy nebyly ledničky, a zásobování bylo zdlouhavé, byla sůl jediným konzervačním prostředkem pokrmů. Lidská společnost tvoří hodnoty. Ale dovede je uchovat? To je funkce Kristových učedníků, jeho mystického těla, církve. Dítě, zrozené tělesně, se přináší ke křtu, aby se jeho život uchoval a stal věčným. Ostatní svátosti slouží k tomu, aby se uchoval duchovní život v neporušenosti, čistotě a síle mládí. Typickou vlastností liturgie je tzv. anamnéze, připomínka minulého, tj. života a smrti Kristovy. Touto svátostnou vzpomínkou se stává minulé přítomnou skutečností. Při mši to platí především o kříži a zmrtvýchvstání Ježíšově. Ale do toho tajemství je zahrnut i náš život, naše skutky a touha po dobrém. I ony se uchovávají svatou „solí“ církve.

Nepostradatelnost soli známe dobře z pohádky sůl nad zlato. Její konzervační a ochucující účinky jsou nám známé. Sebelepší pokrm by byl jalovým, kdyby nebyl řádně osolen. I my, křesťané, máme být takovou solí pro naše okolí. Máme zkvalitňovat prostředí, kde se právě nacházíme - rodinu, pracoviště, školu; nehledět jen na svůj prospěch, ale i těm ostatním něco dát. To bylo životním krédem i sv. Antonína Paduánského - misionáře, věhlasného kazatele, jak se vypráví v jedné legendě. Přesto, že byl skvělým kazatelem, říkával, že "řeč je živá, mluví-li skutky". A tak jistě i on sám to dosvědčil ve svém krátkém životě (žil pouhých 36 let), stal se jedním z nejuctívanějších světců v Itálii a byl také v nejkratší době v dějinách církve svatořečen - pouhých jedenáct měsíců po své smrti byl postaven na oltář. Jeho úcta je velká i u nás. Lidé se modlí u jeho sochy, vzývají ho jako pomocníka v jakékoliv nouzi, je patronem žen, dětí, manželů i zamilovaných.

STŘEDA 10. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 14. ČERVNA 2023

Ježíš řekl svým učedníkům: "Nemyslete, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit. Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se to všechno nestane. Kdyby tedy někdo zrušil jedno z těchto přikázání - a třeba i to nejmenší - a tak učil lidi, bude v nebeském království nejmenší. Kdo se však bude jimi řídit a jim učit, bude v nebeském království veliký." (Matouš 5,17-19)

Nepřišel jsem zákon zrušit. Křesťané v prvních dobách si spontánně kladli otázku: Platí pro nás ještě Starý zákon? Je užitečné jej číst ve shromáždění? Proti heretikům, kteří jej považovali za dílo Boha tvrdého, odlišného od Boha lásky, zjevujícího se v Novém zákoně, církve se starozákonních textů zastala a přijala je za své. Platí pro nás jako výmluvný obraz toho, co se stalo v příchodu Krista a po něm. V Adamovi jsme se všichni narodili k životu na zemi. Vyšli jsme z prázdnoty, z ničeho. V Kristu všichni vycházíme z prázdnoty hříchu k věčnému životu. Abrahám byl otcem vyvoleného národa, Izraele. Kristus je hlavou nového Božího lidu, církve. Abrahám obětuje svého syna, Bůh Otec vydal jednorozeného Syna za spásu světa. Mojžíš vyvedl lid z Egypta do zaslíbené země.

Kristus nás vede z údolí stínů a smrti do věčných příbytků. David založil království Izraele, Kristus ohlašuje příchod království Božího atd. Není to pouhá hra představ, ale skutečnost Boží pedagogie, která začíná tělesným, které vede k hodnotám duchovním a všelidským. Takový je smysl každého uměleckého díla a v tom duchu se musíme naučit číst i Bibli, zrozenou z inspirace Ducha.

"Pedagog ke Kristu" (srv. Gal 3,24). Schematicky se shrnuje obsah Staré smlouvy do dvou slov: Zákon a Proroci. Všechny události židovské historie mají prorocký charakter, ukazují na význam příští, očekávaný, novozákonní. Jiný byl postoj křesťanů, pokud jde o předpisy Mojžíšova zákona. Už ve Skutcích apoštolů čteme prohlášení sv. Petra, že tyto normy už křesťany nezavazují. Sloužily jako příprava na příchod Kristův. Zajímavá však byla debata, která přišla o něco později. Křesťané už nebyli jen obrácení Židé, ale jejich převážná část pocházela z prostředí pohanského. Ty pak Bůh nepřipravoval, aby došli ke Kristu? Alexandrijský inteligent Klement, autor mnoha spisů, zaujal pozici ve prospěch pohanů. Vyšel z řecké kultury a věděl, že i tam bylo mnoho krásného a pravdivého. Prohlásil tedy, že Platón byl pro Řeky tím, čím byl Mojžíš pro Židy, vychovatelem ke Kristu. Dnes jeho myšlenku rádi přebíráme v duchu misijním a ekumenickým. Snažíme se ocenit všechno dobré, kdekoliv se najde, protože všechno vede v rukou Boží prozřetelnosti ke Kristu.

Obraz křesťanského vývoje. To, co se děje ve vývoji světa, má ohlas i ve vývoji každého jednotlivce. I ten prochází různými stadii. Každý z nás začíná Starým zákonem a poněmáhle přechází v Nový. Kirkegaard rozlišil v náboženském vývoji člověka tři fáze: periodu estetickou, mravní a náboženskou v pravém slova smyslu. Na počátku nás do kostela přitahuje jakýsi „estetický“ cit. Vidíme tam něco jiného, odlišného od denního života, a to nás přitahuje. Časem však zjistíme, že zpěvy, čtení, liturgický život nejsou to hlavní, že je potřeba změnit sebe, zachovávat Boží přikázání, stát se mravně bezúhonným. Ale ani toto stadium nemůže být poslední, abychom nepadli do farizeismu. Ve třetím stadiu hledá člověk důvěrný styk s Bohem, modlitbu. To se pak, jak věří křesťané, uskuteční jenom skrze Krista a v Kristu. Tím předcházející stadia došla svého cíle, nezrušila se, ale „naplnila“, a člověk došel „do plnosti míry Kristovy“ (Ef 4,13).

Už první křesťané hledali odpovědi na otázky, do jaké míry platí mojžíšský zákon vyjádřený Desaterem po příchodu Krista na tuto zemi. Pán Ježíš v té věci dává jasné stanovisko - Desatero platí, ale je třeba je plnit ne otrocky, ale s láskou, dobrovolně. Ježíš

tedy nehlásal svobodu od přikázání, volnost od povinností, ale věrnost i v těch nejmenších přikázáních. Všechna přikázání jsou nakonec vyjádřením lásky k Bohu, k bližnímu i k sobě samaému. Bez lásky se ovšem stávají literou, bezduchou, otrockou morálkou. Ježíš zdůrazňuje, že jen láska dává všem přikázáním smysl, stává se oním "jhem", břemenem, ale lehkým a sladkým. Stejně jako se o lásce nedá mluvit bez oběti, tak ani život podle Desatera nemůže být bez náročnosti. A víme, že tomu, kdo opravdu miluje, není nic těžkého. Láska je totiž smyslem a cílem celého Desatera - to je novum, které přinesl Kristus, - nebo ještě lépe vyjádřeno, - je to hledisko, které bylo přehlíženo.

ČTVRTEK 10. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 15. ČERVNA 2023

Ježíš řekl svým učedníkům: „Nebude-li vaše spravedlnost mnohem dokonalejší než spravedlnost učitelů Zákona a farizeů, do nebeského království nevezdete. Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: 'Nezabiješ.' Kdo by zabil propadne soudu. Ale já vám říkám: Každý, kdo se na svého bratra hněvá, propadne soudu; kdo svého bratra tupí, propadne veleradě; a kdo ho zatracuje, propadne pekelnému ohni. Přinášíš-li tedy svůj dar k oltáři a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech tam svůj dar před oltářem a jdi se napřed smířit se svým bratrem, teprve potom přijď a obětuj svůj dar. Dohodni se rychle se svým protivníkem, dokud jsi s ním na cestě, aby tě tvůj protivník neodevzdal soudci a soudce služebníkov, a byl bys uvržen do žaláře. Amen, pravím ti: Nevyjdeš odtamtud, dokud nezaplatíš do posledního halíře.“ (Matouš 5,20-26)

Kdo se hněvá na bratra. Písmo Starého zákona mluví často o tom, že se Bůh rozhněval na lid a že ho ve svém hněvu trestal (srv. Ex 32,10). U prvních Otců církve se o tom diskutovalo. Lactantius napsal zvláštní spisek *O Božím hněvu*. Dokazuje tam, že jsou to výrazy obrazné: lidé zhřešili, zavinili si tresty, proto říkají: „Bůh se hněvá.“ Bůh se ovšem hněvat nemůže. Hněv je vášeň. Ty pak nepatří do života Božího. O hněvu psali stoikové a považovali už samu vášeň za hřích. Člověk, který se rozčilil, snadno někoho zabije; zvíře nebo člověka, to už je náhodné podle toho, kdo se namanul. Křesťanská morálka ovšem rozlišuje líp. Vzplanutí hněvu se snadno přihodí cholerickým i sangvinickým povahám. Máme ovšem povinnost se ovládat a odpor k bližnímu přemoci. Kdo tuto povinnost zanedbává, dříve nebo později bližnímu uškodí. Ale i kdyby nedošlo k vnějšímu skutku, už to, že mu přejeme zlo, vyjadřuje přání, aby nebyl, je to tedy v základě postoj vražedný. Nejlépe se hněv přemáhá modlitbou, v dobru pro toho, ke komu cítíme odpor.

Kdo řekne bratru "Blázne". Těžko je překládat staré výrazy do moderních jazyků, protože neznáme už jejich citové odstíny. Kromě toho význam slov se mění podle souvislosti, tónu zvuku. Vždyť může znít pochvalně i výrok: Jsi ty blázen! Z druhé strany

se bližního těžce dotknou i slova neutrální, jsou-li tak vypočítaná, aby ranila. Morálka mluví o „urážce“. Slova jsou vzácny dar Boží. Jsou jakoby mostem od duše k duši, nástrojem sblížení, porozumění, lásky. Hrubě jich zneužívá ten, kdo slovy druhého raní, zarmoutí, rozhněvá. Děje-li se to úmyslně, je to zloba. Ale často lidé chybují v řeči nedostatkem pozornosti, taktu. Slovo takt je latinského původu, znamená dotýkat se. Ošetřovatelé nemocných se musí učit, jak se nemocného dotýkat, jak ho přenést. Ve společnosti se mají všichni učit, jak se dotýkat bližního slovy, aby to nebolelo a aby se neotvíraly rány.

Jdi se napřed smířit s bratrem a pak přines oběť Bohu. Oběti se v dějinách náboženství chápaly jako skutek k usmíření bohů. Vidíme to i na mnoha příkladech Starého zákona. Nový zákon tu myšlenku prohlubuje. Opravdové usmíření je skutkem lásky. Láska k Bohu pak je pro křesťany neoddělitelná od lásky k bližnímu. Nemůžeme tedy usmířit Boha, nesmíříme-li se s bratrem. Křesťanská oběť je na prvním místě eucharistie. Přijímat tělo Kristovo musíme s čistým úmyslem. Eucharistie je svátost jednoty církve. Ten, kdo se nechce smířit s bližním, nechce vlastně dosáhnout toho cíle, ke kterému byla svátost ustanovena, maří tedy její účinky, a je-li plný zloby na druhého, přijímá svatokrádežně. Liturgická výzva před přijímáním je tedy vážné napomenutí: „Pozdravme se navzájem pozdravením pokoje.“

PÁTEK - 16. ČERVNA 2023 - NEJSVĚTĚJŠÍ SRDCE JEŽÍŠOVO

Ježíš se ujal slova a řekl: „Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že když jsi tyto věci skryl před moudrými a chytrými, odhalil jsi je maličkým; ano, Otče, tak se ti zalíbilo. Všechno je mi dáno od mého Otce. A nikdo nezná Syna, jenom Otec, ani Otce nezná nikdo, jenom Syn a ten, komu to chce Syn zjevit. Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek. Vždyť mé jho netlačí a mé břemeno netíží. (Mt 11,25-30)

Bylo a bude v církvi vždy mnoho různých způsobů zbožnosti, starých i nových. Pobožnosti vznikají a zanikají, podle okolností místa, doby, mentality. Málokterá se však setkala s tolika potížemi a polemikami, a přitom s velkým úspěchem a rozšířením, jako pobožnost k Srdci Ježíšovu. I její původ zavdal příčinu k určitým pochybnostem. Zdálo se, že není vhodné, aby církev věnovala tolik pozornosti soukromým zjevením zbožné řeholnice v 17. století, svaté Marie Markéty Alacoque. Sama pobožnost se pak zdála sentimentální citovostí. Obrázky a modlitby, které propagují, nejsou vždy vkusné. Teologové si pak nevěděli dobře rady s pojmem srdce, který se těžko zařazuje do našich kategorií psychologických. Přihodilo se však to, co se často stává: spontánní úsudek lidu a život vítězí nad opatrností opatrných. Dnes se zbožnost k božskému Srdci rozšířila v celé církvi a dosáhla i nevyšších úředních schválení. «V tomto spásonosném znamení», píše Pius XI., «a v pobožnosti,

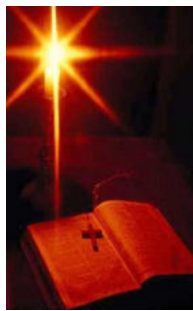
kteřá se k němu pojí, je obsaženo jádro vši úcty Boha a cesta k posvěcení; nej rychlejší cestou vede tato pobožnost k hlubšímu poznání Pána a strhuje srdce, aby ho vroucněji milovala a věrněji následovala». Skutečnost nutí k přemýšlení. I teologie se proto v poslední době zabývá pojmem srdce, pojmem, kterého se dost bála a s kterým si nevěděla rady. Experimentální filosofie totiž rozlišuje tři hlavní činnosti lidské duše: poznání, chtění, citění. Orgán poznání je rozum, chtění patří vůli a city jsme spojili se srdcem. Zvykli jsme si, že srdce je symbol lásky, vděčnosti, soucitu, přítulnosti. Možná, že souvisí z hlediska lékařské psychologie činnost těchto citů víc s mozkiem nebo prodlouženou míchou. Lidová symbolika se však houževnatě drží srdce, a neotřese jí snadno ani fakt, že se srdce dá transplantovat. Protože dnešní člověk chtě nechtě přece jen myslí těmito pojmy, pak se mu zdá nevyhnutelný závěr: vyvyšovat srdce je totéž, co dát přednost citům nad rozumem a vůlí. To by ovšem bylo pochybné v životě i v náboženství. Jenom neradi připustíme, že slovo srdce potřebuje očištění od nánosů banality, které zakryly jeho původní hluboký význam. Ten totiž má v původní řeči národů, ten se projevuje i v bibli. Tu srdce myslí, uvažuje, plánuje, rozhoduje se. Je to střed lidské osobnosti. Proto má v srdci sídlo Boží bázeň i věrnost k Hospodinu. Vědecká analýza pojmů se zalekla této mnohoznačnosti významů. Řekneme-li, že srdce poznává, cítí, uvažuje, rozhoduje se, pak nám všechny duševní funkce splývají vjedno a padají rozlišení. Znamená to zmatek, neumělé smíšení pojmů, anebo se tu projevuje naopak snaha o sjednocení roztržité skutečnosti? Podle toho, jak na tuto otázku odpovíme, přiřkneme slovu srdce kladnou nebo zápornou hodnotu. Ve filosofických směrech našeho století se zřejmě projevuje zájem o celistvost. I psychologie si uvědomila, že není docela správné tvrzení, že rozum poznává, že lidská vůle chce. Daleko přesněji řekneme, že člověk poznává rozumem, že člověk se vůlí rozhoduje. «Já» poznávám, ale moje poznání se nedá tak docela ztotožnit s mým «já». Denně poznávám, chci, cítím, konám tisíce různých věcí, a přece «já» zůstávám. Moje pravá osobnost je kdesi hluboko pod tím vším, jako činnost pramene je kdesi hluboko v zemi. Nazveme-li tuto jednotu lidské osobnosti srdce, vrátíme se jen k jeho přirozenému významu, jaký míval, jak se zdá, u všech národů. Zasloužil by si tedy výraz srdce své rehabilitace i ve filosofii. Pomalu se mu jí už dostává v teologii. I tady si totiž uvědomili potřebu celistvosti v našem poměru k Bohu. V době patristické se disputovalo, v které části naší osobnosti sídlí obraz Boží. V novější době si zase kladli otázku, které naší schopnosti se přímo dotýká milost Ducha svatého. Už sama otázka příliš zjednodušuje skutečnost. Předpokládá se, že máme pro různé vjemy a počitky různé orgány. Máme oči, abychom vnímali světlo, ušima slyšíme zvuky, rozumem poznáváme pravdu. Tak bychom měli mít také nějaký zvláštní orgán, který je pro vnímání světla nadpřirozeného, pro spojení s Bohem. Jak je toto uvažování nesprávné, vidíme nejlépe z analogie. Etika, mravouka v minulém století roztřídila pěkně systematicky všechny povinnosti člověka. Máme závazky k sobě, k světu, k bližnímu, k Bohu. O každém z nich se mluví v jiné kapitole knihy, velmi jasně a prakticky. A přece je tu omyl v základním postoji. Povinnosti k Bohu se uskutečňují v povinnostech k sobě, k světu, k bližnímu, ve všem jednání. Poměr k Bohu totiž není jeden z mnoha různých lidských vztahů, ale vztah základní, pronikající všechny ostatní. Tak také se nedá říci, že by člověk měl styk s milostí Ducha svatého tou nebo onou schopností. S Bohem se nespojujeme jen rozumem nebo vůlí, ale celou osobností, celým svým já. Nazveme-li znovu tuto celistvost našeho «já» srdcem, pak jsou docela správné výroky mystiků, jako na příklad, že «srdce je orgán Ducha svatého», že «Bůh sídlí v srdci člověka», že «stačí mít Boha v srdci», a podobně. Vracíme se tím k

jednoduché a účinné mluvě Písma svatého. Uctíváme-li Srdce Ježíšovo, usilujeme o styk s celou jeho božskou a lidskou osobností. Modlíme se: «Učiň srdce naše podle Srdce svého!». Přejeme si, aby naše vnitřní proměna pronikla až do nejhlubších kořenů našeho já, aby to nebylo chvilkové a povrchní napodobení Krista v tom neb onom skutku. Krásně vyjádřil funkci srdce v duchovním životě Paul Claudel: «Invenci cor meum, praví prorok. Našel jsem srdce. Jaký to objev! Svě srdce, nic méně než srdce, mízu mé osobnosti. ... Něco, co by se dalo přirovnat nejlépe k hořícímu keři, k tomu keři, který hoří a nestráví se... Mistr říká: Dej mi své srdce {Přisl 23, 26)! To znamená: Synu, dej to, co je tvůj střed, tvá příčina, princip řídící tvůj život, tvůj rytmus smyslový, citový, chápavý. Jdi až k prameni! Tluč se mnou!».

Co nás napadne, když se řekne slovo 'srdce'? Myslím, že každého něco jiného. Mladí a zamilovaní si představí červené srdíčko, kterým zdobí své dopisy. Kuchařky si představí pěkný kousek libové svaloviny, kterým lze spestit jídelníček. Lékař či zdravotní sestra vzpomene na životně důležitý orgán, bez jehož fungování člověk umírá. Naše srdce se nám rádo připomene. Stačí fyzická zátěž, srdce začne bušit - tehdy se nám připomene jako výkonná pumpa, která rozhání krev po celém těle. Jindy zase pocítíme strach, trému, rozčilení a také se nám srdce uvede do pohybu. Jindy prožíváme krásné a klidné chvíle se svými přáteli a doslova nás to hřeje u srdce. Prostě řečeno, srdce je místo, kde se soustřeďují také naše pocity.

Stojíme na prahu třetího tisíciletí a lékařská věda a technika natolik pokročily, že člověk má větší poznání - hodně ví a zná. Myslíme si, že srdce je pumpa (čistě fyzický orgán). Nejdůležitější je ovšem mozek, sídlo rozumu. Vedle těchto orgánů máme ještě další více či méně důležité. Zvykli jsme si člověka dělit na části, orgány, tedy nějak zjednodušit. A to přece nejde. Člověk je psychofyzická jednota duše i těla, osoba, jeden celek, který žije vlastnostmi a vztahy, které není možné oddělovat. Srdce je tedy pro nás střed, místo, z něhož všechno vychází, všechno, co člověk myslí, cítí a chce, řekněme, že je to sídlo našeho rozumu, vůle a citu. V Písmu svatém najdeme slovo srdce téměř 400x. Označuje vždy nejvnitřnější podstatu všeho, jen zřídka se jím označuje tělesný orgán. Pravá podstata člověka nespočívá v jeho zevnějšku, síle, kráse, ale v jeho nitru. Jaké je srdce, takový je celý člověk, píše kniha Přísloví. My dnes uvažujeme o Ježíšově Srdci. On byl Bůh a člověk v jedné osobě, stal se nám ve všem podobným kromě hříchu, také on měl srdce jako máme my. Jeho srdce také bušilo radostí, svíralo se smutkem, planulo soucitem. Jednu vlastnost však jeho Srdce na rozdíl od toho našeho nemělo - být pramenem zla. Kristus chtěl vždy jen dobro, záchranu všech. Ve všech textech Písma svatého jsme to jasně slyšeli. Obraz dobrého pastýře, který dává dobrou pastvu svým ovečkám, vede je po správných cestách, hledá zbloudilé, nezapomene ani na jednu zatoulanou z toho obrovského stáda. Tomu se říká skutečná láska. Přesto je Ježíšovo Srdce, jak vidímemzraněné kopím našich hříchů, nezájmu a pohrdání mnohých lidí na tomto světě. My dnes chceme vykonat smírnou pobožnost nejen za ty, kdo pohrdají Kristem a jeho láskou, ale za náa za všechny, kteří ne vždy odpovídáme na Boží vůli 'ano', staň se. Chceme proto prosit - "Ježíši, učiň naše srdce podle Srdce svého, ať chceme vždycky jen dobro a ne zlo, konat tvou vůli, ne svou, žít láskou ke všem lidem ne jen k některým. Pomáhat, sloužit, zachraňovat, jedním slovem - milovat jako Ty. Amen.

SOBOTA 10. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 17. ČERVNA 2023

Ježíš řekl svým učedníkům: "Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: 'Nebudeš přísahat křivě, ale splníš Pánu své přísahy.' Ale já vám říkám: Vůbec nepřísahajte: ani při nebi, protože je to Boží trůn, ani při zemi, protože je to podnož jeho nohou, ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále; ani při své hlavě nepřísahej, protože ani jediný vlas nemůžeš udělat světlým nebo tmavým. Ale vaše řeč ať je: ano, ano - ne, ne. Co je nad to, je ze Zlého.

(Mt 5,33-37)

Křivá přísaha. Dva prvky vedly lidi k tomu, aby zavedli přísahu. Jeden je negativní, druhý pozitivní. Negativní je smutná zkušenost, že se lidem nedá věřit, když vypovídají sami. Proto se u soudu žádají svědci. Podle židovského práva se museli najít alespoň dva. Soudy, které žádají výpověď s přísahou, jsou v jistém smyslu institucionalizovaná nedůvěra k lidem. Ale je tu pozitivní stránka. Věří se člověku, když volá Boha za svědka. Vyznáváme tím Boží vševidoucnost. Ale ještě víc: věříme, že se Bůh nedá beztrestně urážet. Při křivé přísaze se dovoláváme jeho svědectví pro svou lež. Lidé se proto právem bojí křivé přísahy, mají strach z trestů a pohrom, které by je za to stihly. Přísaha sama tedy není zlo. Praktikovali ji Židé ve Starém zákoně (srv. Gn 50,5), sám Ježíš přísahal (Mt 26,63), v jistých případech ji vyžaduje i dnes církevní právo. Ale musí být výrazem toho prvku, který je pozitivní: víry v Boha všude přítomného a činného.

Vaše řeč buď "Ano, ano - ne, ne." V našem styku se má projevit důvěra v člověka. To ovšem předpokládá, že jeho slovům věříme, že nám stačí. Není to naivita? Vždyť by nás ošidili na každém kroku! Jak bychom se mylili, kdybychom považovali za pravdivé to, co se tiskne! To od nás evangelium jistě nežádá. Nestojí tam, že máme věřit každému tvrzení, ale že my sami máme dávat příklad upřímnosti v řeči. Upřímnost se přirovnává k průhlednosti. Nemá co skrývat. Sklo je však průhledné, jenom když je čisté. Také čistý člověk nemá co skrývat. Nemá postranní úmysly. Ale vyžaduje se také statečnost. Psychologická pozorování potvrzují, že většina dětských lží pochází ze strachu. Často dítě zamlčuje své skutky proto, že na ně velcí křičí. Návyk pak roste s věkem, zvláště když se někdo vícekrát trpce zklamal. Nakonec dokáže být opravdu upřímným jenom ten, kdo věří, že mu bez Boží vůle ani vlas z hlav nepadne (Lk 21,18) a že se tedy má bát jenom Boha, aby nemusel mít strach z lidí.

Předstírání a zastírání. Máme říci nemocnému, že má rakovinu, když i lékaři to před ním tají? Máme vyzradit tajemství, které nám přítel svěřil, když se nás jiní na záležitost přímo ptají? Slova jsou k tomu, aby se posílila důvěra v lidském styku. Ale táž důvěra také žádá, aby se uchovalo tajemství, které není určené pro kohokoliv. Upřímnost a mlčenlivost tedy nejsou proti sobě. Morálka mluví především o povinnostech zachovat tajemství úřední a svěřené. Ale ten, kdo je taktní, se brzy naučí, že nemá vyzrazovat to, co by druhého mrzelo. Falešný druh upřímnosti je mluvit bez potřeby o cizích chybách, dávat netrpělivě najevo, kdykoliv se nám něco nelíbí, okamžitě vyjádřit o věcech a lidech mínění, i když nejsme dostatečně informováni. Také není proti upřímnosti zastírat bolest, usmívat se, abychom nekazili druhým náladu, nedat najevo, že se nás něco dotklo. Tím

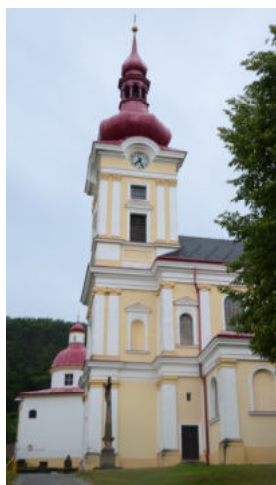
vším se důvěrný styk s lidmi neruší, ale naopak utvrzuje. Tento mravní cíl pak určí způsob a míru v řeči.

Být upřímný, pravdomluvný, má být charakteristickou známkou Kristových učedníků. Příklad, neboli dovolávání se Boha za svědka o pravdivosti nějakého tvrzení se nám jeví jako zapovězená. Nelze ovšem z jednoho úryvku dělat závěr. Je třeba brát Písmo svaté v širším kontextu. Víme, že i Pán Ježíš vypovídal pod přísahou, když před veleradou tvrdil, že je Boží Syn. Rovněž i svatý Pavel se dovolává často Boha za svědka, že mluví pravdu. I dnes, když manželé uzavírají manželskou smlouvu, požaduje po nich Církev přísahu, kterou mají zřetelně dát najevo, že splňují všechny požadavky pro uzavření manželství. Nemluvě už třeba o soudu. Jistě výjimečné případy, kdy je nutné pravdivost jasně vyjádřit. Jinak je třeba říkat ano-ano, ne-ne. Nám se však obvykle stává, že říkáme Bohu 'ano' a zlému 'ne', i když ... Chceme proto dnes prosit, abychom se zbavili kompromisů, ale dokázali co nejčastěji odpovídat 'ano' Bohu k jeho požadavkům, a 'ne' ke všemu, co nás vede mimo správnou cestu.

FARNOST EUCHARISTII, MODLITBOU, DOBROČINNOSTÍ ŽIJE. PROSÍM S VDĚČNOSTÍ - PAMATUJTE DAREM NA RODINU SVÉ FARNOSTI:

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PUSTIMĚŘ:
číslo účtu: 1560129309/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DRYSDICE:
číslo účtu: 1560130369/0800**

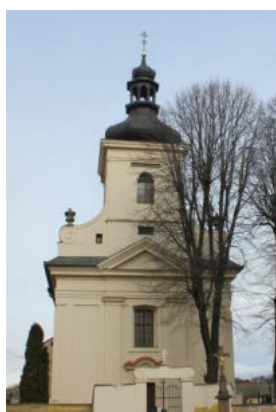
**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PODIVICE:
číslo účtu: 1560131329/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST TOPOLANY:
číslo účtu: 1560196309/0800**

SVŮJ DAR MŮŽETE ODEPSAT Z DANÍ!

POŽADAVEK NA POTVRZENÍ PRO ODPIS ZAŠLETE NA EMAIL: josef.benicek@seznam.cz

PÁN BŮH ZAPLAŤ ZA KAŽDÝ VÁŠ DAR A ŽEHNEJ VÁM.

„Ukřižovaný, zdroj naděje“

(katecheze papeže Františka při generální audienci, Aula Pavla VI., Vatikán, 5. dubna 2023)

Vždyť i Kristus trpěl za vás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho slépějích. 'On nezhřešil a nikdo od něho neslyšel nic neupřímného.' Když mu spílali, on jim to spíláním neoplácel, když trpěl, nevyhrožoval, ale ponechal vše tomu, který soudí spravedlivě. On sám na svém těle vynesl naše hříchy na dřevo (kříže), abychom byli mrtví hříchům a žili spravedlivě. Jeho ranami jste uzdraveni.
(1. Petrův 2,21-24)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V liturgii minulé neděle jsme vyslechli příběh Pánova umučení, který končí slovy: „Zapečetili kámen“ (Mt 27,66). Zapečetili kámen – zdá se, že je všemu konec. Onen kámen pro Ježíšovy učedníky vyznačuje konečnou stanici, na které pominula naděje. Mistr byl ukřižován, zabit tím nejkrutějším a nanejvýš potupným způsobem, visí na hanebné šibenici za městem. Je to veřejný krach a – v oné době – to nejhorší možné finále. Avšak ona malomyslnost, která tehdy tísnila učedníky, není zcela cizí

ani nám a dnes. Rovněž v našem nitru houstnou chmurné myšlenky a pocity frustrace, dotazujeme se, proč ve vztahu k Bohu panuje taková lhostejnost? To je zajímavé: proč se nás Bůh netýká? Proč ve světě existuje tolik zla? Všimněte si totiž, že zlo ve světě existuje! Proč narůstají nerovnosti a nepřichází kýžený mír? Proč jsme tolik přilnuli k válce a vzájemnému ubližování? A kolik pohaslé touhy a zklamání se skrývá v srdci každého z nás? A dále – onen pocit, že minulé časy byly lepší a že ve světě, a možná také v církvi, nic neběží tak jako kdysi... Zkrátka, také dnes se to jeví tak, jako by naděje byla zapečetěna pod kamenem tíživé malomyslnosti. Vyzývám každého z vás, aby se zamyslel, kde spočívá jeho naděje? Je živá, anebo byla někde zapečetěna, či uložena na památku do zásuvky? Podněcuje tě tvá naděje k pouti, anebo je to pouhá romantická vzpomínka, jako by ani neexistovala? Kde je dnes tvá naděje?

V myslí učedníků se trvale ukotvil jeden obraz: kříž. Na něm vše skončilo, tam se soustřeďoval konec všeho. Ovšem po krátké době právě v tomto kříži odhalili nový

začátek. Drazí bratři a sestry, takto klíčí naděje, kterou dává Bůh, rodí se a obrozuje se v černých dírách našich zklamaných očekávání. Tato pravá naděje naopak nikdy neklame. Pomysleme na kříž – z nejhrůznějšího mučícího nástroje Bůh vyzískal znamení největší lásky. Z onoho dřeva, přinášejícího smrt, se stal strom života. Připomíná nám, že Boží nové začátky mnohdy povstanou z našich konců. Takto Bůh rád činí zázraky. Pohleďme tedy dnes na dřevo kříže, aby v našem nitru vzešla naděje, ona každodenní, tichá a prostá ctnost, která nás však drží na nohou a pomáhá nám jít dál. Nelze žít bez naděje. Zamysleme se nad tím, kde je naše naděje? Pohleďme dnes na dřevo kříže, aby v našem nitru vzešla naděje, abychom se uzdravili ze smutku. Kolik lidí prožívá smutek... Když jsem ještě mohl chodit po ulicích – teď už to nelze, protože mi to nedovolí – když jsem ale ještě mohl chodit ulicemi v předchozí diecézi, rád jsem sledoval, jaký mají lidé pohled. Kolik těch pohledů bylo smutných! Tito smutní lidé mluvili sami se sebou, chodili ulicemi jen s mobilem, bez klidu a bez naděje. Kde je dnes tvá naděje? Je zapotřebí špetky naděje, abychom se vyléčili ze zármutku, kterým jsme onemocněli, a jehož je hodně, abychom se uzdravili z hořkosti, kterou jsme zamořili církve a svět. Bratři a sestry, pohleďme na Ukřižovaného. Co uvidíme? Nahého, obnaženého Ježíše, Ježíše zraněného a zmučeného. Je to konec všeho? Tam je naše naděje.

V těchto dvou hlediscích Ježíšova zjevu tedy můžeme postřehnout, jak se zdánlivě umírající naděje rodí znovu. Především jej vidíme obnaženého: „Přibili ho na kříž a rozdělili si jeho šaty losováním“ (v.35). Vysvlečený Bůh, Ten, který má vše, se nechává o vše připravit. Avšak ono pokoření je cestou k vykoupení. Bůh takto vítězí nad naší vnějškovostí. Jen stěží se totiž odhalujeme a jednáme podle pravdy: snažíme se ustavičně pravdu zakrýt, protože se nám nelíbí, odíváme se vnějškovostí, kterou vyhledáváme a pečlivě o ni pečujeme, maskujeme se, abychom se vydávali za lepší, než ve skutečnosti jsme. Navykli jsme si na toto nanášení make-upu, vnitřního líčidla, abychom se jevíli lepší než druzí... Domnívám se, že je důležité je stavět se na odív, ukazovat se navenek, aby o nás druzí dobře mluvili. A krášíme se vnějším zdáním, povrchností, ačkoli nám to nepřináší klid. Líčidla se totiž časem smyjí a pak se shlížíš v zrcadle s onou ošklivou tváří, kterou máš, avšak to je tvá pravá tvář, kterou Bůh miluje, nikoli ona nalíčená. Ježíš, který se ze všeho vysvlékl, nám připomíná, že naděje se opětovně rodí tehdy, když zjednáme pravdu sami se sebou, když sami sobě řekneme pravdu, upustíme od licoměrnosti a pokojného soužití s vlastní falší. Je zapotřebí, abychom se navrátili k srdci, k podstatnému, k jednoduchému životu oprostěnému od mnoha zbytečností, které jsou náhražkou naděje. Dnes, kdy je vše složité a hrozí ztráta směru, potřebujeme prostotu, potřebujeme opětovně objevit hodnotu střídmosti, odříkání, vymýtí ze srdce vše, co je znečišťuje a působí mu smutek. Každý z nás se může zamyslet nad něčím zbytečným, čeho se může vzdát, aby našel sám sebe. Pomyslete, kolik věcí nepoužíváme. Před dvěma týdny se domem sv. Marty, což je penzion pro mnoho lidí, kde také bydlím, rozšířil nápad na sbírku šatstva, které neuvítáme. Nedovedete si představit, kolik věcí se sešlo. Je dobré vysvléci se z věcí, které neuvítáme. Shromážděné ošacení bylo darováno chudým a potřebným lidem. Rovněž my máme v srdci řadu zbytečností – a kolem sebe také. Podívejte se do skříně a protříd'te, co nenosite. A pak se podívejte do skříně své duše: usmíváte se tomu? Ale je to pravda. Pohlédněte do této skříně, kolik se v ní nakupilo zbytečností a hloupých iluzí. Vraťme se k prostotě, k tomu, co je pravé a nepotřebuje se líčit. Pěkně se v tom pocvičme!

Pohlédněme podruhé na kříž a spatříme zraněného Ježíše. Kříž nám ukazuje hřeby, které pronikají Ježíšovými rukama a nohama, a probodený bok. K tělesným ranám se však

druží zranění duše. Jaká to byla úzkost! Ježíš je sám – jeho přátelé a také jeho učedníci jej zradili, vydali a zapřeli, byl odsouzen a exkomunikován náboženskou a světskou mocí, dokonce zakouší, že jej opustil Bůh (srov. v.46). Na kříži se dále objevuje nápis zakládající jeho odsouzení: „To je Ježíš, židovský král.“ (v.37). Je to posměšný výrok: Ten, který unikl, když se jej snažili prohlásit za krále (srov. *Jan* 6,15), byl odsouzen za to, že jím stal, a ačkoli se nedopustil zločinu, byl ukřižován mezi dvěma zločinci a namísto něho propustili násilnického Barabáše (srov. *Mt* 27,15-21). Ježíš byl tudíž zraněn na těle i na duchu. Ptám se: jak to může napomoci naší naději? Co tento nahý a všeho zbavený Ježíš říká mé naději, jak mi pomáhá?

Také my si neseme různá zranění – kdo by je v životě neměl? A mnohdy jsou to zranění skrytá, neboť je ze studu zahalujeme. Kdo si nenese jizvy z minulých rozhodnutí, nepochopení, bolestí, které uvízly v nitru a nelehce je překonáváme? Ale též z protrpěných příkoří, jízlivých slov, nemilosrdných soudů? Bůh před našima očima neskrývá rány, které mu pronikly tělem a duší. Ukazuje nám je, abychom si uvědomili, že Pascha otevírá nový přechod, aby se z těchto ran staly průrvy, jimiž proniká světlo. Někdo může namítnout: „Ale Svatosti, nepřehánějte“. Vyzkoušejte to, vyzkoušejte, je to pravda. Vyzkoušejte to. Pomysli na své rány, které znáš jen ty a skrýváš je v srdci. A pohleď na Pána. Uvidíš, jak z oněch ran vytrysknou světelné květy. Ježíš na kříži nikoho neobviňuje, miluje. Miluje a odpouští těm, kdo jej ranili (srov. *Lk* 23,34). Takto mění zlo v dobro a bolest v lásku.

Bratři a sestry, nezáleží tedy na tom, zda nás život zranil málo či hodně, nýbrž na tom, jak naložíme se svými ranami: těmi nejmenšími i velikými, které na těle i v duši zanechávají trvalou stopu. Co se svými ranami dělám? A co s nimi děláš ty? „Otče, žádné rány nemám“. „Dejte si pozor a dvakrát měř, než něco takového vyslovíš“. Ptám se tě, jak nakládáš se svými ranami, těmi, o kterých víš jen ty? Můžeš je ponechat, aby se zanítily záští a smutkem, anebo je spojit s Ježíšovými ranami, aby se prozářily. Pomyslete na mnohé mladé lidi, kteří se nesmířili se svými ranami a hledají záchranu v sebevraždě. V našich městech dnes žije tolik mladých lidí, kteří nevidí východisko, ztratili naději a raději se, chudáci, snaží zapomenout v drogách. Jakou drogou zakrýváš ty své rány? Naše rány se mohou stát zdrojem naděje, pokud namísto jejich zakrývání a sebelitosti osušíme slzy druhým, jestliže se nebudeme cítit dotčeni tím, co nám bylo vzato, ale postaráme se o to, co se nedostává druhým, pokud se nebudeme přehrabovat sami v sobě, ale raději se skloníme nad trpícím člověkem, když nebudeme žíznit po lásce, určené nám, ale raději uhasíme žízeň těch, kteří potřebují nás. Jedině tehdy, když přestaneme myslet sami na sebe, totiž sami sebe opětovně najdeme. Avšak setrváme-li v přemítání nad sebou, nenajdeme se nikdy. Jak říká Písmo, takto se naše jizvy zacelí (srov. *Iz* 58,8) a naděje rozkvetne. Zamyslete se nad tím, co můžete pro druhé udělat? Zraňuje mne hřích či vlastní život, každý si nese svá zranění... Co ale udělám – budu si celý život lízat rány? Anebo pohlédnu na rány druhých a se svou vlastní zraněnou životní zkušeností je půjdu léčit a pomáhat jim? To je výzva, kterou dnes kladu každému z vás. Kéž nám Pán pomáhá v další cestě.

FARNÍ INFORMÁTOR, XXX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božimu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední.
Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.

NADŠENÍ PRO EVANGELIZACI: APOŠTOLSKÁ HORLIVOST VĚŘÍCÍHO. *Svědkové: 2. Svatý Pavel*

(katecheze papeže Františka při generální audienci, náměstí sv. Petra, Vatikán, 12. dubna 2023)

Proto vezměte na sebe plnou Boží výzbroj. Jen tak budete moci odolat, až bude zle, všechno překonat a obstát. Stůjte tedy pevně, opásáni kolem beder (životem podle) pravdy, oblečeni pancířem spravedlnosti, obuti odhodlaností, jakou dává evangelium pokoje. (Efesánům 6,13-15)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Poté, co jsme se před čtrnácti dny věnovali osobní horlivosti svatého Pavla pro evangelium, můžeme se dnes hlouběji zamyslet nad evangelijní horlivostí, jak o ní mluví on sám a jak ji popisuje v některých svých listech.

Pavel si na základě své vlastní zkušenosti uvědomuje nebezpečí zkreslené horlivosti, zaměřené nesprávným směrem; do tohoto nebezpečí sám upadl před prozřetelným pádem na cestě do Damašku. Někdy máme co do činění s nesprávně zaměřenou horlivostí, urputně dodržující čistě lidské a pro křesťanské společenství už přežitě normy. "Tito," píše apoštol, "se o vás starají, ale nemyslí to dobře" (Gal 4,17).

Nelze přehlížet starostlivost, s níž se někteří věnují nesprávným činnostem i v samotném křesťanském společenství; někdo se může chlubit falešnou evangelijní horlivostí, zatímco ve skutečnosti sleduje ješitnost nebo vlastní přesvědčení či tak trochu sebelásku.

Proto si klademe otázku: Jaké jsou podle Pavla znaky pravé evangelijní horlivosti? K tomu se zdá být užitečný text, který jsme slyšeli na začátku, seznam "zbraní", které apoštol uvádí pro duchovní boj. Patří mezi ně připravenost šířit evangelium, kterou někteří překládají jako "horlivost" - tento člověk je horlivcem v uskutečňování těchto myšlenek, těchto věcí - a označují ji jako "obuv". Proč? Jak souvisí horlivost pro evangelium s tím, co si člověk obuje na nohy? Tato metafora navazuje na text z proroka Izajáše, který říká: "Jak krásné jsou na horách / nohy posla, který hlásá pokoj, / posla dobré zprávy, který zvěstuje spásu, / který říká Sionu: 'Tvůj Bůh kraluje'" (52,7).

I zde nacházíme zmínku o nohách hlasatele dobrých zpráv. Proč? Protože ten, kdo jde hlásat, se musí pohybovat, musí chodit! Všimněme si však také, že Pavel v tomto textu mluví o obuvi jako o součásti brnění, a to podle analogie s výstrojí vojáka jdoucího do boje: v boji bylo nezbytné mít stabilitu nohou, vyvarovat se nástrah terénu, protože protivník často zamořoval bojiště nástrahami, a mít sílu běžet a pohybovat se správným směrem. Bota tedy slouží k běhu a vyhýbání se všem těmto nástrahám ze strany protivníka.

Evangelijní horlivost je opora, o kterou se opírá hlásání, a hlasatelé jsou něco jako nohy Kristova těla, kterým je církev. Není hlásání bez pohybu, bez "vycházení vstříc", bez iniciativy. To znamená, že není křesťana, pokud není v pohybu, není křesťana, pokud

nevychází sám ze sebe, aby se vydal na cestu a přinášel hlásání. Není hlásání bez pohybu, bez chůze. Evangelium se nehlasá na místě, zavření v kanceláři, u svého stolu nebo u počítače, kde se někdo argumentačně pře jako "lev s klávesnicí" a kde se kreativita hlásání nahrazuje kopírováním a vkládáním myšlenek převzatých z toho či onoho zdroje. Evangelium se hlásá pohybem, chůzí, cestou.

Výraz, který Pavel používá pro označení obuvi těch, kdo nesou evangelium, je řecké slovo označující připravenost, pohotovost, hbitost. Je to opak nedbalosti, která je s láskou nekompatibilní. Ostatně na jiném místě Pavel říká: "Nebud'te liknaví v horlivosti, ale bud'te horliví v duchu a služte Pánu" (Řím 12,11). Takový postoj byl vyžadován v knize Exodus při slavení oběti velikonočního vysvobození: "Takto ji budete jíst: s přepásanými boky, sandály na nohou a holí v ruce; budete ji jíst rychle. Je to Hospodinův velikonoční svátek! V té noci projdu Egyptem" (12,11-12a).

Zvěstovatel je připraven se vydat na cestu a ví, že Hospodin projde překvapivým způsobem; musí být proto svobodný od schémat a připravený na nečekanou a novou událost: připravený na překvapení. Ten, kdo hlásá evangelium, nemůže zkamenět v klecích přijatelnosti nebo v tom, že "tak se to dělalo vždycky", ale je připraven následovat moudrost, která není z tohoto světa, jak říká Pavel, když mluví o sobě: "Mé slovo a mé kázání nebylo založeno na přesvědčivých řečech moudrosti, ale na projevu Ducha a jeho moci, aby vaše víra nebyla založena na lidské moudrosti, ale na Boží moci" (1 Kor 2,4-5).

Proto tedy, bratři a sestry: je důležité mít tuto připravenost na novost evangelia, tento postoj, který je impulsem, převzetím iniciativy, jít jako první. Jde o to nenechat si uniknout příležitost hlásat evangelium pokoje, toho pokoje, který Kristus umí dát víc a lépe než svět. A proto vás vyzývám, abyste byli evangelizátory, kteří se hýbou beze strachu, kteří jdou vpřed, aby přinášeli Ježíšovu krásu, aby přinášeli novost Ježíše, který všechno mění. Řeknete: „Ano, otče, změnil se kalendář a teď počítáme letopočet od Krista...“ – Ale také se mění srdce. Jsi však ochoten připustit, aby ti Ježíš změnil srdce, anebo jsi vlažný, nehybný křesťan? Zamysli se nad tím trochu: jsi nadšený Ježíšem, jdeš kupředu? Trochu nad tím popřemýšlej...

Svědkové: Mučedníci

(katecheze papeže Františka při generální audienci, náměstí sv. Petra, Vatikán, 19. dubna 2023)

Hle, já vás posílám jako ovce mezi vlky! Bud'te tedy opatrní jako hadi a bezelstní jako holubice. Mějte se na pozoru před lidmi! Budou vás totiž vydávat soudům a bičovat v synagógách, budou vás vodit před vladaře a krále kvůli mně, abyste vydali svědectví jim a také pohanům.
(Matouš 10,16-18)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Hovoříme o hlásání evangelia a apoštolské horlivosti a poté, co jsme se zabývali svědectvím sv. Pavla, který byl skutečným „přeborníkem“ v apoštolské horlivosti, se dnes

náš pohled nestáčí k jednotlivé postavě, nýbrž k zástupu mučedníků, mužů a žen každého věku, jazyka a národa, kteří položili život za Krista, kteří při vyznání Krista prolili krev. Po generaci apoštolů se právě mučedníci stali výjimečnými „svědky“ evangelia: prvním z nich byl jáhen sv. Štěpán, ukamenovaný za jeruzalémskými hradbami. Slovo „mučednictví“ pochází z řeckého *martyria*, což znamená právě *svědectví*. Mučedník je tedy svědek, člověk vydávající svědectví až k prolití krve. V církvi se velice brzy ujalo slovo mučedník na označení svědectví až k prolití krve (Órigenés v *In Johannem*, II, 210, píše: „Kdokoli vydává svědectví o pravdě, a to jak slovy, tak skutky, či jakoukoli jinou činností k jejímu prospěchu, se po právu nazývá svědkem. Avšak bratrské společenství, ohromené silou myslí těch, kteří bojovali za pravdu či ctnost až do smrti, postupně uvyklo tomu, že označení „svědci“ (*martyres*) ve vlastním slova smyslu vyhradilo těm, kteří vydali svědectví o tajemství pravého náboženství prolitím krve“.) Svědectví tedy může být každodenní a mučednické, avšak slovo mučedník se později užívalo pro člověka, který prolil krev a položil život.

Na mučedníky ovšem nelze pohlížet jako na jakési „hrdiny“, kteří jednali individuálně, jako na květy, které vyrašily na poušti, ale jako na zralé a znamenité plody z Pánovy vinice, jíž je církev. Křesťané, kteří se hojně účastnili slavení eucharistie, byli Duchem svatým zejména vedeni k tomu, aby svůj život založili na onom tajemství lásky: tedy na skutečnosti, že Ježíš za ně vydal život, a

tudíž také oni mohli a měli dát svůj život za Něj a bratry. Cesta křesťanského svědectví se tudíž vyznačuje obrovskou velkorysostí. Svatý Augustin často zdůrazňuje tuto dynamiku nezištnosti a bezplatného opětování obdrženého daru. Poslechněme si například jeho kázání u příležitosti svátku sv. Vavřince: „Svatý Vavřinec byl jáhnem římské církve“, vykládal sv. Augustin. „V ní byl služebníkem Kristovy krve a tamtéž, Kristovým jménem, prolil svou krev. Blahoslavený apoštol Jan jasně vyložil tajemství Pánovy večeře, když řekl: Jako Kristus za nás položil

svůj život, také my jsme povinni položit život za své bratry (*1 Jan 3,16*). Bratři, Vavřinec toto všechno pochopil. Porozuměl tomu a uskutečnil to. A skutečně oplatil to, co předtím u onoho stolu obdržel. Miloval Krista svým životem a napodobil ho v jeho smrti“ (*Disc. 304, 14; PL 38, 1395-1397*). Takto svatý Augustin vysvětloval duchovní dynamiku, která uchvátila mučedníky. Použil těchto slov: mučedníci milují Krista ve svém životě a napodobují jej ve smrti.

Drazí bratři a sestry, vzpomeňme dnes na všechny mučedníky, kteří doprovodili život církve. Jak jsem již mnohokrát řekl, v naší době jsou početnější než v prvních staletích. Dnes je v církvi mnoho mučedníků, které kvůli křesťanskému vyznání víry společnost vyhání nebo uvěznuje. Je jich mnoho. Druhý Vatikánský koncil nám připomíná, že „mučednictvím se učedník připodobňuje svému Mistru, který dobrovolně přijal smrt pro spásu světa, a následuje ho v prolití krve. Tohoto učedníka proto církev oceňuje jako vynikající dar a největší ověření lásky“ (*Lumen gentium, 42*). Mučedníci skrze připodobnění se Ježíši a díky jeho milosti činí z násilného odmítání evangelia příležitost k veliké, nejvyšší lásce, která dospívá až k odpuštění katanům. Toto je zajímavé: mučedníci vždy odpouštějí svým mučitelům. První mučedník Štěpán umíral s modlitbou na rtech: „Pane, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí“. Mučedníci se modlí za své trýznitele.

Ačkoli jen po málokterých se žádá mučednictví, „přece všichni mají být připraveni vyznat Krista před lidmi a následovat ho cestou kříže v pronásledováních, která církvi nikdy nechybějí“ (*tamtéž, 42*). Tato pronásledování jsou něčím dávným? Nikoli, dnešním. Dnes je ve světě pronásledováno mnoho křesťanů a mučedníků je více než v prvních časech. Mučedníci nám ukazují, že každý křesťan je povolán ke křesťanskému svědectví, i když nedospěje k prolití krve, a to tím, že se po Ježíšově vzoru stává darem pro Boha a bratry.

Chtěl bych uzavřít připomínkou křesťanských svědectví, která jsou přítomna ve všech částech světa. Mám na mysli kupříkladu Jemen, zemi, kterou již mnoho let zraňuje strašlivá a opomíjená válka, jež zapříčinila řadu úmrtí a dosud působí utrpení mnoha lidem, zvláště dětem. Právě v této zemi se odehrála zárná svědectví o víře, jako bylo svědectví řeholnic Misionářek lásky, které zde položily život. Tyto sestry dodnes v Jemenu působí a poskytují péči starým, nemocným a zdravotně postiženým lidem. Několik jich utrpělo mučednictví, ale další jejich spolusestry pokračují v práci, a ačkoli riskují životy, jdou dál. Tyto řeholnice se starají o všechny lidi jakéhokoli náboženství, neboť milosrdná láska a bratrství neznají hranice. V červenci roku 1998 protikřesťanský fanatik zabil sestry Alettu, Zelii a Michael, které se vracely domů po mši. A v nedávné době, krátce po zahájení válečného konfliktu, který dosud trvá, byly v březnu roku 2016 zavražděny sestry Anselm, Marguerite, Reginette a Judith společně s několika laiky, kteří jim pomáhali v jejich dobročinné práci pro poslední z posledních. Jsou to mučedníci našich dnů. Mezi těmito zavražděnými laiky byli kromě křesťanů také muslimští věřící, kteří s řeholnicemi spolupracovali. Přivádí nás k pohnutí, když zjišťujeme, že svědectví krve může spojovat lidi z různých náboženství. V Božím jménu nikdy nelze rozsévat smrt, protože pro Boha jsme všichni bratry a sestrami. Společně však můžeme vydat život za druhé.

Modleme se tedy, abychom ani v soužení neochabovali ve svědectví o evangeliu. Kéz jsou všichni svatí mučedníci a svaté mučednice setbou pokoje a smíření mezi národy, z níž vzklíčí lidštější a pospolitější svět, v očekávání plného zjevení Božího království, až „Bůh

bude všechno ve všem“ (1 Kor 15,28). (foto: bazilika sv. Vavřince za hradbami, Řím, *Iter ad christianae religionis divitias in Italia quae ad Fidem Amoremque Christi nos promovent*, 29. června 2016.)

Svědkové: Mnišství a síla přímluvné modlitby. Řehoř z Nareku

(katecheze papeže Františka při generální audienci, náměstí sv. Petra, Vatikán, 26. dubna 2023)

Pro útrapy své duše uvidí světlo, nasytí se svým poznáním. Můj spravedlivý služebník ospravedlní mnohé, neboť sám ponese jejich viny. Proto mu udělím mnohé a s reky rozdělí kořist proto, že sám sebe vydal na smrt, že se dal přičíst ke zločincům, když nesl hříchy mnohých a prosil za viníky. (Izajáš 53,11-12)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Pokračujeme v katechezích o svědcích apoštolské horlivosti – vyšli jsme od svatého Pavla a minule jsme se zaměřili na mučedníky, kteří hlásají Ježíše svým životem až do té míry, že jej za Krista a evangelium vydávají. Existuje ovšem ještě jiné významné svědectví, které prostupuje dějinami víry, totiž svědectví kontemplativních řeholnic a řeholníků, sester a bratrů, kteří se zříkají sami sebe a vzdávají se světa, aby Ježíše následovali na cestě chudoby, čistoty a poslušnosti a aby se za všechny přimlouvali v modlitbě. Jejich životy promlouvají samy o sobě, ale mohli bychom si položit otázku: Jak mohou lidé, žijící v klauzurním klášteře, napomoci při hlásání evangelia? Neučinili by lépe, kdyby svou energii využili při misi a hlásání evangelia za branami kláštera? Ve skutečnosti jsou však mnozí pulsujícím srdcem hlásání evangelia, jejich modlitby okysličují všechny údy Kristova těla a tvoří neviditelnou sílu, podporující jeho poslání. Nikoli náhodou je patronkou misí klauzurní řeholnice, sv. Terezie od Dítěte Ježíše. Poslechněme si, jak objevila své povolání. Píše o tom následujícími slovy: „Pochopila jsem, že církev má srdce a že toto srdce plane láskou, že jedině láska pobízí členy církve k jednání, a kdyby se náhodou nedostávalo lásky, apoštolové by přestali hlásat evangelium, mučedníci by odmítali prolít svou krev... Pochopila jsem, že láska v sobě zahrnuje všechna povolání. (...) A tak, stržena bláznivou radostí, zvolala jsem: „Ach, Ježíši, Lásko moje... konečně jsem našla své povolání, a mým povoláním je Lásko! ... V srdci církve, své Matky, budu láskou... ..“ (Rk B 3v, 8. září 1896). Kontemplativní řeholníci a řeholnice, mniši a mnišky jsou lidmi, kteří se v tichosti modlí, pracují a modlí se za celou církev. A v tom spočívá láska: láska vyjadřující se modlitbou za církev, prací pro církev v kláštorech.

Mnišským životem proniká tato láska ke všem lidem, která se uskutečňuje v přímluvné modlitbě kontemplativních řeholnic a řeholníků. V tomto ohledu bych rád uvedl jako příklad sv. Řehoře z Nareku, učitele církve. Tento arménský mnich, který žil na přelomu prvního a druhého tisíciletí, nám zanechal knihu modliteb, do níž se vlila víra arménského lidu, prvního národa, který přijal křesťanství, národa, který se přimknul ke Kristovu kříži a

v dějinách mnoho vytrpěl. Svatý Řehoř strávil téměř celý život v klášteře v Nareku, kde se naučil zpytovat hloubky lidské mysli a propojením poezie s modlitbou dosáhl vrcholu arménské literatury i duchovnosti. Hledisko, které na něm nejvíce zaujme, je právě tato všeobecná solidarita, jíž se stává mluvčím. Mnichové a mnišky jsou si vědomi všeobecné soudržnosti, neboť vše, co se ve světě děje, nachází místo také v jejich srdci, když se za to modlí. Jejich srdce je jakousi anténou, která dokáže zachytit světové dění, aby se pak za ně modlila a přimlouvala. Takto žijí v jednotě s Hospodinem i všemi lidmi. Sv. Řehoř z Nareku píše: „Dobrovolně jsem na sebe vzal všechny viny, počínaje těmi prvního otce až do otce posledního z jeho potomků“ (*Knih nářků*, 72).

Stejně jako to učinil Ježíš, berou na sebe mniši problémy, těžkosti, nemoci a mnoho dalšího z tohoto světa a modlí se za druhé lidi. Stávají se tak z nich velcí hlasatelé evangelia. Jak je možné, že žijí uzavřeni v klášteře a evangelizují? Jsou totiž svým slovem, příkladem, přimlouvou a každodenní prací mostem prosebné modlitby za všechny lidi a jejich hříchy. Pláčou a někdy skutečně prolévají slzy nad svými vlastními hříchy – všichni jsme hříšníci – ale pláčou také nad hříchy tohoto světa, modlí se a přimlouvají, pozvedají ruce a srdce. Zamysleme se trochu nad touto „rezervou“ (dovolím si užít tohoto slova), kterou v církvi máme: jsou skutečnou silou, pravou silou, která nese vpřed Boží

lid a z níž se odvíjí prosba o přimluvnou modlitbu, s níž se lidé obracejí na zasvěcené muže a ženy. „Modlí se za mne, přimlouvej se za mne“, říká Boží lid, když je potkává. Prospěje nám, když podle možností navštívíme nějaký klášter, protože tam vládne modlitba a práce. Každý klášter má svou vlastní řeholi, avšak ruce kontemplativních řeholnic a řeholníků jsou stále zaměstnány prací a modlitbou. Kéž nám Pán dává nové kláštery a nové členy i členky mnišských řádů, aby církve nesli vpřed skrze svou přimluvu.

Svědkové: Svatý František Xaverský

(katecheze papeže Františka při generální audienci, náměstí sv. Petra, Vatikán, 17. května 2023)

Kristova láska nás nutí k tomuto úsudku: Jeden zemřel za všechny, umřeli tedy všichni; a umřel za všechny, aby ti, kteří jsou naživu, nežili už sobě, ale pro toho, který za ně umřel a vstal z mrtvých. Jsme proto Kristovi vyslanci, jako by skrze nás napomínal Bůh. Kristovým jménem vyzýváme: Smiřte se s Bohem!
(2. Korintským 5,14-15.20)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Pokračujeme v našem katechetickém itineráři s několika příkladnými vzory apoštolské horlivosti... Připomeňme si, že mluvíme o evangelizaci, o apoštolské horlivosti, o hlásání Ježíšova jména, a v dějinách je mnoho žen a mužů, kteří to dělali příkladným způsobem. Dnes si jako příklad zvolíme svatého Františka Xaverského: je považován, jak někteří říkají, za největšího misionáře moderní doby. Ale nelze říci, kdo je největší, kdo nejmenší... Je tolik skrytých misionářů, kteří i dnes dělají mnohem víc než svatý František Xaverský. Xaver je patronem misií, stejně jako svatá Terezie od Dítěte Ježíše. A misionář je to velký. A je jich mnoho, mnoho, kněží, laiků, řeholních sester, kteří jdou do misií... Dokonce i z Itálie. Vidím například... když přijde... příběh kněze jako kandidáta na biskupa: strávil deset let v misiích... to je velké: jít mimo vlast hlásat evangelium. To je apoštolská horlivost. A tu musíme tolik pěstovat. Při pohledu na postavu těchto mužů, těchto žen se učíme. Svatý František Xaverský se narodil ve vznešené, ale chudé rodině v Navarře na severu Španělska v roce 1506. Odchází studovat do Paříže - je to světský, inteligentní, svěťácký mladý muž - tam se setkává s Ignácem z Loyoly. Ten mu dává duchovní cvičení a mění jeho život. A on opouští celou svou světskou kariéru a stává se misionářem. Stává se jezuitou, skládá sliby. Pak se stává knězem a vydává se evangelizovat, je poslán na Východ. V té době cesty misionářů na Východ znamenaly posláním do neznámých světů. A on jde, protože byl plný apoštolské horlivosti. Byl tedy prvním z velkého zástupu misionářů, misionářů zapálených pro moderní dobu, ochotných snášet nesmírné obtíže a nebezpečí, dosáhnout zemí a setkat se s národy ze zcela neznámých kultur a jazyků, vedených pouze velmi silnou touhou dát poznat Ježíše Krista a jeho evangelium.

Za necelých jedenáct let vykonal mimořádné dílo. Misionářem byl víceméně jedenáct let. Cestování lodí bylo v té době velmi náročné a nebezpečné. Mnoho lidí zemřelo během plavby na následky ztroskotání lodi nebo nemocí. Dnes bohužel umírají, protože je necháváme umírat ve Středozezemním moři... Xaver strávil na lodích přes tři a půl roku, což je třetina celého trvání jeho misie. Na lodích stráví více než tři a půl roku, aby se dostal do Indie a pak z Indie do Japonska. Dost se pohybuje.

Přijíždí do indického Goa, hlavního města portugalského Orientu, kulturní a také obchodní metropole. Xaver si tam zřizuje svou základnu, ale nezastavuje se tam. Vydává se evangelizovat chudé rybáře na jižním pobřeží Indie, učí děti katechismu a modlitbám, křtí a léčí nemocné. Pak během jedné noční modlitby pocítil, že musí jít za hranice Indie. Zanechal již započaté dílo v dobrých rukou a odvážně se vydal na Moluky, nejvzdálenější ostrovy indonéského souostroví. Pro tyto lidi neexistovaly žádné horizonty, šli dál...

Takovou odvahu měli tito svatí misionáři! I ti dnešní, ano, nejedou lodí tři měsíce, ale letadlem 24 hodin, ale pak je to tam stejné. Musí se tam dostat a cestovat tak daleko, musí se usadit někde v lesích... A tak to je. A v té době na Molukách přeložil Xaver katechismus do místního jazyka a vyučoval ho. Jaké jsou jeho pocity, pochopíme z jeho dopisů. Píše: "Nebezpečí a utrpení, přijatá dobrovolně a výhradně z lásky a služby Bohu, našemu Pánu, jsou poklady bohaté na velkou duchovní útěchu. Zde by člověk za několik let mohl přijít o oči z příliš mnoha slz radosti!" (20. ledna 1548). Plakal radostí, když viděl Boží dílo.

Jednoho dne se v Indii setkal s Japoncem, který mu vyprávěl o své vzdálené zemi, kam se dosud žádný evropský misionář nevydal. A František Xaverský měl v sobě apoštolský neklid jít dál, dál, a tak se rozhodl co nejdříve odjet a dostal se tam po dobrodružné cestě na čínské džunce. Tři roky v Japonsku jsou velmi náročné kvůli podnebí, protivníkům a neznalosti jazyka, ale i zde zasetá semínka přinesou velké ovoce.

Velký snílek Xaver v Japonsku pochopí, že rozhodující zemí pro misii v Asii byla jiná:

Čína. Díky své kultuře, historii a velikosti vykonávala nad touto částí světa faktickou nadvládu. I dnes je Čína vskutku kulturním středobodem, s velkou historií, krásnou historií... A tak se vrací do Goa a krátce nato se znovu vydává na cestu s nadějí, že vstoupí do Číny. Jeho plán však ztroskotal: zemřel u bran Číny, na malém ostrově Šang-čchuan u čínského pobřeží, kde marně čekal na možnost přistát na pevnině poblíž Kantonu. Dne 3. prosince 1552 umírá zcela opuštěný, jen vedle něj stojí Číňan, který na něj dohlíží. Tak končí pozemská pouť Františka Xaverského. Zestárl, kolik mu bylo let? Bylo mu už osmdesát? Ne... Bylo mu teprve šestačtyřicet, celý život se horlivě věnoval misii. Opustil civilizované Španělsko, veškerou svou kulturu, a dorazil do nejkulturnější země

Smrt sv. Františka Xaverského, obraz v kapli Matky Boží Panny Marie v Drysicích.

tehdejšího světa, do Číny, a zemřel před velkou Čínou v doprovodu Číňana. To vše je symbolem.

Jeho intenzivní činnost byla vždy spojena s mystickou a kontemplativní modlitbou, se sjednocením s Bohem. Nikdy nezanedbal modlitby, protože věděl, že v ní je síla. Ať byl kdekoli, staral se o nemocné, chudé a děti. Nebyl "aristokratickým" misionářem: vždy se věnoval těm nejpotřebnějším, dětem, které nejvíce potřebovaly vzdělání, katechezi. Chudým, nemocným... Šel až na samou hranici péče. A tam rostl do velikosti. Láska ke Kristu byla silou, která ho hnala na nejuvzdálenější hranice za neustálé dřiny a nebezpečí, překonával s ní neúspěchy, zklamání a sklíčenost, ba dávala mu útěchu a radost, že Krista následuje a slouží mu až do konce.

Je to právě svatý František Xaverský, kdo vykonal tuto velkou věc, v takové chudobě a s takovou odvahou: kéž by nám dal trochu z této horlivosti, z této horlivosti žít evangelium a hlásat evangelium. Tolik mladých lidí, tolik mladých lidí dnes, kteří mají takový neklid a nevědí, co s tím neklidem dělat... Podívejte se na Františka Xaverského, podívejte se na obzor světa, podívejte se na národy, které jsou v takové nouzi, podívejte se na tolik lidí, kteří trpí, na tolik lidí, kteří potřebují Ježíše. A jděte, mějte odvalu. I dnes existují odvážní mladí lidé. Myslím na tolik misionářů například v Papui-Nové Guineji, myslím na své přátele, mladé lidi, kteří jsou v diecézi Vanimo, a na všechny, kteří šli... tolik mladých lidí, kteří jdou evangelizovat po vzoru Františka Xaverského. Kéž nám všem Hospodin dá radost z evangelizace, radost z toho, že můžeme pokračovat v tomto velmi krásném poselství, které nás a všechny činí šťastnými.

Svědkové: Svatý Ondřej Kim Taegon

(katecheze papeže Františka při generální audienci, náměstí sv. Petra, Vatikán, 24. května 2023)

Není žák nad učitele ani služebník nad svého pána. Stačí, aby žák byl jako jeho učitel a služebník jako jeho pán. Když nazvali Belzebubem hospodáře, čím spíše jeho lidi! Co vám říkám ve tmě, povězte na světle, a co se vám šeptá do ucha, hlásejte ze střech! (Matouš 10,24-25.27)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V této nadcházející řadě katechezí se vydáme do školy k několika světcům a světicím, kteří nás svým příkladným svěděním učí apoštolské horlivosti. Připomeňme, že hovoříme o apoštolské horlivosti, nutné k hlásání evangelia.

Jeden velký příklad světce, který se vyznačoval nadšeným hlásáním evangelia, se dnes vydáme hledat do velice daleké země – do korejské církve. Podívejme se na mučedníka a prvního korejského kněze, sv. Ondřeje Kim Taegona. Byl to první korejský kněz – víte však, že v Koreji původně hlásali evangelium laici? Víru zde předali pokřtění laici, nebyli tu kněží, neměli je. Až posléze, později (zde byli kněží), ale počátečního hlásání evangelia se zhostili laici. Byli bychom schopni něčeho takového? Zamysleme se nad tím, protože je to zajímavé. Svatý Ondřej byl tedy jedním z prvních korejských kněží a jeho život byl a zůstává výmluvným svěděním o hlásání evangelia.

Asi před dvěma sty lety byla korejská půda dějištěm velmi tvrdého pronásledování, křesťané zde byli pronásledováni a vyhlazováni. Víra v Ježíše Krista v tehdejší Koreji znamenala připravenost k vydání nejzazšího svědectví, až k smrti. Příklad ze sv. Ondřeje Kim Taegona můžeme čerpat zejména skrze dvě konkrétní hlediska jeho života.

Prvním je způsob, který musel užívat, aby se setkal s věřícími. Vzhledem k silně zastrašujícímu kontextu byl tento světec nucen přistupovat ke křesťanům tak, aby to nebylo zjevné, a vždy za přítomnosti jiných lidí, jako by už spolu nějaký čas rozmlouvali. Ke zjištění křesťanské identity druhého účastníka hovoru proto sv. Ondřej uplatňoval následující prostředky: především zde bylo předem smluvené rozpoznávací znamení, kupříkladu znamení na oděvu či na ruce. Poté skrytě a polohlasem pokládal otázku: „Jsi Ježíšův učedník?“. Vzhledem k tomu, že se rozpravy účastnili také jiní lidé, musel světec hovořit tiše a omezit se na pár nejzásadnějších slov. Výraz, který podle Ondřeje Kima shrnoval veškerou křesťanovu totožnost, tedy zněl: „Kristův učedník“: „Jsi Kristův učedník“, ptal se, ale šeptem, protože to bylo nebezpečné a křesťanství tam bylo zakázáno.

Být Pánovým učedníkem totiž znamená následovat jeho cestu. Křesťan je ze své přirozenosti člověkem, který hlásá Ježíše a vydává o něm svědectví. V den Letnic obdrželo od Ducha svatého tuto identitu každé křesťanské společenství a celá církev (srov. *Ad gentes*, 2). Z Ducha svatého přijímáme a z něj povstává evangelizační nadšení a elán, tato veliká apoštolská horlivost: je to dar Ducha, kterým nás obdařuje. I když okolní dění není příznivé, jak tomu bylo v korejském kontextu Ondřeje Kima, toto nadšení se nemění, ba právě naopak, nabývá ještě větší ceny. Sv. Ondřej Kim a další korejští věřící prokázali, že svědectví o evangeliu, vydané v čase pronásledování, může pro víru přinést mnohé ovoce. Podívejme se nyní na druhý konkrétní příklad. Když byl sv. Ondřej ještě seminaristou, musel vynalézt způsob, jak se tajně setkat s misionáři přicházejícími ze zahraničí. Nebyl to jednoduchý úkol, neboť tehdejší režim přísně zakazoval vstup všech cizinců na korejské území. Kvůli tomu bylo zpočátku velice složité najít kněze, který by do Koreje přijel na misi, a misijního hlásání se ujali laici. Pomyslete, že sv. Ondřej se jednoho dne vydal (na schůzku se zahraničními misionáři) a kráčel tak dlouho bez jídla ve sněhové vánici, že nakonec klesl vyčerpáním na zem. Hrozilo mu, že upadne do bezvědomí a umrzne. V onu chvíli však náhle zaslechl hlas: „Vstaň a jdi!“. Když Ondřej uslyšel tento hlas, vzchopil se a zahlédl jakýsi stín někoho, kdo jej vedl.

Tato zkušenost významného korejského svědka nás přivádí k pochopení jednoho navýsost důležitého hlediska apoštolské horlivosti: tedy k sebrání odvahy, aby člověk opětovně povstal, když upadne. Světcí snad mohou upadnout? Ano! Již od samých počátků, pomyslete na sv. Petra, který se dopustil velikého hříchu. V Božím milosrdenství ale našel sílu a znovu se pozvedl. Ve sv. Ondřeji Kimovi spatřujeme tuto sílu: fyzicky klesl, ale nabral sílu, aby kráčel dál a dál a nesl poselství vpřed. Jakkoli může být okolní situace svízelná, a přestože se někdy zdá, že neponechává prostor evangelijnímu poselství, nesmíme povolit a vzdát se hlásání evangelia – tedy toho, co je v našem křesťanském životě podstatné. Tudy vede cesta. Každý z nás se může zamyslet: „Jak ale mohu hlásat evangelium?“ Pohleď na tyto velikány a pomysli na ně v malém, pomysleme na svůj malý svět: hlásejme evangelium v rodině, mezi přáteli, mluvmе o Ježíši, ale mluvmе o něm a hlásejme evangelium se srdcem plným radosti a síly, kterou dává Duch svatý. Připravme se na přijetí Ducha svatého o příštích Letnicích a prosme jej o tuto milost apoštolské horlivosti, o milost hlásat evangelium a ustavičně nést vpřed Ježíšovo poselství.

*„Gaudete et exsultate
quoniam merces vestra copiosa est in caelis“*

P. JOSEF HLADIŠ, S.J.

V neděli, 14. května 2023, zemřel ve věku jednadvadesáti let v nemocnici v Uherském Hradišti otec Josef Hladiš.

Narodil 11. února 1932 v Nivnici. Studoval na velehradském gymnáziu, kde 14. srpna 1949 vstoupil do jezuitského řádu. Jako osmnáctiletý novic na Velehradě zažil „Akci K“, kdy v noci z 13. na 14. dubna 1950 komunističtí ozbrojenci odvezli všechny řeholníky do centralizačních klášterů. Dostal se do Bohosudova, později do Hájků u Prahy. V rámci

„převýchovy“ pracoval na stavbě klíčavské přehrady. Po roce se vrátil k rodičům do Nivnice a pracoval jako pomocník v zemědělství. V Praze-Krči složil tajně 4. listopadu 1952 první sliby. Povolávací rozkaz ho roku 1953 odvelel do Bystřice u Nýrska a do Janovic. Po vojně odešel do Ostravy, kde pracoval jako dělník. Tam navštěvoval gymnázium, které ukončil maturitou roku 1957. V březnu 1960 byl odsouzen za podvracení republiky k pěti letům vězení. Po několika měsících byl propuštěn na amnestii. Dále vykonával dělnické profese v Ostravě. Vystudoval také střední průmyslovou školu strojní v Ostravě, kde maturoval roku 1965. Po uvolnění režimu v roce 1968 pokračoval tři roky ve studiu na bohoslovecké fakultě v Litoměřicích. Na kněze byl vysvěcen 5. července 1971 biskupem Karlem Skoupým v Brně. V živé paměti mám jeho primiční mši svatou, kterou slavil v rodné Nivnici, a které jsem se jako devítiletý chlapec ze sousední vesnice účastnil. Působil jako kaplan v Kroměříži, Zlobicích a Prostějově, jako administrátor od roku 1977 v Šubířově, Skřípově a Brodce u Konice a v Suchdole u Prostějova. Stále byl pod kontrolou Státní bezpečnosti. Poslední sliby složil 22. dubna 1975 v Brně. Na Velehrad se vrátil teprve po sametové revoluci roku 1989; jako představený a správce farnosti se podílel na přípravě návštěvy papeže Jana Pavla II. v roce 1990. Dále působil od roku 1996 v Kolíně, od roku 1998 v Praze a po roce opět v Kolíně. Tam setrval až do roku 2013, kdy se stal členem jezuitské komunity na Velehradě. Pro otce Josefa byl charakteristický dopisní apoštolát, jehož prostřednictvím osobně povzbuzoval druhé ve víře a v lásce. Až do posledních dnů byl obětavým zповědlníkem.

Poslední rozloučení s tímto Božím služebníkem a správcem Božích tajemství,

jenž byl živým svědectvím Ježíšovy řeči na Hoře blahoslavenství „*Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vylhaně vám připisovat každou špatnost; radujte se a jásejte, neboť máte v nebi velkou odměnu*“, jsme prožili v bazilice Nanebevzetí Panny Marie a svatých Cyrila a Metoděje na Velehradě, v pondělí, 22. května 2023 (v den 172. narozenin Božího služebníka Antonína Cyrila Stojana, čestného občana Podivic).

Eucharistickému Requiem v zaplněné velehradské bazilice předsedal administrátor olomoucké arcidiecéze, Mons. Josef Nuzík, někdejší farář v rodišti zesnulého. Na závěr zazněla působivá slova vděčnosti psaná tlukoucím srdcem víry generace, kterou otec Josef svědectvím svého života inspiroval a byl jí oporou. Jakoby právě v tu chvíli promlouvala slova prvního slovanského papeže, jemuž P. Hladiš připravoval vytouženou pouť na Velehrad, sv. Jana Pavla II., pronesená o Velkém Jubileu, 7. května 2000, v římském Koloseu, v den Paměti svědků víry XX. století: „*jejich památka nesmí být zapomenuta...*“.

„Díky milosti Boží, Vašemu příkladu a neúnavnému úsilí vlastníme poklad nejdražší: pevnou víru“

„Hodiny odbíjejí čas, hodinu za hodinou. Ale lidé je umísťují na věže kostela. Má to praktický užitek. Jsou tam z dálky vidět a do dálky slyšet. Ale má to i symbolický význam. Věž ukazuje vzhůru k modrému blankytu. Tak i naše šedé dny mají směřovat do výšky jediného dne, který nezná západu. Tam nenajdeme jenom věčné pravdy, věčné ideje, ale náruč Boha, který je osoba a život, jež nám chce dát ve vši hojnosti.“

slova Tomáše kardinála Špidlíka

Náš milý otče Josefe, dnes se společně setkáváme, abychom se s Vámi rozloučili a abychom Vám s upřímnou vděčností a hlubokou úctou poděkovali. Poděkovali za Vaši věrnost. Ta je popisována jako dlouhodobá pevnost a spolehlivost, pečlivé zachování slibu, poctivost a loajalita ve chvílích radostných i v těžkostech, dokonce v obdobích nebezpečí a pronásledování.

Věrnost je tím, co plně charakterizuje Váš život. Léta jste pevně podpíral naše farní společenství a vytvářel jeho základy.... nenápadný, tichý, pokorný, sloužící až do posledního dechu. Na Vaší laskavé tváři vždy probleskoval vlídný, někdy trochu lišácký úsměv a Vaše oblíbené slůvko „bene – dobře“ umělo pohladit na duši. Trpělivě a statečně jste snášel obtíže stáří, nikdy jste si nestěžoval. Pro nás všechny jste byl a stále budete vzorem člověka, který se nehonosí planými slovy, ale následuje Krista svými činy, vzorem oddaného a poctivého služebníka, kněze.

Zvláště poděkovat bych chtěla za nás, místní generaci pětáctýřicátníků. Když jste sem před třiatřiceti lety přišel, stáli jsme na prahu dospělosti. I přes celou řadu náročných úkolů, ke kterým patřila mimo jiné příprava návštěvy svatého Jana Pavla II., jste s Vaším spolubratrem, otcem Václavem, neváhali a věnovali nám to nejcennější: svou pozornost a svůj čas. Díky milosti Boží, Vašemu příkladu a neúnavnému úsilí tak vlastníme poklad nejdražší: pevnou víru.

Milý otče Josefe, přestože se s Vámi dnes loučíme, nejsme smutní. Prosíme Vás, abyste nás i nadále podporoval a přimlouval se za nás. Jsme totiž skálopevně přesvědčeni, že brána nebe je pro Vás otevřená. Ne na malou skulinku, ale pěkně doširoka, dokořán.

„Jejich památka nesmí být zapomenuta...“

(SV. JAN PAVEL II.)

**„Věděli jsme,
že i když na nás zlo působí,
nesmíme mu podlehnout“**

(zdroj: www.pametnaroda.cz)

Marta Laudátová je dcerou profesora Zdeňka Svobody z Bosonoh u Brna. Jako člen Orla byl v roce 1949 zatčen a v Uherském Hradišti byl mezi prvními vězni, které mučili elektrickým proudem. Po soudu strávil více než šest let v uranových dolech v Jáchymově. Pamětnice se aktivně zabývá pohnutými osudy dalších přátel svého tatínka. Upozorňuje na to, že o skutečných osudech politických vězňů je potřeba mluvit: „Je hrůza, že se po nich dochovávají jen ty protokoly z vyšetřování, kde doznání byla získávána mučením. Jen to zůstává, to je hrozná představa.

Snažím se očistit jméno tatínka i jeho přátel.“

Byl mi rok a kousek, když tatínka zavřeli

Marta Laudátová se narodila 13. dubna 1947 v Bosonohách manželům Zdeňkovi a Marii Svobodovým. Tatínek byl profesorem matematiky a chemie, na celý týden odjížděl přednášet na gymnázium v Uherském Brodě. „Jezdívali jsme za ním, na naše návštěvy později vzpomínala i tatínkova kolegyně Květa Legátová.“ Z uherskobrodského gymnázia byl později tatínek odveden a uvězněn. Pamětnici nebyly ani dva roky.

Ráda bych, aby se jeho památka neztratila

Zdeněk Svoboda, tatínek pamětnice, se narodil v roce 1913. Po svém otci zdědil vztah ke katolické tělovýchovné organizaci Orel a od patnácti let byl jejím aktivním členem. Před druhou světovou válkou se seznámil s Vojtěchem Jílkem a stal se členem náčelnické rady. „V době války byli v odboji, šli do Obrany národa. Jílek jim to navrhl a oni šli, tím pádem dali hlavu do oprátky.“ Svoboda učil v Praze na arcibiskupském gymnáziu, když přišlo gestapo a zatklo Jílka. „On byl náčelníkem, ostatní nevěděli, co se bude dít. Zavřeli ho do Kouniček, a když přišel Heydrich, byl mezi prvními popravenými.“ Jílkovi se podařilo z vězení poslat po manželce moták. Stálo tam, jak se mají ostatní orlové zachovat, co přiznal. „Nikdo z dalších nebyl zavřen, ani tatínek.

Zdeněk a Marie Svobodovi
s nejmladším synem

Vojtěcha Jílka máme stále v srdci jako inspirativního člověka i pro dnešek. Našemu tatínkovi záleželo na tom, aby vzpomínka na něho zůstala živá.“ V době druhé světové války byla orelská činnost utlumena. V roce 1944 se otec pamětnice oženil a dostal práci v Uherském Brodě. Po válce začal Orel znovu fungovat. „V roce 1948 se situace vyostřovala, komunisti začali mít ramena a přemýšleli, jak zlikvidovat ty velké skupiny lidí.“ Na tradiční orelské pouti na Hostýně v létě 1948 byla podle pamětnice spousta provokatérů. „Po pouti komunisté zkonstruovali několik obvinění, že se svolávalo na pout', že se tam plánoval převrat. Nebyla to pravda.“

Kdyby bylo peklo takový, tak by to bylo strašný

Někteří členové Orla byli zatýkáni už od Vánoc 1948. „Pro tatínka přišli v poledne 10. ledna ‚kožeňáci‘, že potřebují něco vysvětlit, a už mu dali želízka a odvedli ho pryč.“ Skončil ve vězení v Uherském Hradišti, ve skupině vězňů, kteří byli při výsleších mučeni elektrickým proudem. „Napřed, když chtěli přiznání, tak je mlátili přes šlapky, a když to nepomáhalo, tak jim zaváděli elektrický proud do bot. To byla nějaká mašina, která byla ve vedení, a mělo to drátky a plíšky, to jim dávali do bot a tím je mučili. Když se jim nelíbila odpověď, tak to zapnuli. Tatínek říkal, že to bylo něco tak strašného, že prosil Pána Boha, aby umřel.“ Tato bolest ho ovlivnila do konce života, nezašrouboval ani žárovku. „Říkával, že kdyby bylo peklo takový, tak by to bylo strašný.“

Později vyšlo najevo, že vězně při výsleších nahrávali. „Když pak přišli do Brna k soudu, tak jim řekli, že když budou mluvit jinak, než co přiznali, vrátí je do Hradiště a bude zle.“ Vězni se báli cokoli u soudu říct. „Je hrůza, že se po nich dochovávají jen ty protokoly z vyšetřování, kde doznání byla získávána mučením. Oni byli rehabilitováni, ale ty elaboráty šesti- až osmistránkové zůstaly. Zůstalo to, co si vyšetřovatelé vymysleli.“ Profesor Zdeněk Svoboda byl souzen v procesu Bohuslav Koukal a spol. za velezradu. Byl mezi osmnácti orly, které soudili v jednom z prvních velkých procesů po únoru 1948. Na soud čekal ve věznici v Brně na Cejlu. Nejprve byl odsouzen na jeden rok, později dostal deset let. Kromě vazby si celý výkon trestu odbyl v nápravném pracovním táboře v Jáchymově, nejprve při práci na povrchu a později v uranových dolech.

Maminka nám pořád říkala, že tatínek je ve vězení nevinně

Dva týdny po otcově zatčení se narodila pamětnici sestra. „Člověk musí být vděčný mamince a babičce, které se o nás staraly. Nepěstovaly v nás nenávisť. Denně jsme se za tatínka modlily. Maminka nám říkala, že tatínek nic neudělal a že je ve vězení, ale že je tam nevinně.“ Pomoc přicházela i od širší rodiny, strýcové a tety se snažili rodině pomoci. Když byl soud nebo potřeba jet něco vyřídit, nemusela maminka jezdit sama. „Na druhou stranu jsme ale vnímaly, že část rodiny nevidí, že tatínek nic neudělal. Viděly jsme i tu druhou stránku, napětí v rodině

bylo, a to cítí i dítě.“ Rodina žila v domě s babičkou. „Dozvěděla jsem se, že babička chtěla dům přepsat na oba mé rodiče při jejich svatbě. Tehdy tatínek navrhl přepsat to jen na maminku. To bylo velké štěstí, protože kdyby byl majitelem, tak by nám dům po jeho zavření sebrali a někam nás vystěhovali.“ Tatínek byl v Jáchymově a podle prvního soudu se měl po roce vrátit domů. „Vzpomínám si, jak maminka napekla buchty, čekala, a tatínek nikde.“ Při odvolacím řízení rozsudkem Nejvyššího soudu v Praze byl odsouzen k nepodmíněnému trestu deseti let odnětí svobody za zločin velezrady. Soudního řízení se nezúčastnil, trest mu oznámili ve vězení. „Tatínka to vzalo, prý tři měsíce s nikým nemluvil. Jeho to tak zranilo... Byl nevinný, a oni mu napařili deset let za

velezradu.“ Rodina jezdila do Jáchymova na návštěvy. „Trošku si to pamatuju, protože už jsem povyroستla. Jeli jsme vlakem, byla zima, někde jsme přespávali. Přijeli jsme tam, tatínek mě radostí zvedl v náručí nad hlavu, já jsem se bouchla o nějaké dřevo a musela jsem jít ven, kde jsem to proplakala.“ Návštěv v pozdějších letech se účastnit nemohla, těžce onemocněla a musela zůstat doma.

Dvě fotografie dcerušek pro tatínka do vězení (1951)

Tatínek o kriminále nemluvil

„Tatínka jsem znala z obrázků, když přišel z vězení, bylo mi skoro osm let. Na to si ráda vzpomínám.“ Stalo se to 9. února 1955 a o jeho návratu nikdo nevěděl. Rodina byla doma, maminka psala tatínkovi dopis do vězení. „Najednou někdo zazvonil a maminka říká: ‚To ten dopis teda nedopíšu‘, a odešla otevřít. Uslyšely jsme maminčin šťastný výkřik, tak jsme si stouply my tři dívky do řady a čekaly na tatínka. Víím, že jsme se na něho pověsily.“ Zpráva o návratu z vězení se brzy rozšířila po Bosonohách, přišli příbuzní a vítali ho. „Nemohly jsme se tatínka nabažit, to byla strašná radost.“ O kriminále tatínek moc nemluvil, ale všechno sepsal. „Je to nesmírně zajímavé. Hlavně pro nás pro rodinu. Já jsem nemohla zkraje vůbec číst, jak ho ve vězení trýznili, tomu jsem se vyhýbala. Dlouho mně trvalo, než jsem se k tomu odhodlala.“ Radost po tatínkově příchodu domů vystřídaly běžné starosti, především ty pracovní. Otec se vrátil z vězení s podmínkou, byl hlídáný a

musel se každý měsíc hlásit na policii. Nemohl najít práci, až po mnoha intervencích byl přijat jako pomocný dělník do cihelny v Bosonohách. V září 1956 rozezněl dům ještě jednou dětský pláč: manželům Svobodovým se narodil syn.

Budeme mít doma soustružnici

Pamětnice a její sestry chodily na základní školu v Bosonohách, učily se výborně. „Končila jsem se samými jedničkami. V posudku bylo, že jsem šikovná, ale že chodíme do kostela a že jsme proti režimu. Tatínek se odvolal, protože se angažoval ve všem možném.“ Odvolání šlo od Svobodových na okres, na kraj a až k prezidentovi. „Odevšad se to vracelo, poslední dopis byl od pana prezidenta. Došel průvodní dopis, kde bylo napsáno, že platí všechno, co napsaly instituce před nimi.“ Psal se rok 1962 a Marta Laudátová dostala na výběr vyučít se pánskou krejčovou, nebo soustružnicí. Tu první profesi absolvovala starší sestra, pamětnice tedy nastoupila do učení na soustružnici.

S bratrancem Vojtěchem Cikrle, dnes biskupem brněnským (1967).

„Byla jsem z toho vyděšená, z prostředí, ze všeho, ale na všechno si člověk zvykne. Železo bylo

hodně studené a emulze, kterou se opracovávalo, smrděla. Bylo to cítit ve vlasech.“ Marta Laudátová se vyučila při Elektrotechnických závodech Julia Fučíka (dále jen EJF) a po vyučení v roce 1965 dostala možnost doplnit si středoškolské vzdělání na dvouletém gymnáziu. Maturovala v roce 1967. Začaly se uvolňovat politické poměry a ona dostala práci v kanceláři jako kreslička. Při práci ještě vystudovala večerní průmyslovou školu.

V té době pamětnice a její sestry problémy neměly. „To už nám pak dali pokoj, akorát když jsem měla rok učení za sebou, přišel mistr a říká: ‚Víš, my ty tvoje rodiče nepředěláme, ale ty máš život před sebou.‘ Chtěl, abych řekla, že věřím jen kvůli rodičům. Já už jsem to měla srovnané, řekla jsem, že je to moje záležitost.“ V Elektrotechnických závodech byla spokojená, měla štěstí na dobrý kolektiv.

To byla doba, kdy člověk byl rád, že je rád

Přišel srpen roku 1968. „Já si vzpomínám akorát, že nejezdily autobusy, museli jsme pěšky do práce, letadla nad náma létala. Nosili jsme trikolory, nikde jsme se nezdržovali, protože jsme nevěděli, co bude.“ O invazi vojsk se Marta Laudátová dozvěděla od tatínka, který poslouchal rádio a situaci sledoval.

V důsledku Pražského jara Zdeňka Svobodu rehabilitovali. Po odvolání generálního prokurátora rehabilitaci v roce 1971 zrušili a otec musel vrátit částku odškodného ve výši dvaceti tisíc korun. „Před časem jsem našla ještě jednu složenku, jak tatínek peníze vracel na ministerstvo vnitra.“ Otec zemřel v roce 1984, plně rehabilitován byl Krajským soudem v Brně v roce 1990.

Budu dělat to, co mě baví

Pamětnice v roce 1970 dokončila večerní průmyslovku a dál pracovala u EJF. „Řekla jsem si tehdy, že konečně začnu dělat, co mě baví. Chodila jsem do klavíru a začala jsem zpívat v Akademickém sboru.“ Ve sboru, který v Brně fungoval pod taktovkou Lubomíra Mátl, poznala budoucího manžela Zdeňka. „Mátl se snažil dělat starou muziku, poznala jsem renesanční a barokní hudbu, ale i moderní brněnské skladatele. Sbor nás nesmírně formoval, bylo tam hodně lidí, kteří byli věřící.“

Za Zdeňka Laudáta se provdala v dubnu roku 1975 a přestěhovala se do domu jeho rodiny do Brna. V letech 1976, 1978 a 1984 se manželům narodily děti. Nejmladší Maruška se narodila pár dní před smrtí tatínka, jejího dědečka. „Já si vzpomínám, že když jsem byla s dětma doma, na mě osmdesátá léta působila příšerně. To každej měl svých starostí, to jsme se moc nescházeli. Žádný výhled, žádné světýlko na konci tunelu.“

Najednou nám narostla křídla

„Rok 1989 patřil mezi ty velké radosti. Nesmírná vděčnost Pánu Bohu, že jsme se toho mohli dožít.“ Sametovou revoluci sledovali především v rádiu. „Měli jsme radost, ale taky jsme se báli, aby se to zase nevrátilo, aby nebyli nějací mrtví. Musela jsem štrychovat, když jsem to poslouchala. Tak to byla velká radost a ty věci, které byly potom, najednou jsme začali dýchat. Najednou nám narostla křídla.“ Velkého potěšení se dostalo rodině, když byl zvolen brněnským biskupem Vojtěch Cikrle, bratranec pamětnice z tatínkovy strany. „Byli jsme si blízcí od dětství. Ten pocit té radosti, to bylo něco úžasného.“

Marta Laudátová dostala práci v kanceláři nově vznikající cyrilometodějské školy v Brně. „Pracovala jsem s řádovými sestrami, od začátku se škola budovala, byla to radost a naděje.“ Ve škole pracovala deset let, až do svého odchodu do důchodu. Aktivně se zajímá o historii a hlavně o padesátá léta 20. století. Pomáhá přepisovat paměti svého tatínka i dědečka a novou podobu dává i dopisům z vězení. Odkaz svého otce Zdeňka Svobody a jeho dalších přátel z prostředí Orla se snaží šířit, poukazuje na vyšetřovací praktiky u politických vězňů a na jejich dochovaná, ale mučením zkreslená doznání. Shromažďuje, uchovává a dokumentuje.

„Nelituju toho, co jsme prožili. Vidím, že to bylo pro mě dobré a že jsem si z toho něco vzala. Tím, že jsme se nezaprodali, drželi jsme si rovnou páteř. Měli jsme kolem sebe lidi, kteří byli čestní, rovní, snažili se žít dobře, tak to byla kotva, která nás držela. Nelitovali jsme toho, že jsme nemohli to nebo ono. My jsme to zlo a nepřátelství měli blízko, museli jsme v něm žít a věděli jsme, že i když na nás působí, nesmíme mu podlehnout. To je v každé době, možná ta dnešní doba je rafinovanější. Musíme věřit, že Pán Bůh je s námi ve všem, co se děje, o všem ví. Žijeme v něm, to nám dodává ten klid a radost.“

Celá rodina pohromadě
(1961)

„Pravá víra promlouvá řečí lásky“

PAPEŽ FRANTIŠEK V KOSTELE SV. ALŽBĚTY UHERSKÉ V BUDAPEŠTI, 29. DUBNA 2023.

SVATÁ ALŽBĚTA DURYNSKÁ

(1207 – 19. 11. 1232)

Evropa, obdařená bohatstvím katolické víry, dosáhla nových stupňů civilizace a kultury, vybudovaných na troskách pohanského Říma. Novému společenskému řádu se tak dostalo neslýchané vitality sociálních i osobních ctností, jimiž žila křesťanská rodina. Nikdy to nebylo tak zřejmé jako ve středověku, kdy v královských palácích Evropy vládli svatí panovníci. Tito mužové a ženy chápali svou svatost jako vrchol své vznešenosti. Katolické národy buď s Božím požehnáním prosperovaly anebo platily za nevěrnost vůči svým svatým povinnostem.

Svědectvím působení síly Boží milosti, jsou maďarští válečníci, kteří patřili k nekrutějším a nejhůře podmanitelným, a přece právě z nich vzešli velcí svatí monarchové. Tato královská linie začala obrácením vůdce Maďarů, Gézy, v roce 975, jehož syn sv. Štěpán se stal maďarským králem a panoval v letech 1000-1038. Štěpán a jeho následníci usilovali o to, aby co nejvíce rozšířili vliv křesťanské víry i za hranice své země.

Právě v této rodině se skví sv. Alžběta Uherská jako jedna z nejzářivějších hvězd. V krátkém údobí svého čtyřicetiletého pozemského života dokázala obdivuhodně uskutečňovat Boží záměry, zpočátku jako princezna, později jako manželka, matka a vdova, která sama prožívala a neúnavně předávala nastupujícím generacím nevýslovnou hodnotu odříkání a lásky ve službě Bohu.

Otec sv. Alžběty, - Ondřej II., bohatý a mocný maďarský král, začal panovat v roce 1205. dějiny jej charakterizují jako „statečného, podnikavého, zbožného, velkorysého a optimistického vladaře, který se nikdy nestaral o zítřek“. Pro utužení svých politických svazků se oženil s německou komtesou Gertrudou z Andechs-Merana, pocházející v přímé linii z rodu Karla Velikého. Sestrou královny Gertrudy byla Hedvika, manželka slezského knížete, později prohlášena za svatou; její sestřenicí pak sv. Anežka Přemyslovna. Další sestrou Alžběty byla abatyše benediktinek a dva její bratři oblékali kardinálský purpur, jako „knížata Církve“.

Alžběta se narodila v polovině roku 1207 v královském paláci v Poszony, dnešní Bratislavě. První tři léta života strávila šťastně se sestrou Marií a bratrem Bélou, který jednoho dne nastoupil na otcův trůn jako král Béla IV. Už od nejútlejšího věku Alžběta milovala hudbu, tanec a hry na vesnicích. Její největší radostí však bylo dávat almužny, aby ulehčila utrpení chudých.

Alžbětin zápal pro ctnost a modlitbu odpovídá dokonale jejímu jménu, které v hebrejštině znamená „klanějící se Bohu“ či „Bohu zasvěcená“. Ovšem ani v daleké budoucnosti se jí nerýsovalo, že by mohla následovat svou tetu z matčiny strany,

benediktinskou abatyši. Podle dobových obyčejů jí otec krátce po narození určil životní dráhu, sledující politické záměry. Rozhodl, že se Alžběta stane durynskou kněžnou.

Durynský lankrabě Hermann I. byl mecenášem umění a jedním z nejbohatších a nejvlivnějších evropských panovníků počátku XIII. století. Byl bratrancem Fridricha II., císaře Svaté říše římské. Jeho historický hrad Wartburg byl centrem velkoleposti a kultury. Ovšem i přes tuto slávu jeho království, byl mužem hádek: feudální knížata byla ve vzájemné válce a v konfliktu s královskými a císařskými představiteli. Přátelské vztahy a opora v cizích mocných národech bylo proto víc než důležité. Hermann při sbírání informací o možných výhodných spojencích nemrhal časem a hledal přitom vhodnou manželku pro svého mladého syna Ludwiga.

K uskutečnění tohoto záměru došlo spíše nečekaně. Jednou odpoledne nahnal všem na hradě Wartburgu strach velký Kingslohr, vrchní „minnesingers“, či německých trubadúrů, když pronesl prorocství: „Vidím, jak se v Maďarsku skví zářivá hvězda“ – a dodal v transu – „její paprsky doléhají až k Wartburgu, a odtud se šíří do celého světa. Dále vězte, že tam se mému pánu, maďarského králi, narodila dcera jménem Alžběta. Ona bude dána

za choť synu vašeho knížete, stane se světicí a její svatost naplní radostí celé křesťanství“.

Lankrabě Hermann vzal Kingslohrova slova vážně a začal bedlivě zvídat mezi všemi, kdo přicházeli z Maďarska, aby zjistil, zda se oné noci princezna skutečně narodila. Potěšen vším, co o ní slyšel, začal plánovat zasnoubení Alžběty se svým synem.

V blažené nevědomosti stran všech strategií, které se kolem ní odehrávaly, se Alžběta musela ve čtyřech letech znenadání zřici všech radostí nevinného dětství. Z dalekého Durynska totiž dorazil rytířský oddíl, aby si princeznu vzal a odvezl ji do nového domova. Podle tehdejších zvyků tam měla vyrůstat se svým budoucím manželem a jeho rodinou. Tady se jí mělo dostat výchovy a dvorních způsobů, aby se mohla stát dobrou manželkou budoucího panovníka.

Durynští rytíři přijeli se dvěma doprovodnými vozy. Po třech dnech oslav a náboženských obřadů, opouštěli Maďarsko s třinácti vozy, naloženými Alžbětiným věnem a velkolepými dary pro durynský dvůr. Jak uvádějí starobylé kroniky: „*Spousta nádherných nádob ze zlata a stříbra; ty nejdražší drahokamy, prsteny, náhrdelníky, pásy poseté šperky; stříbrná koupelna, bez počtu šatů, polštářů a lněných povlečení purpurové barvy; věci takové ceny a krásy, jaké nikdo v durynské zemi nespatriť*“.

Kromě těchto úžasných věcí, tu pro Alžbětu bylo i šest nádherných arabských koní, spolu se sluhy a rytíři. Odjíždělo s ní i maďarské služebnictvo, stejně jako její osobní služebné, z nichž dvě jí zůstaly věrnými přítelkyněmi až do smrti. Právě jim vděčíme za mnoho životopisných informací o svaté Alžbětě.

Ještě než vyrazili, král Ondřej vložil svou dceru „světlo svých očí a radost svého života“ do náručí hraběti Waltrovi de Varila se slovy: „Slib mi na víru křesťanského rytíře, že budeš vždy věrným přítelem mého děvčátka a že ji budeš chránit“. Varila přislíbil: „Budu ji chránit a povždy jí zachovám věrnost“. Královna Gertruda dala své dceři spíše chladné sbohem, a jen řekla: „Chovej se jako princezna“. Až později se děvče dovědělo, že matka byla dva roky nato zavražděna skupinou povstalců.

Cesta z rodného kraje do nového domova – durynského města Eisenach, trvala několik měsíců, protože královský konvoj byl všude vítán a oslavován. Konečně dorazili na hrad Wartburg, jenž se vypínal na vrcholu hory, obehnan více než stovkou mil hlubokých lesů. Mohutný věkovitý hrad sloužil jako pevnost pro okolní vesnice. Vnější zdi byly deset stop silné, vnitřní šest. V popisu čteme: „Kamenné hradby s těžkými branami a strážní věže, padací most, nedostupné římsy, podzemní žalář, strmá a vysoká opevnění, temné a vlhké chodby, kuchyně, pekárny, světnice pro služebnictvo, zahrady a stáje...“.

Po svém příjezdu byla princezna uvítána lankrabětem Hermannem a jeho manželkou Sofií, která jí představila novou rodinu: jejího snoubence, jedenáctiletého Ludwiga, i další své děti: desetiletého Hermanna, čtyřletou Anežku, Hermanna Raspa a Konráda. K této rodině přibylo ještě šest dětí durynských šlechticů, které měly Alžbětu provázet při hrách. Dvě z nich – Guda a Isentruda, se posléze stanou jejími nejbližšími po celý život. K oficiálnímu zasnoubení obou dětí došlo v hradní kapli, kde biskup požehnal Alžbětě a Ludwigovi.

Byla to „láska na první pohled“, nakolik ji takto lze mezi dětmi nazvat. Vzájemně se oslovovali „bratře a sestro“. Bylo jim spolu krásně a když byli ještě malí, trávili spolu co nejvíce času. Jenže jako budoucí panovníci mocného království se museli ještě mnohému naučit.

Pod dohledem Ludwigovy matky Sofie se Alžběta a její družky učily němčině, francouzštině, latině, dějinám království, hudbě, literatuře, vyšívání, stejně jako tkát len pečovat o tapiserie a garderobu. Prvořadou důležitostí zaujímal důsledné cvičení se v tom, jak se stát „budoucí královnou Lankrabství“.

Mezitím se Ludwig zase cvičil ve všem, co bylo předpokladem pro budoucího durynského panovníka. Podle rytířské tradice se už v sedmi letech stal „pážetem“. Učil se dokonalým způsobem posluhování šlechticům a dámám. Jako rytíř měl vlastní služebnictvo, zbroj a koně. Také on se učil latině, francouzštině, hudbě, matematice, jezdeckým schopnostem a válečnému umění.

Říká se, že Ludwig byl neobyčejně fyzicky i intelektuálně zdatný. Byl dokonalým ztělesněním středověkého rytíře: „*vysoký, pěkně urostlý, pohledný, přitahoval každého, kdo se k němu přiblížil, byl výmluvný, chrabrý a nebojácný*“. Alžběta pak tyto jeho kvality povýšila do nadpřirozené roviny, když Ludwiga učila jednat z lásky k Bohu.

To je jednou z příznačných vlastností světice, jakou se stala Alžběta. Nikdy, ani na okamžik, nechtěla nic, co by nebylo v souladu s Boží vůlí. Stále více si uvědomovala, že takovým je právě její svazek s Ludwigem. Tím, že jej milovala, plnila Boží vůli, milovala tedy Boha. To pak přenášelo jejich lásku do zcela jiné roviny – stala se jim cestou ke svatosti, kterou po nich z výsosti chce sám Bůh.

Vskutku bylo vedením Boží prozřetelnosti, že Ludwig bral svou výchovu tak vážně. Musel totiž usednout na trůn už v mladistvém věku, protože otec v roce 1207 zemřel. Příčinou tragické smrti starého lankraběte byly jeho politické obtíže a spojenectví proti Církvi, jež vyústila v jeho exkomunikaci. Ve středověku se exkomunikace považovala za nejtěžší potrestání. Tento závažný trest se ukládal za účelem nápravy rouhače a jako obhajoba spravedlivého.

Exkomunikace znamenala pro panovníka vyloučení ze všech bohoslužeb, z veřejné modlitby a svátostí Církve, a pokud ve své zatvrzelosti setrval, byl nucen vzdát se svého úřadu a jeho poddaní byli zbaveni povinnosti být mu oddáni. Tato rána spolu se ztrátou syna Hermanna, jej připravily o rozum a po nějaký čas jej musel Ludwig zastupovat. Jednoho dne se pak lankrabě vydal na projížďku a už se nevrátil.

Smrt tchána Alžbětu hluboce zasáhla. Vždyť jej kromě Ludwiga milovala víc než kohokoli jiného. Vroucně se modlila za spásu jeho duše. Alžběta i Ludwig společně ronili slzy nad modlitbou, kterou našli v Sofiině modlitební knížce: „*Ježíši, tobě svěřuji duši tvého služebníka Hermanna, který i přesto, že se poskrvil zločinem či hříchem, zůstává stále tvým tvorem, pro nějž byla prolita tvá svatá Krev a jenž na tebe vkládá své naděje. Chraň jej zlého nyní i navěky. Vymaň ho z moci a násilí jeho nepřátel. Uchraň ho tělesného strachu a nenadálé smrti. Tobě ho svěřuji s nadějí a vírou, že může být spasen.*“

Po době smutku byl Ludwig už jako osmnáctiletý pasován na rytíře, čímž byla učiněna výjimka běžného věku jednadvaceti, a přijal jméno Ludvík IV, lankrabě durynský. Velkolepému a propracovanému ceremonálu předsedal biskup Naumberg. Dle feudálního obyčeje Ludwig zaplatil Fridrichu II. vazalský poplatek a sám přijal závazek od svých šlechtických poddaných.

Znám svou čestností a vznešeností ducha, požíval mladý lankrabě respektu i u okolních panovníků. Jeho osobní kaplan jej popsal jako „veselého, odvážného, zbožného, čistého a jedinečného“. Alžběta byla šťastná, když slyšela Ludwigovo vyznání: „Má duše patří Bohu, můj život mému králi, mé srdce méj paní Alžbětě, a má čest mně samotnému“. Z úcty k chudým poručil, aby se tradiční ceremonie omezila na hostinu. To pobouřilo dvůr, který mu měl za zlé, že se nechal ovlivnit Alžbětou.

Svěťice na dvoře panovníka

Alžběta už od počátku pohrdala marnostmi dvorního života. Často jí vytýkali, že nemá cit pro tradiční detaily. Nebyla to však lhostejnost, co ji činila odlišnou, nýbrž spíše její

hluboká spiritualita, která jí dávala patřit bezvýznamnost a nedůležitost marností světa. Jako princezna měla šatník plný nádherného šatstva, které však oblékala jen aby plnila povinnosti svého stavu a aby se líbila manželovi. I když se objevila ve skvostných šatech však její služebné věděly, že pod nimi nosí kající šat, aby jí nedovolily příliš přilnout k pozemským marnostem.

Alžběta už ve dvanácti letech překvapila dvůr svým přehlížením okázalostí a slavností. O svátku Nanebevzetí Panny Marie se měla účastnit slavnostní mše svaté v nádherných šatech: „to znamenalo, že ona i ostatní princezny si měly obléct bohatě zdobené lněné a sametové šaty, dlouhé vyšívané řízy s kožešinovým přehozem, jakož i skvostné pláště, nesené pázaty, vyšívané perlami a drahokamy; jejich doprovod pak měly zdobit zlaté řetězy a šperky. Mladičké princezny si zřejmě nenasazovaly tradiční lněnou kapuci, nýbrž splývající závoje a korunky do plavých vlasů. Jakmile vstoupily do vyzdobeného kostela, poklekly nejprve před křížem, načež Alžběta, nepokračovala na čestné místo spolu s ostatními, ale sundala si korunu, položila ji pod kříž a se zahalenou tváří zůstala ležet na zemi před křížem“.

Oči všech byly upřeny na budoucí manželku lankraběte. Když ji jeho matka napomenula, jak ukládal protokol, Alžběta odvětila: „*jak bych si já, ubohý tvor, mohla nadále brát korunu pozemské důstojnosti, když vidím mého Krále, Ježíše Krista, korunovaného trním?*“

Z celého srdce toužila přijímat našeho Božského Pána ve svatém přijímání, ale musela počkat, až jí bude dvanáct, jak ukládala tradice. Jen Gudě, své nejdražší přítelkyni svěřila, že se jí Ježíš mnohokrát ukázal v Eucharistii a v chudobě. Když jednoho dne rozdělovala jídlo u hradní brány, spatřila mezi žebráky Ježíše. Dotkl se těch kolem a jejich tváře se proměnili v tu Jeho, a tak jej mohla spatřit v chudých, nemocných, postižených a nechtěných. Už nemohla dopustit, aby jí její přirozený odpor vzdaloval chudým, anebo aby se nechala odvrátit jejich špínou nebo ošklivostí. S jistotou si byla vědoma, že náš Pán po ní žádá, aby se ujímala sklíčených. To vyvolalo pozdvižení na dvoře, kde byla ještě považována za cizinku a nazývali ji „malou maďarskou cikánkou“. Pokud by nedošlo k zasnoubení s Ludwigem, které celou záležitost prolomilo, byl by pro ni život na dvoře neúnosný.

Alžbětina zbožnost byla doslova hmatatelná ve všem jejím konání. I za prahem kaple všude spatřovala Kristovu přítomnost. Čím více dospívala, tím více její chování

pohoršovalo dvorní dámy, které mezi sebou reptaly, že je příliš svatá, příliš se modlí a měla by se stát spíše řeholnicí než manželkou knížete.

Vtom dorazila zpráva, že události v Maďarsku se nevyvíjejí nikterak dobře. Její otec Ondřej, který přislíbil svou účast v Křižácké válce, uskutečnil naopak pokojnou výpravu přes Jericho a Rudé moře a po krátkém střetu ze Saracény se stáhl zpátky. Takové ponížení, spolu s neschopností vrátit peníze, které si na výpravu půjčil, bylo důvodem jeho pádu. V této situaci se maďarské spojenectví už Durynským nejevilo tak slibně, a proto začali přehodnocovat volbu Alžběty pro budoucího lankraběte.

Věc se začala široce diskutovat a proto Ludwigova matka svolala bez jeho vědomí radu. To, co se Alžbětě nejvíce vyčítalo, byla její zbožnost a vstřícnost vůči chudým. Jak by jí mohly být svěřeny peníze pro dobro království? Alžběta se o zasedání rady dozvěděla a proto se hájila sama. Poté, co se mnoho hodin modlila, svěřila se Waltrovi de Varila, rytíři, kterého jí dal otec, že se bála konspirace, jež by ji oddělila od milovaného Ludwiga.

Varila obešel dvorní radu a ptal se přímo Ludwiga, jaké má záměry s Alžbětiným osudem. Ludwig ukázal na jeden z nejvyšších vrcholů Durynska, a přísahal, že i kdyby se celá ta hora stala zlatem, za svou Alžbětu by ji nevyměnil. *„Je mi dražší než cokoli na zemi a žádnou jinou si za ženu nevezmu, jen ji“*.

Marcos da Cruz (1610-1683), sv. Alžběta Uherská, kaple třetího řádu sv. Františka, Lisabon

Jakmile vešlo Ludwigovo rozhodnutí ve známost, řeči ustaly a od té chvíle se i s Alžbětou jednalo vlídněji. Vynořily se však další zkoušky, které kladly manželství značné překážky. Tou největší byla Ludwigova falešná exkomunikace ze strany arcibiskupa, který se snažil zabrat jeho území. Ludwig odmítl postoupit svá práva nespravedlivým žádostem, shromáždil své oddíly a přinutil preláta, aby z něj i jeho otce sňal exkomunikaci.

Svaté manželství

Na jaře 1221 Alžběta a Ludwig konečně uzavřeli manželství. Bylo jí čtrnáct, zatímco jemu jedenadvacet. Svatby se účastnilo celé království, stejně jako vyslanci království maďarského, kteří přinesli dary z nevěstiny rodné země. Od nynějška byla Alžběta „durynskou lankraběnkou“ jakož i „Paní Wartburgu“. Po týdenním slavení se život vrátil do běžných kolejí a nový pár mohl svobodně vládnout hradu bez vměšování Ludwigovy matky, která se uchýlila k mnišskému životu do konventu cisterciáček sv. Kateřiny, který nechal zbudovat její manžel.

Hrad Wartburg tak znovu ožil jako centrum činnosti a veselí. Pod novými lankrabaty prošel několika zásadními úpravami, včetně největšího sálu pro hostiny. Znovu se sem vrátili trubadúři a znovu nastaly šťastné časy, bez extravagancí předchozího království. Ludwig byl na svou ženu velmi pyšný na svou honosně oděnou ženu. Neměl však tušení o náboženských důvodech, které se skrývaly za jejím vzezřením.

„Není to z tělesného zalíbení či marnosti, že se tak zdobím“, svěřila se, „Bůh je mi svědkem, ale jen skrze křesťanskou lásku mohu odvrátit od mého bratra (mého manžela) všechny příležitosti rozmrzelosti či hříchu, pokud by se mu na mně něco nelíbilo, a on mne může milovat v Pánu. A Bůh, který požehnal našim životům na zemi, nás může spojit v nebi.“ A dále: *„V Bohu miluji svého manžela; kéž by nám On, jenž posvětil manželství, nám dal život věčný“.*

Svatost této mladičké manželky nejlépe vystihl svatý František Saleský, který o ní prohlásil: „Hrála si, tančila a účastnila se rekreačních shromáždění, bez obav, že by tím jakkoli utrpěla její zbožnost, která byla pevně zakotvena v její duši. Ta pak rostla mezi svátky a marnostmi, kterým byla pro svůj sociální stav vystavena. Velké plameny živí vítr, zatímco maličké plamínky hasnou, nejsou-li před ním chráněny.“

Nový sál pro hostiny poskytoval nové možnosti setkávání. Jedné noci vystoupil německý vypravěč příběhů v omšelém hábitu právě založeného řádu menších bratří. Sváteční shromáždění uchvátil svým vyprávěním o „malém chudém bohatém člověku“, který se jmenoval František a o jeho řádu. Alžběta byla velmi příjemně překvapena vším, co slyšela a zatoužila stát se jeho následovnicí a pomoci mu s obnovou Církve. Svou cestu našla v pomáhání chudým.

Chudí

Když nebyl Ludwig doma, odkládala své honosné šaty a oblékala se jako vesničanka v době smutku. Poté vycházela do vesnice, aby pomáhala poddaným a naslouchala jejich problémům. Viděla, jak žijí a poznávala, jak skutečně smýšlejí o svých panovnicích; pochopila, jak nenávidí bohaté, kteří se jimi stali na jejich účet. Rolníci pracovali velmi tvrdě, museli platit tíživé daně a šlechta s nimi mnohdy velmi zle zacházela. Na těchto misích milosrdenství ji provázely služebné ... do osady malomocných však chodila sama. Přinášela jídlo, oblečení, ale především něco mnohem důležitějšího – přinášela lásku a útěchu katolické nauky.

Byla dokonalým ztělesněním křesťanské charity. Mnoho prostředků, které měla k dispozici, používala k placení dluhů, nákupu jídla a šatů, k péči o chudé a pohřbívání mrtvých. Její dobročinnost byla výzvou celému feudálnímu systému. Alžbětina činnost pochopitelně nezvyšovala její popularitu u dvora.

Alžběta v sobě začala pocítovat velký rozpor a zdálo se jí, jakoby vedla dvojí život. I přesto, že den co den se spolu s Ludwigem účastnili mše svaté, byla tu i spousta světských záležitostí, které bylo třeba mít na zřeteli. Bála se, že její láska k manželovi bude zápolit s láskou k bohu. Jednoho dne pohlédla při mši svaté na Ludwiga ve chvíli požehnání a rozplakal se. Ludwig o příčině jejího pláče neměl tušení. Odešel z kaple, ale když se vrátil, našel ji v slzách. I jeho oči se však zalily slzami ve chvíli, kdy mu sdělila důvod svého zármutku. Hluboce se ho dotkla ryzost jejího nitra.

Často se umrtvovala, když uprostřed noci vstávala, aby se po straně postele modlila. Když se Ludwig natáhl, nahmatal její chladné dlaně, sepnuté na přikrývce. Schoužil je do těch svých a šeptal jí: „Pošetři se, sestřičko“. Jednou ji potkal, jak běží po ulici a zástěru měla plnou chleba pro chudé. Když se jí zeptal, co to nese, upustila zástěru ... a místo chleba se objevily nádherné, svěží růže...

Jednou, po celodenním podělování chudých, se přihodilo, že k Ludwigovi přišli znenadání maďarští šlechtici, aby jménem krále Ondřeje zjistili, jak se daří dceři a pozvali manžele do Maďarska. Alžběta právě odložila své honosné šaty a měla na sobě jen drsnou lněnou halenu. Neunikl jí Ludwigův ustaraný výraz, ale uklidnila ho slovy: „*Nikdy jsem se nepyšnila tím, do čeho se oblékám. Ale promluví o tom s Bohem, takže se může stát, že si mého oblečení nevšimnou*“. Jen co vstoupila do velkého sálu, hleděli na ní Maďaři s velkým zalíbením, neboť „její šaty zářily jako rosa z perel!“ Později na Ludwigův dotaz odvětila s úsměvem: „*Když Bůh chce, dokáže i takové věci*“.

Giambattista Pittoni,
sv. Alžběta Uherská rozdává almužny,
Muzeum krásných umění, Budapešť, 1734

Ludwig s Alžbětou pozvání do Maďarska přijali. Bydleli v Pozsony, na hradě, kde se narodila. Otec, jehož už pak nikdy nespátřila, ji zahrnul skvostnými dary. I přesto, že se šťastně vrátili, nemohla se Alžběta zbavit myšlenky, že peníze, které na cestu použili, pocházeli z daní, odváděných chudými království. Byla zdrcena poznáním, že panovníci myslí víc na moc, pohodlí a peníze, než na své poddané. Toužila po prostém životě a snažila se přesvědčit Ludwiga, aby s těmito přáními souhlasil. On však jí vlídně vysvětlil, že jejich povinností je vládnout a že jejich poddaní by je nerespektovali, pokud by žili skromněji.

Na cestě svatosti

V té době dospěli do Německa menší bratři, přicházející s výzvou všem křesťanům k prokazování lásky vůči chudým. Alžběta a Ludwig je pozvali na svůj hrad a snažili se jim všemožně pomoci. Alžběta nechala pro bratry postavit kapli a svatý František jí z vděčnosti poslal svůj sešlý plášť, aby jí poděkoval. Pro Alžbětu se stal jedním z nejvzácnějších pokladů. Jeden z bratří se na její prosby stal jejím duchovním vůdcem. Pod jeho vedením se stále více přibližovala našemu Pánu, jehož utrpení jí bylo předmětem prvořadé úcty a zdrojem síly.

Manžel byl právě na cestách, když 28. března 1222 se Alžbětě narodil první syn. Ludwig po obdržení zprávy jásal. Po otcí mu dali jméno Hermann. Jen co to bylo možné, přinesla jej matka do kaple svaté Kateřiny, aby ho představila Bohu. Nesla ho ve stříbrné kolébce, kterou si před deseti lety přivezla do Durynska. Trápila ji starost, že by tento její syn mohl být poután k této zemi natolik, že by zapomněl na Boha. Zpovědník ji však uklidnil: „*Tvou povinností je nyní starat se o syna ... Bůh má radost, když každý praktikuje ctnost podle svého životního stavu. Ty jsi vévodkyní, manželkou a matkou. Je velmi těžké, nikoli však nemožné, praktikovat chudobu i přesto, že jsi bohatou panovnicí. Můžeš ale praktikovat jiné ctnosti jako trpělivost, pokoru a dobrotu, jak nyní činiš. Může být Boží vůlí, abys zůstala tak, jak jsi. Tvou největší obětí by mohlo být zřeknutí se své vůle*“.

Tuto radu poslechla a stala se tak věrnou učednicí svatého Františka. Mezi její nejoblíbenější skutky lásky patřila starost o malomocné. Její švagrová Anežka jednou potkala Ludwiga, který se právě vracel domů a sdělila mu, že Alžběta šla až příliš daleko se svou dobrotou. Jen co překročili práh domu, ukázala mu, že jeho lůžko byl darováno

malomocnému. Ve chvíli, kdy pohlédli na muže, znetvořené rysy se před jejich zraky proměnily v tvář Krista. Nato Ludwig vlídně pravil: „Alžběto, sestro drahá, vždyť to byl Kristus, kterého jsi omývala, sytila a o něhož ses starala. Oba nyní učiníme vše pro to, abychom mu sloužili v jeho trpících chudých“. A vybuodovali nemocnici pro malomocné.

Ludwig si stále více uvědomoval, že nemá co do činění s běžnou ženou, a její zázraky jej mnohdy naplňovaly bázní. Napsal papeži, a žádal o duchovního vůdce, a chtěl aby byl poslán otec Konrád. Ale ještě než přijel, narodilo se jim další dítě, - dívenka, které dali po Ludwigově matce jméno Sofie. Na rozdíl od františkánů, nový zpovědník poznal, že je přísný. S Ludwigovým svolením a za jeho přítomnosti Alžběta otci Konrádovi slíbila, že jej bude poslouchat ve všem, kromě toho, co se týká manželských povinností. Složila také slib, že pokud ovdoví, bude zachovávat stálou čistotu.

Konrád po Alžbětině smrti přiznal, že ve chvíli, kdy tento slib vyslovila, mu Bůh dal spatřit zářivý jas její duše v celé její kráse. Modlil se, aby byl schopen vést tuto duši, svěřenou jeho pastýřské péči.

V zimě 1225 se Ludwigova sestra Anežka provdala a opustila Wartburg. Tím byla Alžběta vysvobozena z dlouhého příkoří přítomnosti švagrové. Čekala však další zkouška. Ta zima totiž byla jednou z nejhorších v evropských dějinách vzhledem k záplavám, bídě, moru a neštovicím. Ludwig byl mimo domov ve službách císaře. Devatenáctiletá Alžběta se tedy musela postarat o hrady, vesnice i poddané.

Jen co zima pominula, rolníci obléhali hrad Wartburg kvůli obilí. Správci jim však zahradili cestu. Když o tom Alžběta slyšela, rozplakala se a osobně se vydala do vesnic, aby rozdávala jídla co jen mohla. Správcové ji sice poslechli, ale trvali na tom, že nesmí vydat rezervní zásoby obilí.

Zoufalá královna prodala své rodinné šperky, aby koupila jídlo a když došlo, nařídila, aby se sýpky otevřely. „*Budeme-li štědrí, hlady neumřeme. Musíme věřit*“, říkala.

Rytíři a dvorní dámy se však postavili proti Alžbětě a spojili se se správci a fojtstvím, takže počínání královny bylo zastaveno. Tato se modlila a fojtství otevřelo své brány. Alžběta tak denně dostávala 900 bochníků chleba, byly otevřeny kuchyně s polévkami a vytvořen hospic pro děti a mládež.

E. Blair, Štědrost sv. Alžběty Uherské

Krutá zima konečně polevila. Ale přišla epidemie neštovic. Na ulicích leželi mrtví. Alžběta brala své děti do soukromé kaple a tam se modlili: „*Pane Bože, svěřuji Ti sebe samu, své děti i celou moji rodinu. Drž nade mnou svou ochranou ruku, když konám tvou vůli a dej mi sílu, abych to dokázala*“. Pak vyšla, aby pečovala o nemocné a pohřbívala mrtvé. Ve venkovských oblastech jí pomáhaly ženy a jejich služebnictvo, takže Alžběta mohla postavit malou nemocnici u cesty v podhradí. V Německu šlo o první nemocnici postavenou laiky. Nastalo léto a díky horku se zápach nemocí a smrti stával na ulicích nesnesitelným. Ani to však Alžbětě nedokázalo zabránit v jejím díle lásky, v němž neustala dokud nákaza nepominula.

Nástup podzimu, nová sklizeň a návrat Ludwiga to vše bylo příslibem lepší zimy. Avšak jen co se přiblížil k městu, už ho maršál a fojt informovali o rozdaném obilí a zpravili ho o ztrátách. Poté, co vyslechl všechny jejich reklamace, se zeptal: „Jak se daří mé ženě? To je vše, co mě zajímá; ostatní není důležité. Nechte, ať rozdá chudým, co chce; dokud budu mít její lásku, jsem šťastný“. Potom s nimi odešel do sýpek. Jakmile je otevřeli, shledali, že byly zázračně plné až po okraj. A co na to Alžběta? Její výklad zněl: „*Dala jsem Bohu, co mu patří a On uchoval, co je vaše a mé*“.

Alžbětin kříž

To o čem Ludwig se svou ženou po návratu nemluvil byla katastrofální politická situace císaře. Fridrichovi tehdy hrozilo, že bude exkomunikován, protože nesplnil daný slib, že povede křížácké tažení jakmile bude zvolen císařem. Ludwigovou povinností proto nyní bylo neodkladně sledovat císaře a odít se křížáckým křížem. Nechtěl o tom mluvit s manželkou, kterou miloval, ale když na to náhodou přišla, pochybovala o úspěchu a téměř padla do mdlob. Ludwig ji utěšoval, a vzpomínal, e když byli mladí mluvili o tom, že se stanou křížáky a že tradicí durynských panovníků bylo bránit Svatou zemi. Jeho hrdinská manželka však odvětila: „*nebudu tě zdržovat. Je to Boží vůle. Zcela jsem se mu darovala a teď musím darovat i tebe*“.

Ještě před odjezdem Ludwig shromáždil rytíře a poddané, kteří zůstali a nařídil jim, aby se postarali o ženy a děti. „*Naše země je v míru*“, konstatoval, „*Nyní opouštím své pokojné království, moji milovanou manželku, mé malé děti, vše, co je mi drahé, a odjízdim jako Kristův poutník. Vroucně vás prosím, abyste se za mne den co den modlili, abych se, je-li to vůle Boží, vrátil zdravý do svého království.*“

Otec Konrád byl pověřen správou kostelů a klášterů v království. Ludwig povolal také svou matku, aby pomohla jeho rodině, zvláště pak Alžbětě, která čekala třetí dítě. Veškerou správu pak předal svému bratru Jindřichovi.

O vigílii svátku sv. Jana Křtitele, 23. června 1227, nastala chvíle loučení. Ludwig políbil svou matku, požehnal dětem, ale Alžběta se od něj nedokázala odtrhnout. Spolu s ním cválala na koni až na hranice Durynska, kde ji Ludwig řekl, že se musí vrátit, protože se musí ujmout velení pluků, které se tam shromáždily.

Bylo to velmi bolestné loučení; ukázal jí prsten a řekl, ať věří jen té zprávě, kterou bude provázet tento prsten. „*Ať Bůh, co jest na nebi, ti žehná, má sestřičko. Ať žehná dítěti, co porodíš. S jeho pomocí dokážeš rozvíjet to, na čem jsem se dohodli. Vzpomínej na náš šťastný život, na naši svatou lásku a nikdy na mě nezapomeň ve svých modlitbách*“.

Její oči ho provázely až do chvíle, než zapadl za obzor. Po návratu se tyto oči proměnily v ozdoby bolesti. Trávila dny v očekávání narození dítěte, modlila se, činila pokání a starala se o chudé a nemocné.

Mezitím, po dlouhé a strastné cestě přes Alpy, se Ludwig a jeho oddíly setkali s císařem v italském Brindisi. Pluky byly decimovány horečkou, ale přesto postupovaly k Otrantu. Tady Ludwig zemřel a zde přijal svátost nemocných a viatikum. Když umíral, dal svůj prsten rytířskému důvěrníkovi, aby jej předal jeho manželce a oznámil jí úmrtí. Zemřel 11. září 1227 ve věku sedmadvaceti let. Jeho posledním přáním bylo, aby byl pohřben v Durynsku.

Po namáhavé cestě dorazili rytíři k Alžbětě se smutnou zprávou u Ludwigově smrti právě v době, kdy porodila třetí dítě – děvčátko, jemuž dala jméno Gertruda. Dlouho se zdráhali jí zvěst oznámit. Když ji konečně uslyšela, zvolala: „*To ne! Je mrtev! Mrtev! Můj drahý manžel je mrtev! Nyní pro mě umřel celý svět i všechny jeho radosti.*“ Zhroutila se a museli ji odnést na lůžko. Osm dní v samotě plakala. Celý hrad oplakával ztrátu milovaného panovníka, ale její bolest byla nesrovnatelná. Nakonec Alžběta překonala díky modlitbám bolest a nechala si zavolat rytíře, aby jí vyprávěl podrobnosti o posledních okamžicích jejího drahého manžela.

Vyhnání z hradu

Ještě než v roce 1227 opadl těžký sníh, ujal se plné moci nad královstvím Alžbětin švagr, jakožto dědic, a oficiálně se prohlásil lankrabětem, přičemž lidu oznámil, že k tomu byl donucen, protože královna není kompetentní a je velkou marnotratnicí. Neřekl jim však, že vybral všechny fondy Alžběty i jejich dětí. Šlechta jej pochopitelně podpořila a začala proti ní tvrdě vystupovat, protože Ludwig byl mrtev a neměl ji kdo bránit. Nakonec byla Alžběta z Wartburgu vyhnána a ponechána na pospas ulicím vesnice. Nezastala se jí ani duše. Lidem z vesnice bylo zakázáno, aby jí poskytli přístřeší, přestože mnohým z nich pomáhala. První noc strávila na statku, kde jí uvolnili místo vepří, kteří byli vyhnáni ven. Zůstali s ní věrné služebné, zatímco o tři děti se postarali Ludwigovi přátelé. Po několik měsíců musela snášet toto kruté zacházení, vydělávala si šitím, tkaním a pomocí všude, kde ji přijali. Přítrž této situaci učinilo až naléhání Alžbětina strýce z matčiny strany, opata Kitzingena a jeho bratra, bamberského biskupa, kteří pro ni a její děti poslali a ujali se jich v klášteře.

Po náležité pomoci a pobytu v klášteře, jenž se pro malou Sofii stal celoživotním domovem, strýc povolal Alžbětu na hrad Pottenstein, ve francouzských horách. Tento mocný prelát totiž doufal, že provdá svou jednadvacetiletou neteř za císaře Fridricha, který před časem ovdověl. Neměl totiž tušení o předchozím Alžbětině slibu. Když Alžběta vyslechla jeho záměry, uchýlila se k modlitbě a své krásné svatební šaty nechala na oltáři panny Marie v nedalekém klášteře jako záruku rozhodnutí, že dostojí svému slibu.

Jejím modlitbám se vzápětí dostalo odpovědi, protože byla neodkladně povolána do Durynska, aby pohřbila ostatky svého manžela. Černá rakev, pokrytá křížem, byla otevřena a ona pohlédla na bílé kosti svého drahého Ludwiga. Hned jak se vzchopila, pronesla hlasitě tuto modlitbu:

„Pane, děkuji Ti, žes mne potěšil tak dlouho očekávaným pohledem na kosti mého muže. Víš, že ačkoli jsem ho hluboce milovala, nermoutím se nad obětí, kterou Ti můj muž

přinesl, a kterou jsem Ti přinesla i já. Dala bych celý svět, jen abych ho zase měla, spolu sním bych prosila o chléb, ale беру si Tě za svědka, že ho proti Tvé vůli nebudu volat k životu, i kdybych tak mohla učinit za cenu pouhého jednoho klobouku. Nyní jej odevzdávám tvému milosrdenství. Ať se na nás naplní Tvá vůle“.

Alžběta, která byla ještě královnou, oslovila poddané a věrné rytíře, kteří přinesli domů tělo jejího manžela. Poděkovala jim za věrnost a zpravila je o tom, jak dopadla po smrti svého pána. Oni se postarali o obranu jejich práv i nároků dětí a přinutili Jindřicha, aby Alžbětě vrátil postavení, které jí po právu náleží. Ona však odmítla vrátit se na Wartburg a uchýlila se na rodinný hrad Marbourg-Hess, s odpovídající rentou a tím, co zůstalo z jejího věna, což už bulko zanedbatelné.

Poslední dny slávy

Otec Konrád, její duchovní vůdce, o tomto období napsal: *„Po smrti svého manžela Alžběta tíhla k co nejvyšší dokonalosti a ptala se mne, co dělat, aby to bylo co nejzáslušnější, zda žít jako eremita, či v klášteře nebo nějakým jiným způsobem. Její mysl byla upřena k přání prosit od domu k domu a se slzami mě prosila, abych jí to dovolil“.* Konrád jí však nařídil, aby vzala vše, co má a použila to pro chudé. Bylo jí dovolena připojit se k třetímu řádu sv. Františka, čímž se stala první ženou, která tento krok učinila. Krátce nato ji následovaly i dvě její věrné přítelkyně.

V té době byl Třetí řád svatého Františka znám jako „Kající bratři a sestry“ a byl mnohem přísnější než dnes. Jeho členové oblékali drsné šaty, recitovali kanonické hodinky, po většinu roku se postili a čtyři dny v týdnu nejedli maso. Alžběta se tomuto životu pokání dokonale přizpůsobila a o velkém pátku se zavázala slibem, že se všeho zříká. Pokud jde o její děti, tak Hermann odešel na hrad Kreuzberg, aby tam byl vychován jako budoucí lankrabě, a dvě dívky byly poslány do kláštera.

Nepřekvapuje, že král Ondřej poslal pro dceru, aby se vrátila do Maďarska, kde mohla žít v pohodlí. Odpověděla takto: *„Řekněte mému otci, že jsem šťastnější tady, než na mém hradě. Požádejte ho, ať se za mě modlí a dvůr ať požádá, aby učinil totéž. Mému dobrému otci řekni, že se za něj stále modlím“.*

Otec se však pokusil ji přimět k návratu ještě jedenkrát. Tentokrát k ní poslal důvěrného rytíře Waltera z Varila, který se snažil ji přivést domů. Jako poslední úkon odřikání jí otec Konrád nařídil, aby poslal domů obě věrné služebné a nahradil je drsnou a nevychovanou vesničankou a hluchou stařenou.

V listopadu 1231 nadešla otci Konrádovi hodina smrti. Jeho největší starostí byla péče o Alžbětinu duši. Ujistila jej těmito slovy: *„Drahý otče, nebudu potřebovat ochranu. Nejsi ty, kdo umíráš, nýbrž já“.*

Čtyři dny nato byla Alžběta stížena horečkou. Když se zpráva o její těžké nemoci roznesla, přicházely velké zástupy, aby ji spatřily. Dvanáct dní neustával proud návštěvníků. Nakonec Alžběta požádala, aby zavřely brány, aby sama s Bohem připravila svou duši. Otec Konrád vyslechl její zpověď a podal jí viaticum. Sbohem jí přišli dát i Guda, Isentruda, i další přátelé. A ona jim věnovala to nejdražší, co měla – plášť svatého Františka. Když se blížila půlnoc její štěstí a radost vzrůstaly. Tehdy řekla: *„V tuto hodinu přivedla Panna Maria na svět Spasitele. Mluvme o Bohu, o malém Ježíškovi, vždyť je půlnoc, hodina, kdy se Ježíš narodil a byl položen do jesliček, a tak vzešla nová hvězda,*

jakou nikdo předtím nespatriil: v tuto hodinu přišel spasit svět; spasí i mne v tuto hodinu , kdy vyšel ze smrti a zachránil uvězněné duše; z tohoto ubohého světa osvobodí i tu mou“.

Po krátké odmlce zašeptala: „*Bud' se mnou, Maria! Nadešla chvíle, kdy Bůh povolává svého přítele na svatební hostinu. Ženich hledá svou nevěstu ... Tiše! ... Tiše!*“

To se odehrálo v noci 19. listopadu 1232; nebylo jí ještě ani čtyřiaadvacet let. Starobylý rukopis uvádí, že její dcera, čtyřletá Gertruda, v dalekém Marbourg řikala: „*Slyším jak v Marbourg zvoní umíráček: v tuto chvíli zemřela drahá paní, moje dobrá maminka*“. Alžběta byla podle svého přání pohřbena v kapli nemocnice, kterou založila. Krátce nato napsal otec Konrád podrobné pojednání o životě Alžběty, jejich ctnostech a zázracích, vzhledem k právnímu zkoumání Církve o její svatosti.

Ani smrt nezastavila Alžbětinu lásku k potřebným. Zázraky, které během svého života skrývala se staly zřejmými všem, kdo ji prosili za přímluvu, především těm, kdo se modlili u jejího hrobu. Do Říma bylo odesláno 130 zpráv o zázracích na její přímluvu.

Nebyli uzdravováni jen nemocní a zázračně vyřešena i spousta těžkostí, ale jsou zdokumentovány i zázraky vzkříšení na přímluvu svaté Alžběty Uherské. Ty dokazují ohromující sílu její přímluvy a její soucit s rodiči, kteří trpí smrtí svých dětí. V pěti doložených případech to byly právě děti, které byly vráceny životu díky modlitbám rodičů k této úchvatné světici a slibu konat dobro k její počtě.

O Letnicích roku 1235, pouhé čtyři roky po smrti, byla Alžběta kanonizována papežem Řehořem IX. za přítomnosti Ludwigovy matky a dvou bratrů, svých drahých přátel Gudy a Isentrudy, Waltera z Varila, i svých dětí: čtrnáctiletého Hermanna, dvanáctileté Sofie a osmileté Gertrudy.

Přenesení jejich ostatků v roce 1236 byl přítomen i císař Fridrich, který na její hrob položil korunu se slovy: „*Protože jsem tě nemohl korunovat jako císařovnu v tomto světě, korunuji tě alespoň nyní jako nesmrtelnou královnu Božího království*“.

Život svaté Alžběty Uherské je příkladem dokonalého naplňování Boží vůle a věrnosti vlastnímu životnímu postavení. Byla obklopena bohatými, a přece se nikdy nenechala odvést od lásky k chudým. Hluboce milovala muže, který jí lásku opětoval, a přece nikdy ve svém srdci neodsunula Boha na druhé místo. Měla všechno, nic jí nescházelo; to, co dostala, rozdala. Nikdy nezahořkla, když se k ní štěstí obracelo zády. Vskutku křesťansky přijala bolest nad smrtí manžela a se stejnou průzračností přijala i tu svou. Její dějiny nejsou legendou, nýbrž vkládají se do našich rukou jako příklad k následování. Ať už žiješ na zámku či v bytě, svatá Alžběta Uherská tě vybízí k následování jejich kroků k Božímu trůnu, v neúnavném plnění jeho vůle. **Svatá Alžběto Uherská, oroduj za nás.**

NAHOŘE: Brokoffovo sousoší se sv. Alžbětou Durynskou (vpravo), obdarovávající chudého, Karlův most, Praha.

VPRAVO: S. M. BOHUMILA BUNOVÁ OSE z Pustiměře, vikářka Konventu sester Alžbětinek v Brně, které založily první hospic na Moravě.

FOTO: držící se ruky sv. Antonína v zahradě u baziliky světce v Padově, *Peregrinatio ad Immaculatam Conceptionem*, Padova, Itálie, 18. června 2008.

„ČIŇTE DRUHÉ RADOSTNÝMI“ (sv. Alžběta) S. M. Bohumila u odkazu na zdroj této radosti - Krista Zmrtvýchvstalého. U 15. zastavení Křížové cesty v Lurdech - prázdného hrobu: "VSTAL Z MRTVÝCH, JAK ŘEKL. ALELUJA."
Peregrinatio ad Immaculatam Conceptionem, Lourdes, Francie, 23. června 2008.

"Když jsem šel k Janu Pavlu II., vždy jsem musel mít připraveny aspoň dva vtipy"

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

I.

Moskvan byl kupovat auto. Konečně objevil model, který chtěl, opravdové auto snů. Když podepisoval kupní smlouvu, ptá se, kdy si může auto vyzvednout. Prodavač nakoukne do papírů a povídá: „Auto tu budete mít devátého září v deset hodin dopoledne... roku 2033.“ Muž se hned rozčílil, ale prodavač mu povídá: „Pane, uvědomte si, že čekat v Moskvě na takové auto deset let není zas tak moc!“ Ale zákazník povídá: „Ale co, ten rok

2033 by nevadil, ale to deváté září dopoledne! To mám objednaného instalatéra!“

II.

Nápis na náhrobním kameni: „Netruchlete, neplačte, já jsem vás neopustil, já jsem vás jen předběhl.“

III.

„Zdá se Ti, že jsi opuštěný? Že nikoho nezajímáš? Že jsi úplně bezvýznamný? Že na Tobě nikomu nezáleží? Že nikdo nechce o Tobě nic vědět? Že nikoho nezajímá co vlastně děláš? – Tak zkus letos nepodat daňové přiznání!“

IV.

Dohadují se ekonomičtí odborníci jak posílit korunu. „Navrtáme do ní díрку a tu zalijeme zlatem,“ napadlo prvního. „Tolik zlata nemáme,“ je proti ministr financí. „Tak do ní navrtáme dvě dírky a použijeme stříbro,“ zkouší to druhý a ministr na to: „To by také nešlo, ale když vyvrtáme čtyři dírky, můžeme ji prodávat za tři koruny jako knoflík.“

V.

Teď říkali ve zprávách, že aby se ekonomika znovu rozjela, budou muset lidi utrácet! A já se ptám: „Budou to dělat obvodáci nebo přímo veterináři?“

VI.

Žebrák klepe na dveře: „Neměli byste kousek dortu pro člověka, co už dva dny nejedl?“ - „A nestačil by kousek chleba?“, ptá se pan domácí. - „Nestačil, já mám dnes narozeniny!“

VII.

Co když nám dojdou všechny potraviny a budeme muset lovit? Já třeba ani nevím, kde taková pizza žije...

VIII.

Jaké je největší překvapení pro muže po čtyřicítce? - Když čeká druhou mízu a zatím přijde první infarkt.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 4. - 11. června 2023

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDELE 4. června	SLAVNOST NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Josefa a Věru SMĚKALOVY a Boží požehnání pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Ludvíka a Ludmilu HORECKÝCH, rodiče, živou a + rodinu
		PODIVICE 11.00	za + Vlastu POSPÍŠILOVOU, zetě, bratry a Boží požehnání pro rodinu ŠMEHLÍKOVU a POSPÍŠILOVU
		TOPOLANY 18.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
PONDĚLÍ 5. června	SV. BONIFÁC, BISKUP A MUČEDNÍK	PUSTIMĚŘ 18.00	za +Marii a Františka MALÝCH, syna, rodiče z obou stran a Boží požehnání pro rodinu
ÚTERÝ 6. června	SV. NORBERT, BISKUP	PODIVICE 8.00	za + Antonína KOLAŘÍKA, manželku, rodiče z obou stran a duše v očistci
STŘEDA 7. června	STŘEDA 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ	DRYSICE 18.00	za + Filoménu SUROU, manžela a dva zetě
ČTVRTEK 8. června	ČTVRTEK 9. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PODIVICE 8.00	za +Ing.arch.Zdeňka JANSKÉHO a Boží požehnání pro živou rodinu
PÁTEK 9. června	SV. EFRÉM, JÁHEN A UČITEL CÍRKVE	PUSTIMĚŘ 18.00	za ochranu Panny Marie a andělů strážných pro rodiny v našich farnostech i společenství
SOBOTA 10. června	SOBOTNÍ PAMÁTKA PANNY MARIE		
NEDELE 11. června	SLAVNOST TĚLA A KRVE PÁNĚ	PODIVICE 8.00	za živou a +rodinu POSPÍŠILOVU, DOSTÁLOVU, KOLAŘÍKOVU a duše v očistci
	DRYSICE: 9.30 na poděkování za dar zdraví s prosbou o Boží pomoc a ochranu Panny Marie pro rodinu POLÁCHOVU		
	PUSTIMĚŘ: PRVNÍ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ (2)	PUSTIMĚŘ 11.00	za + Víta POSPÍŠILA, rodiče, sourozence a dar zdraví a Boží požehnání pro živou rodinu
PUSTIMĚŘ: PROCESÍ CORPUS DOMINI: ROTUNDA, SV. ANNA, P. M. LURDSKÁ, KOSTEL		TOPOLANY 18.00	za + Ing. arch. Zdeňka JANSKÉHO a za farníky

FARNÍ INFORMÁTOR, XXX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.

POŘAD BOHOSLUŽEB: 11. - 18. června 2023

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 11. června	SLAVNOST TĚLA A KRVE PÁNĚ	PODIVICE 8.00	za živou a +rodinu POSPÍŠILOVU, DOSTÁLOVU, KOLARÍKOVU a duše v očistci
	DRYSICE: 9.30 na poděkování za dar zdraví s prosbou o Boží pomoc a ochranu Panny Marie pro rodinu POLÁCHOVU		
	PUSTIMĚŘ: PRVNÍ SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ (2)	PUSTIMĚŘ 11.00	za + Víta POSPÍŠILA, rodiče, sourozence a dar zdraví a Boží požehnání pro živou rodinu
PUSTIMĚŘ: PROCESÍ CORPUS DOMINI: ROTUNDA, SV. ANNA, P. M. LURDSKÁ, KOSTEL		TOPOLANY 18.00	za + Ing. arch. Zdeňka JANSKÉHO a za farníky
PONDĚLÍ 12. června	PONDĚLÍ 10. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 18.00	za + Marii NOVÁKOVOU, dceru Jaroslavu a manžela
ÚTERÝ 13. června	SV. ANTONÍN Z PADOVY, KNĚZ A UČITEL CÍRKVE	SVATÝ HOSTÝN 11.15	KNĚŽSKÁ POUŤ za +Ing.arch.Zdeňka JANSKÉHO a Boží požehnání pro živou rodinu
STŘEDA 14. června	STŘEDA 10. TÝDNE V MEZIDOBÍ	DRYSICE 18.00	za + Vojtěcha BARTOŠKA, švagra, dvoje rodiče a Boží požehnání pro živou rodinu
ČTVRTEK 15. června	SV. VÍT, MUČEDNÍK	PODIVICE 8.00	za +Ing.arch.Zdeňka JANSKÉHO a Boží požehnání pro živou rodinu
PÁTEK 16. června	SLAVNOST NEJSVĚTĚJŠÍ SRDCE JEŽÍŠOVO	PODIVICE 8.00	za nová kněžská a řeholní povolání
		DRYSICE 16.00	za +P. Františka PETRŮ, živou a +rodinu BENÍČKOVU, ZELENKOVU a BUČKOVU
		PUSTIMĚŘ 18.00	za +Ing.arch.Zdeňka JANSKÉHO a Boží požehnání pro živou rodinu
SOBOTA 17. června	NEPOSKVRNĚNÉ SRDCE PANNY MARIE	PODIVICE 8.00	za +Ing.arch.Zdeňka JANSKÉHO a Boží požehnání pro živou rodinu
NEDĚLE 18. června	PUSTIMĚŘ: 8.00 za + rodiče KOMÁRKOVY, syna, dceru s manželem, s prosbou o dar zdraví a Boží požehnání pro živou rodinu		
	DRYSICE: 9.30 na poděkování Pánu Bohu za 80 let života s prosbou o Boží požehnání a ochranu Panny Marie do dalších dnů		
	PODIVICE: 11.00 za + Hedviku KRATOCHVÍLOVOU, manžela, dceru, zetě a Boží požehnání pro živou rodinu a POSPÍŠILOVU		
	11. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	TOPOLANY 18.00	za + Ing. arch. Zdeňka JANSKÉHO a za farníky

INTENCE MŠÍ SVATÝCH NA II. POLOLETÍ 2023 (1.7. - 31.12.2023)

zapisují **12. - 30. června 2023** po mši svaté ve všední dny

(PUSTIMĚŘ- v sakristii; DRYSICE – na faře; PODIVICE, TOPOLANY - i v neděli - v sakristii).